

ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ

ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ
ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ύδρα Νοέμβριος 2012



Οι Υδραίοι Γονείς μου, με μεγάλη αγάπη στην Πατρίδα Ύδρα, συχνά επισκέπτονταν φίλους τους σε δύσβατα μέρη του νησιού μας με μουλάρια, όπως την Επισκοπή, το Ζόγερι κλπ.

Για εμάς τα παιδιά αυτό ήταν μια υπέροχη διασκέδαση.

Από τότε άρχισα να καταλαβαίνω και να συνειδητοποιώ σε τι παράδεισο, έχουμε εμείς οι Υδραίοι το προνόμιο να ζούμε.

Τα χρόνια περνούσαν και πάντα έβλεπα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, οργανωμένους πεζοπόρους, να κατακλύζουν το νησί μας.

Αυτούς τους πεζοπόρους, Έλληνες και Αλλοδαπούς και μετά από συνεχή και επίμονα αιτήματά τους, θελήσαμε να βοηθήσουμε, αλλά ταυτόχρονα να προβάλλουμε τον Πεζοπορικό Τουρισμό της Ύδρας, σε παγκόσμια κλίμακα.

Τα μοναδικά μονοπάτια της Ύδρας, έπρεπε να χαρτογραφηθούν, να σημειωθούν σύμφωνα με τους διεθνείς κανονισμούς και να παραδοθούν στους πολυπληθείς πεζοπόρους του τόπου μας.

Το έργο ψηφίστηκε ομόφωνα από το Δημοτικό Συμβούλιο και η υλοποίησή του ανατέθηκε στην Αντιδήμαρχο Πολιτισμού κ. Λουκία Λούλου, η οποία κατάφερε να το τελειώσει με μεγάλη επιτυχία. Την ευχαριστώ θερμά.

Σήμερα κάθε επισκέπτης του νησιού μας έχει την δυνατότητα μέσω έντυπης, αλλά και ηλεκτρονικής πληροφόρησης, να ενημερωθεί με κάθε λεπτομέρεια για την Ιστορία της Ύδρας, για τις απaráμιλλες ομορφιές της και να περπατήσει με σιγουριά και ασφάλεια σε κάθε γωνιά του υπέροχου Τόπου μας.

Ευχαριστώ τον κ. Αντώνη Καλογήρου για την υπέροχη εργασία του και όλους όσοι συνέβαλλαν στην υλοποίηση αυτού του τόσο σημαντικού έργου, το οποίο όχι μόνο θα προβάλλει ακόμα περισσότερο το νησί μας σε ολόκληρο τον κόσμο, αλλά θα συμβάλλει και στην παράταση της τουριστικής περιόδου σε αυτό.

Εύχομαι καλούς περιπάτους, στους αγαπητούς επισκέπτες και φίλους του νησιού μας.

Είμαι σίγουρος, ότι όλοι θα ανακαλύψετε μοναδικές ομορφιές και θα ζήσετε υπέροχες εμπειρίες, περιδιαβαίνοντας και τα πιο δύσβατα σημεία της Ύδρας.

Αυτές τις ομορφιές, την μοναδικότητα και την σπουδαιότητα του νησιού μας, αλλά και την άριστη οργάνωση της σήμανσης των μονοπατιών της Ύδρας, αγαπητοί Φίλοι, σας ζητάμε να μεταφέρετε και να διαφημίσετε στα πέρατα του κόσμου.

Καλή διασκέδαση, καλή απόλαυση στα υπέροχα μονοπάτια της Ύδρας.

Άγγελος Α. Κοτρώνης
Δήμαρχος Ύδρας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ύδρα αποτελεί το μοναδικό νησί στην Ελλάδα που ζει χωρίς την παρουσία τροχοφόρων και όπου οι μεταφορές πραγματοποιούνται με υποζύγια και οι μετακινήσεις με τα πόδια ή με θαλάσσια ταξί. Η απόλαυση όμως που απολαμβάνει ο επισκέπτης σε ένα τέτοιο περιβάλλον κορυφώνεται με την γνωριμία του οικισμού της Ύδρας, ένα

παραδοσιακό οικισμό που έχει διατηρηθεί αναλλοίωτος στην πάροδο των αιώνων.

Πέρα όμως του οικισμού της Ύδρας (Χώρα), το νησί μήκους 20 χλμ. προσφέρει μοναδικές εικόνες σε όποιον θ' αποφασίσει να το γνωρίσει μέσα από τα μονοπάτια του που οδηγούν στις βουνοκορφές και τις απόκρημνες ακτές του.

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΎΔΡΑΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Αντώνης Καλογήρου
(www.pezoporiam.gr info@pezoporiam.gr)

ΕΡΕΥΝΑ: Αντώνης Καλογήρου
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Αντώνης Καλογήρου



Ο Αντώνης Καλογήρου από τα νεανικά του χρόνια, παράλληλα με τις σπουδές του, ασχολήθηκε με το σπορ της πεζοπορίας – ορειβασίας. Τα τελευταία χρόνια, εκτός από την επαγγελματική του απασχόληση, ως σύμβουλος επιχειρήσεων, αρθρογραφεί σε ταξιδιωτικά περιοδικά με θέματα πεζοπορικές διαδρομές στην Ελλάδα, συνεργάζεται σε χαρτογραφικές εκδόσεις για την καταγραφή μονοπατιών, δραστηριοποιείται ως μελετητής και σύμβουλος ανάπτυξης περιοχών πεζοπορικού ενδιαφέροντος, εκδίδει το ηλεκτρονικό περιοδικό "ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ". και διατηρεί το site www.pezoporiam.gr που επικεντρώνεται σε θέματα που αφορούν στην πεζοπορία.

Έργα του ιδίου

- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια της Πάρνηθας (2000-2003)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια των Μετεώρων (2000)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια του Υμηττού (2003)
- Trekking in Greece - The Footpaths of Meteora (2004)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια του Ζαγοριού (2005)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια της Μέσα Μάνης (2005)
- Στα μονοπάτια της Ελλάδας - Πάρνηθα-Πάρνωνας-Ολυμπος (2009)
- Περπατώντας στο Ναύπλιο (2009)
- Περπατώντας στα Χανιά (2010)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα μονοπάτια της Ανάφης (2010)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Το εθνικό Μονοπάτι 31 - Πάτρα Αρχ. Ολυμπία (2011)
- Περπατώντας στην Ελλάδα - Τα βουνά δυτικά του Ερυμάνθου (2012)

ΧΑΡΤΕΣ: "ΑΝΑΒΑΣΗ" - Πλάνο πόλης "TERRAIN"

Ευχαριστούμε την αντιδήμαρχο Ύδρας Λουκία Λούλου και τον Γιάννη Ζηρίνη για τη βοήθεια τους στην συγγραφή αυτού του βιβλίου

Απαγορεύεται η αντιγραφή, ανατύπωση, φωτογραφική αναπαραγωγή κλπ. μέρους ή όλου αυτού του βιβλίου χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Ο χρήστης αυτού του ταξιδιωτικού οδηγού ταξιδεύει με δική του ευθύνη. Ο συγγραφέας και ο εκδότης δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για τυχόν απώλεια, τραυματισμό άλλο πρόβλημα που θα προκύψει στο χρήστη από την χρήση αυτού του ταξιδιωτικού οδηγού.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΎΔΡΑΣ – Πρώτη έκδοση 2012

Τηλ. 2298052210 - 52535

ISBN

Email : dimosydr@otenet.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

- Περιεχόμενα	5
- Γεωγραφία της Ύδρας	6
- Χάρτες 1:200.000	6-7-8
- Ιστορία της Ύδρας	9
- Οι περιηγητές στην Ύδρα	15
- Η νήσος Δοκός	20
- Η Ύδρα των προσωπικοτήτων	21
- Οι ζωγράφοι της Ύδρας	24
- Ο οικισμός της Ύδρας (Χώρα) - Βιβλία Χάρτες.....	26
- Η Ύδρα των φωτογράφων	27
- ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	31
- Χάρτης με τις πεζοπορικές διαδρομές	32
- Πίνακας πεζοπορικών διαδρομών	33
- Ρουχισμός – Εξοπλισμός – Εποχή του χρόνου	34
- Το σημείο έναρξης των πεζοπορικών διαδρομών και η σήμανση.....	35
- Διαδρομή 1 - Ύδρα – Προφ. Ηλίας - Έρος.....	39
Χάρτης Διαδρομή 1.....	44
- Διαδρομή 2 - Ύδρα – Καμίνια – Επισκοπή – Αγ. Γεώργιος Μπίστι	48
Χάρτης Διαδρομή 2	53-54
- Διαδρομή 3 - Ύδρα – Μονή Ζούρβας – Φάρος Ζούρβας	58
Χάρτης Διαδρομή 3	66-67
- Διαδρομή 4 - Ύδρα – Μαντράκι – Εκκλ. Σταυρού – Ύδρα	71
Χάρτης Διαδρομή 4	76
- Διαδρομή 1Α Μονή Προφ. Ηλίας – Οικισμός Επισκοπή	79
Χάρτης Διαδρομή 1Α.....	80
- Διαδρομή 5 στη νήσο Δοκό	82
Χάρτης Διαδρομή 5	87
- Διαδρομή στον οικισμό της Ύδρας (Χώρα)	90
Χάρτης στον οικισμό της Ύδρας	98-99
- Βιβλιογραφία – Πηγές - Links	100
Πως διαβάζονται οι αναλυτικές περιγραφές	100
Πρόσβαση στην Ύδρα - Χρήσιμα links - Χρήσιμα τηλέφωνα	104



Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

Κείμενα – Φωτό ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

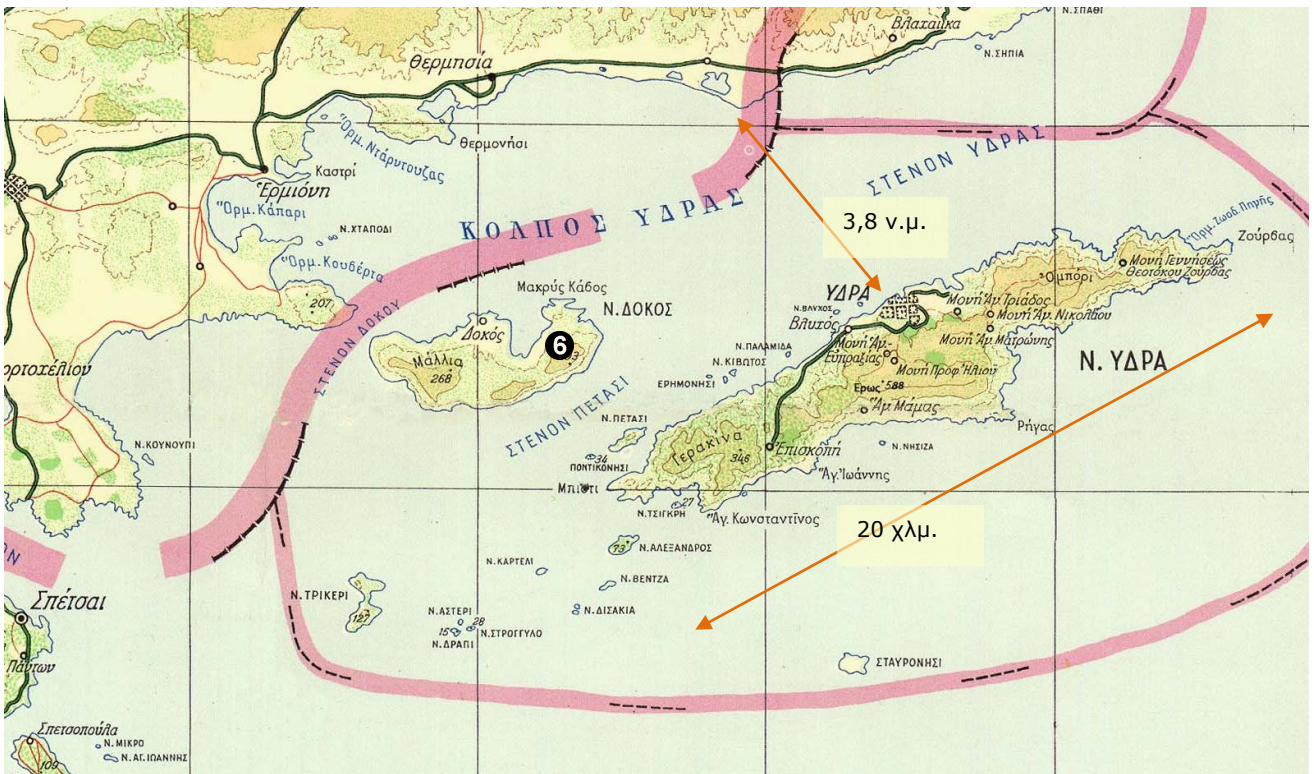
Γεωγραφία της Ύδρας



Η Ύδρα ανήκει στα νησιά του Αργοσαρωνικού. Διοικητικά ανήκει στο νομό Αττικής όπως και τα απέναντι της ηπειρωτικά παράλια. Η εύκολη πρόσβαση, μέσω θαλάσσης στον Πειραιά, όρισε από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του Ελληνικού κράτους την πρόσδεση της προς την Αττική αντί της χερσονήσου της Αργολίδας που η ακτή της (διοικητικά στην Αττική) απέχει μόλις 3,8 ν.μ. (7 χλμ.) Η Ύδρα εκτείνεται από τα ΒΑ προς τα ΝΔ σε

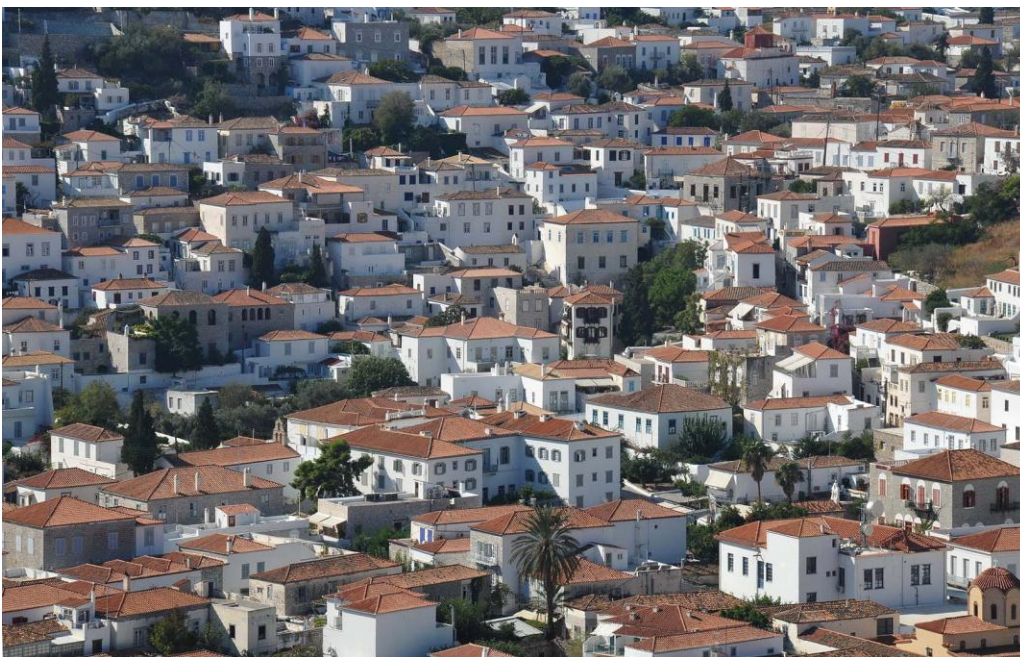
μήκος 20,5 χλμ. ενώ το πλάτος της φτάνει τα 5 χλμ. Η ακτογραμμή της έχει μήκος 64 χλμ. και η έκταση του νησιού είναι 50 τ.χλμ. Το νησί αποτελεί μια επιμήκη ορεινή κορυφογραμμή που φτάνει στο ψηλότερο σημείο της στο κέντρο του νησιού, στην κορυφή Έρος, στα 588 μ. υψόμετρο. Ανατολικά και δυτικά η κορυφογραμμή χαμηλώνει, με αλληπάλληλες κορυφές μέχρι τη θάλασσα. Καθώς ο μοναδικός της οικισμός βρίσκεται στη βόρεια ακτή, στο μέσο του νησιού, αναφερόμενοι στο νησί το διακρίνουμε στο ανατολικό, κεντρικό και δυτικό τμήμα του.





Πέραν του οικισμού της Ύδρας (Χώρα) **1**, ένας μικρός αραιοκατοικημένος οικισμός, η Επισκοπή **2**, βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του νησιού. Το μικρό πλάτωμα που σχηματίζεται γύρω από την Επισκοπή είναι ουσιαστικά η μόνη επίπεδη έκταση της Ύδρας, καθώς όλο το υπόλοιπο νησί είναι άγριο και βραχώδες, όπως και οι ακτές της. Πολυάριθμες νήσοι και νησίδες περιβάλλουν

την Ύδρα από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η **νήσος Δοκός 6** ΒΔ της Ύδρας (288 μ. υψόμετ.). Στην Ύδρα υπάρχουν, στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του νησιού, επτά μοναστήρια εκ των οποίων ανδρικό είναι μόνο η Μονή του Προφ. Ηλία κάτω από τον κώνο της κορυφής του βουνού Έρος στο κέντρο του νησιού **3**. (Χάρτης σελίδα 8)



Χώρα της Ύδρας. Αρχιτεκτονικό κόσμημα στο Αργοσαρωνικό.



Το γεωγραφικό ανάγλυφο της Ύδρας αποτελείται από μία επιμήκη κορυφογραμμή που διασχίζει όλο το νησί. Η Ύδρα χωρίζεται σε τρία τμήματα. Στο **κεντρικό** βρίσκεται ο οικισμός της Ύδρας **1** καθώς και η ψηλότερη κορυφή **Έρος 3** σε υψόμετρο 588 μ.

Ο ορεινός όγκος του Έρος **ανατολικά** χαμηλώνει στο διάσελο όπου η Μονή Αγ. Νικολάου (220 μ.) και ανηφορίζει στο **Ομπόρι** (518 μ.), για να σβήσει στο ακρωτήριο της Ζούρδας **4**.

Προς τα **δυτικά** ο Έρος χαμηλώνει στο πλάτωμα της Επισκοπής (210 μ.), για να υψωθεί στην κορυφή **Γερακίνα** (348 μ.) και να σβήσει στην **ακτή Μπίστι 5**.

Στο νησί της Ύδρας το 2011 απεγράφησαν 1980 κάτοικοι

Χάρτες Ε.Σ.Υ



Η Ιστορία της Ύδρας

Από την κατοίκηση της Ύδρας μέχρι τον 15ον αιώνα

Η πορεία της Ύδρας στα βάθη της ιστορίας δεν παρουσίαζε αρχικά ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το νησί κατοικήθηκε αραιά κατά την **προϊστορική περίοδο μέχρι και την εποχή των Μυκηναίων** (1100 π.Χ.) και κατόπιν χάθηκε από τις δέλτους της ιστορίας για να εμφανισθεί 2700 χρόνια αργότερα, κατά τον 17ον αιώνα. Στο νησί δεν έχουν γίνει συστηματικές ανασκαφές ώστε να υπάρχει διαυγής εικόνα εκείνης της περιόδου. Από τα μέχρι τώρα γραπτά στοιχεία και ευρήματα φαίνεται ότι το νησί στα μέσα της **2ης χιλιετίας π.Χ.** κατοικήθηκε από τους ορεσίβιους Δρύοπες, κατοίκους της Κεντρικής Ελλάδας που εκτοπίστηκαν από τους Δωριείς.



Από τα ευρήματα στην περιοχή της Επισκοπής έχει διαπιστωθεί μία αραιά διαχρονική κατοίκηση του χώρου από τη νεολιθική περίοδο μέχρι σήμερα χωρίς να αναδειχθεί σε καμία περίοδο σε οργανωμένη οικιστική εγκατάσταση.

Κατά τη **Μυκηναϊκή περίοδο** (1500-1100 π.Χ.) σπουδαιότερος οικισμός διαπιστώθηκε κοντά στο Βλυχό

όπου στο ύψωμα **Χώριζα 7** (101 μ. υψομ.) πάνω από τον οικισμό έχει εντοπιστεί οχυρωμένη ακρόπολη.



Τμήμα οχυρωματικού περιβόλου στο ύψωμα Χώριζα, μεταξύ των οικισμών Καμίνια και Βλυχός.

Επίσης σημαντικό υδραυλικό έργο μυκηναϊκής εποχής έχει εντοπισθεί στον **Αγ. Νικόλαο** ③ στη δυτική πλευρά του νησιού. Το έργο αποτελείται από κτιστές δεξαμενές πάνω σε άνδηρα με σκοπό την μάστευση ύδατος από πηγές που υπήρχαν στην περιοχή και από τις οποίες δικαιολογείται και το όνομα της Ύδρας.

Εννιακόσια χρόνια μετά, τον **6ον αιώνα π.Χ.**, ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι Σάμιοι που συγκρούστηκαν με τον τύραννο Πολυκράτη κατέφυγαν στην Σίφνο, όπου υποχρέωσαν τους κατοίκους της να τους καταβάλουν 100 τάλαντα με τα οποία αγόρασαν την Ύδρα από τους Ερμιονείς, την οποία αργότερα την πούλησαν στους

Τροιζηνίους οι οποίοι την κράτησαν μέχρι τον 4ο αιώνα π.Χ.

(Γ,59) «*Παρά δε Ερμιονέων, νήσον αντί χρημάτων παρέλαβον, Ύδρέα την επί Πελοποννήσω*»

Η εύρεση νομισμάτων **βυζαντινής περιόδου** στην περιοχή της Επισκοπής, δείχνει ότι η αραιή κατοίκηση του νησιού συνεχίστηκε τους επόμενους αιώνες και ειδικότερα στο εσωτερικό του με σκοπό οι κάτοικοι να προφυλαχθούν από την πειρατεία. Σε οιαδήποτε περίπτωση δεν υπήρξε εκείνη την περίοδο στο νησί οργανωμένη οικιστική εγκατάσταση.

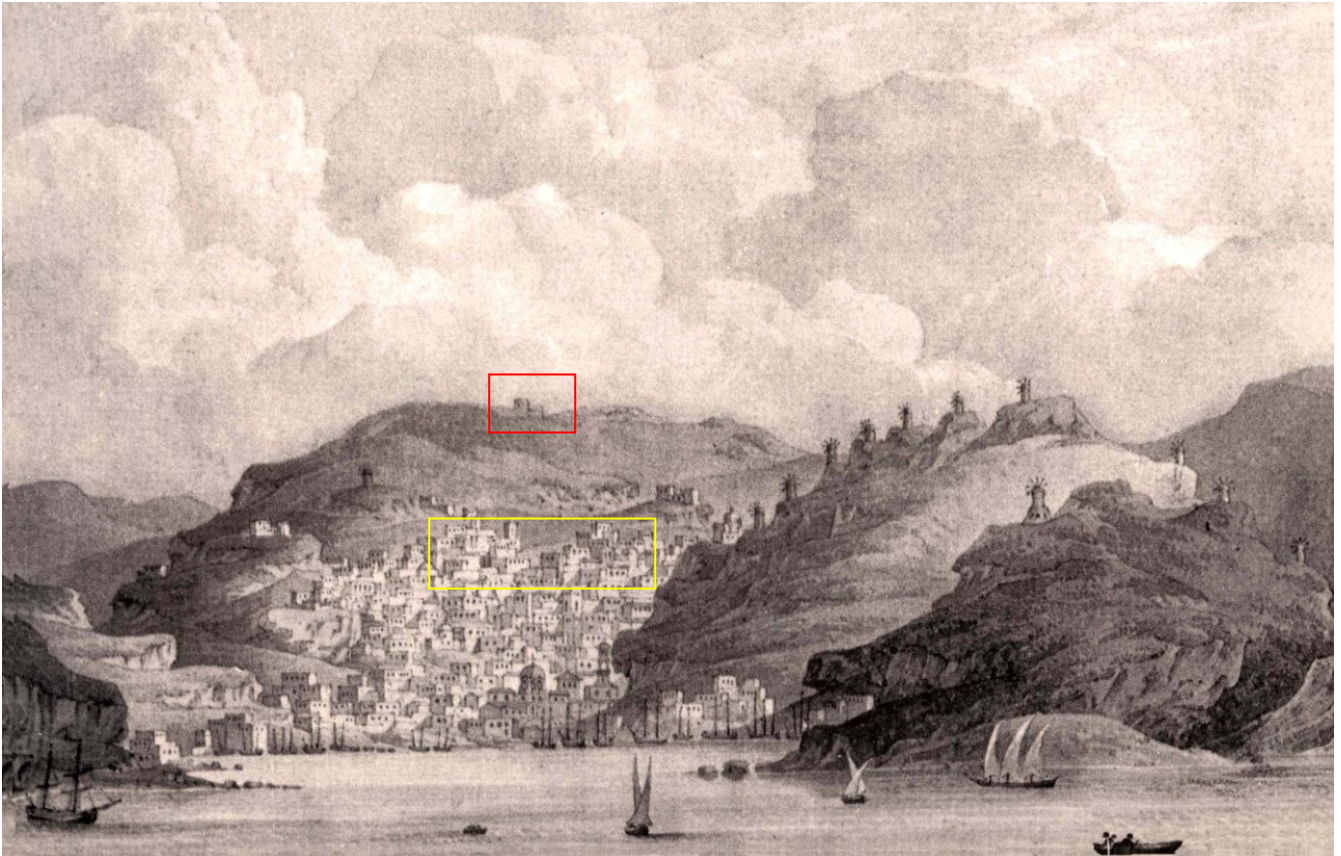


Χάρτης της ανατολικής Πελοποννήσου σε χαρακτηριστικό του 1683. Η Ύδρα σημειώνεται ως SIDRA όπως και SIDERO(A) σε άλλους χάρτες της εποχής.

Από τον 15ον αιώνα μέχρι την επανάσταση του 1821

Στα **τέλη του 15ου αιώνα** στην Ύδρα εγκαταστάθηκαν Αρβανίτες κυνηγημένοι από τους Τούρκους οι οποίοι σταδιακά κατελάμβαναν όλη την Πελοπόννησο, ενώ ένα νέο κύμα μεταναστών έφτασε στο νησί στα τέλη του 16ου αιώνα. Οι νέοι άποικοι αναμείχθηκαν με τους λίγους ντόπιους και

εγκαταστάθηκαν στην συνοικία Κιάφα (αλβανικά Κορυφή ή Κεφαλή) που βρίσκεται στην πλαγιά πάνω από το λιμάνι του οικισμού της Ύδρας. Το άγονο έδαφος του νησιού τους ανάγκασε να στραφούν προς τη θάλασσα. Στα **τέλη του 18ου αιώνα** οι Υδραίοι κατείχαν σημαντικό στόλο 150 περίπου εμπορικών πλοίων.



Η Ύδρα σε υδατογραφία του 1795. Η πόλη είχε επεκταθεί μέχρι το λιμάνι από τον αρχικό πυρήνα του 16ου αιώνα στην Κιάφα (κίτρινο πλαίσιο). Δεξιά οι ανεμόμυλοι μερικοί από τους οποίους σώζονται και σήμερα. Σε κόκκινο πλαίσιο η Μονή του Προφ. Ηλία στο βουνό Έρος. Τα σπίτια όπως τα περιγράφει ο Castellan είναι κτισμένα πάνω σε πυραμιδοειδείς βράχους αμφιθεατρικά γύρω από το λιμάνι. Είναι τετράγωνα με πολλά μικρά παράθυρα. (T.Hope)

Σημαντικό πλεονέκτημα της Ύδρας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας υπήρξε η αυτόνομη διοίκησή της από Υδραίους προκρίτους που εξέλεξαν οι ίδιοι. Περί τα τέλη του **18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα** διεξήχθησαν δύο πόλεμοι, ο Ρωσοτουρκικός στην ανατολική Μεσόγειο (1768-1774) ο οποίος έληξε με την επικράτηση των Ρώσων και οι Ναπολεόντιοι πόλεμοι μεταξύ των ετών 1805-1815. Η επικράτηση της Ρωσίας και η συνθήκη Κιουτσούκ- Καϊναρτζή που υπεγράφη με την Τουρκία το 1774, έδωσε τη δυνατότητα στην Ελληνική εμπορική ναυτιλία και κατ' επέκταση στους Υδραίους να ναυπηγήσουν μεγάλα πλοία και υπό την Ρωσική σημαία

να έχουν πρόσβαση σε όλη την ανατολική Μεσόγειο και στη Μαύρη Θάλασσα, εκτελώντας αμφίδρομες εμπορικές συναλλαγές. Η Ύδρα προκειμένου να διατηρεί την αυτονομία της έστειλε κάθε χρόνο στην Πύλη από 100 μέχρι 500 ναύτες (μελλάχηδες) για ενιαύσια υπηρεσία και συγχρόνως δημιούργησε Ναυτική Σχολή στα 1749, την παλαιότερη των Ελληνικών Ναυτικών Σχολών η οποία λειτουργεί ως σήμερα. Οι Ναπολεόντιοι πόλεμοι υπήρξαν η δεύτερη μεγάλη ευκαιρία των Υδραίων οι οποίοι πέραν των συνήθων εμπορικών συναλλαγών, σπάζανε τον αποκλεισμό που είχαν επιβάλλει οι Άγγλοι στην Μεσόγειο τροφοδοτώντας τα Γαλλικά λιμάνια.

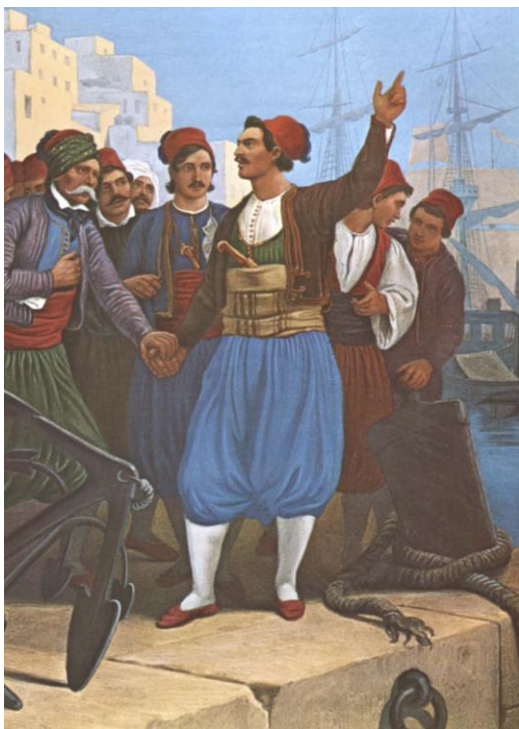


Υδραϊκα σκάφη στις αρχές του 19ου αιώνα. Βαρκαλάς, γολέτα και μπρίκι. (Από το site www.naftotopos.gr)

Τα σαράντα χρόνια από το 1774 μέχρι και το 1815 υπήρξαν για την Ύδρα η εποχή της ακμής της. Στο νησί συγκεντρώθηκε αμύθητος πλούτος. Η συνεργασία πλοιοκτητών και ναυτών λειτουργούσε σε συνεταιριστική βάση όπου το ήμισυ του κέρδους από κάθε ναύλωση το έπαιρνε ο πλοιοκτήτης και το υπόλοιπο το μοιράζονταν οι

ναυτικοί που συμμετείχαν στο πλήρωμα. Η Ύδρα επεκτάθηκε στη σημερινή της έκταση και κτίσθηκαν τα τριώροφα και τετραώροφα αρχοντικά που θαυμάζει ο σημερινός επισκέπτης γύρω από το λιμάνι. Λέγεται ότι τον πλούτο που συσώρευαν οι Υδραίοι τον φυλούσανε μέσα στις στέρνες των σπιτιών τους.

Από το 1821 μέχρι σήμερα



Πίνακας του Von Hess που παριστάνει τον Αντώνη Οικονόμου να κηρύσσει την επανάσταση στην Ύδρα.

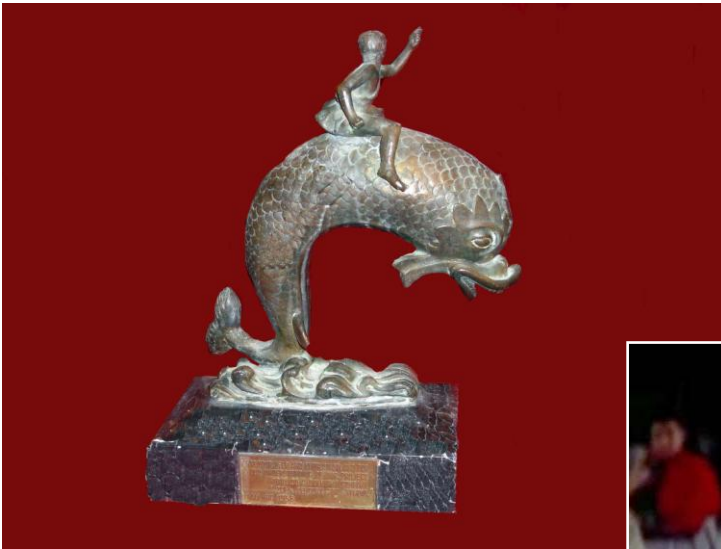
Η επανάσταση του 1821 βρήκε την Ύδρα με 29 χιλ. κατοίκους και με 186 πλοία χωρητικότητας 28 χιλ. τόνων. Οι πρόκριτοι παρακολουθούσαν με αναπόφευκτη ανησυχία τα τεκταινόμενα στην υπόλοιπη Ελλάδα αλλά και τη θέση που θα έπρεπε να κρατήσει το νησί έναντι της Επανάστασης. Οι πρόκριτοι διστακτικοί στην αρχή προτίμησαν να παραμείνουν ουδέτεροι. Αλλά η πυρκαγιά της επανάστασης έφτασε στην Ύδρα, η οποία υπό την αρχηγία του επαναστάτη Αντώνη Οικονόμου μέσα από αντιδικίες και συγκρούσεις αποφάσισαν την συμμετοχή στην επανάσταση. Εκπρόσωπος των Τούρκων ορίστηκε ο Νικόλαος Κοκοβίλας.

Ναύαρχος του Υδραϊκού στόλου εκλέχθηκε ο Ανδρέας Μιαούλης και αντιναύαρχος ο Γεώργιος Σαχτούρης, ονόματα θρυλικά κατά την επανάσταση του 1821.

Οι Υδραίοι πέραν της ναυτικής τους ικανότητας είχαν εξοπλίσει με την συγκατάθεση της Πύλης τα καράβια τους με κανόνια προκειμένου ν' αντιμετωπίζουν την πειρατεία. Η επανάσταση βρήκε τους σκληροτράχηλους θαλασσόλυκους Υδραίους ετοιμοπόλεμους ν' αντιμετωπίσουν και να καταβάλουν τον υπέρτερο Τουρκικό στόλο παίζοντας αποφασιστικό ρόλο στην έκβαση της Επανάστασης.



Η σημαία των Υδραίων κατά την επανάσταση του 1821 κυριαρχεί σε όλες της εκδηλώσεις της Υδραϊκής κοινωνίας.



Η ταινία το "Παιδί και το Δελφίνι" (1957) με πρωταγωνίστρια την Σοφία Λόρεν υπήρξε η πρώτη ξένη κινηματογραφική παραγωγή στην Ελλάδα. Η Σοφία Λόρεν υποδύοταν μια φτωχή σφουγγαρού που ανακάλυψε στο βυθό ένα άγαλμα ενός αγοριού πάνω σε ένα δελφίνι που έφερε μαγικές ιδιότητες. Η ταινία αποτελεί χρονικό ορόσημο της ανάδειξης της Ύδρας σαν τουριστικό προορισμό και απαρχή της σημερινής της ανάπτυξης.



Οι Υδραίοι ξόδεψαν όλη την περιουσία τους στον αγώνα μετατρέποντας τα εμπορικά τους πλοία σε πολεμικά. Με την λήξη του πολέμου η οικονομία της Ύδρας είχε καταστραφεί και οι υποσχέσεις του νέου Ελληνικού κράτους για αποζημιώσεις δεν τηρήθηκαν με αποτέλεσμα η Ύδρα να παρακμάσει αφού συνέβησαν διχαστικά γεγονότα που αμαύρωσαν την πορεία του νέου Ελληνικού κράτους, των Υδραίων και του ίδιου του Ανδρέα Μιαούλη. Η Ύδρα το 1828 είχε 12 χιλ κατοίκους από 29 χιλ. που ζούσαν στο νησί κατά την έναρξη του αγώνα. Η ανάπτυξη της ατμοπλοΐας επέφερε το τελικό πλήγμα στην χειμαζόμενη οικονομία της Ύδρας. Η στροφή προς τη σπογγαλιεία μόνο πρόσκαιρη ανάκαμψη έφερε στο νησί. Οι Υδραίοι σταδιακά εγκατέλειψαν το νησί τους και εγκαταστάθηκαν κυρίως στον Πειραιά όπου και η ομώνυμη συνοικία.

Η Ύδρα έπεσε στην λήθη, μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα που την ανακάλυψαν οι ζωγράφοι και οι σκηνοθέτες, αναγορεύοντάς την σε ένα από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς του 20ού αιώνα ακόμα και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η απουσία τροχοφόρων, έδωσε ακόμα μεγαλύτερη αίγλη στον οικισμό, ο οποίος έγινε το θέρετρο του διεθνούς jet set οι οποίοι αγόρασαν τα εγκαταλελειμμένα σπίτια και τα αναστήλωσαν με σεβασμό, ώστε σήμερα ο οικισμός της Ύδρας να αποτελεί ένα από τους καλύτερα σωζόμενους παραδοσιακούς οικισμούς της Ελλάδας και να γνωρίζει νέα άνθηση σαν τουριστικός πλέον προορισμός. Οι μόνιμοι κάτοικοι του νησιού δεν υπερβαίνουν τους 2 χιλ., οι οποίοι πολλαπλασιάζονται κατά την περίοδο του καλοκαιριού.



Ο οικισμός της Ύδρας από τη διαδρομή προς τη Μονή του Προφ. Ηλία.



ΟΙ ΠΕΡΙΗΓΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΥΔΡΑ



Την Ύδρα την επισκέφτηκαν λίγοι περιηγητές τον 18ον αιώνα. Ο κύριος λόγος υπήρξε ότι το νησί δεν αναφέρεται στην αρχαία Ελληνική γραμματεία και δεν είχε ορατά μνημεία. Μέσα από τα γραπτά τους εμφανίζεται η οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη του νησιού. Συχνά οι περιηγητές αναφέρονται στην ναυτοσύνη των Υδραίων που εθεωρούντο από τους καλύτερους της εποχής.

Το 1765, ο R. Chandler ταξιδεύοντας από την Σμύρνη προς την Ελλάδα γράφει στο έργο του "Travels in Asia Minor and Greece":



Έλληνας ναυτικός. Χαρακτικό Stackelberg

«Το σκάφος που ναυλώσαμε για το ταξίδι μας από τη Σμύρνη στην Ελλάδα ανήκει στην Ύδρα, ένα μικρό νησί, ή καλύτερα βράχο. Το σκάφος είχε δύο κατάρτια με δύο τριγωνικά πανιά (σημ. φελούκα) και δεκατέσσερις ναύτες [...]. Οι ναύτες σκαρφάλωναν με γυμνά πόδια σαν αίλουροι στα κατάρτια, κρατώντας δύο σχοινιά [...]. Ο καπετάνιος μας γνώριζε κάθε νησί, βράχο και ακρωτήριο [...]. Κατέχουν πάνω από 120 πλοία διαφόρων εκτοπισμάτων, μερικά από τα οποία είναι καλύτερα εξοπλισμένα από πολλά Αγγλικά πλοία που ταξιδεύουν στο Αρχιπέλαγος [...]. Οι Υδραίοι θεωρούνται οι πιο ικανοί ναυτικοί της Ανατολής. Ζουν από τη θάλασσα και μεγαλώνουν σε αυτήν από την παιδική τους ηλικία.

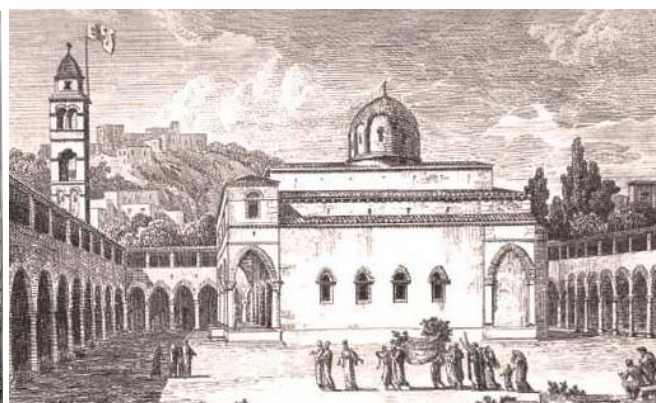
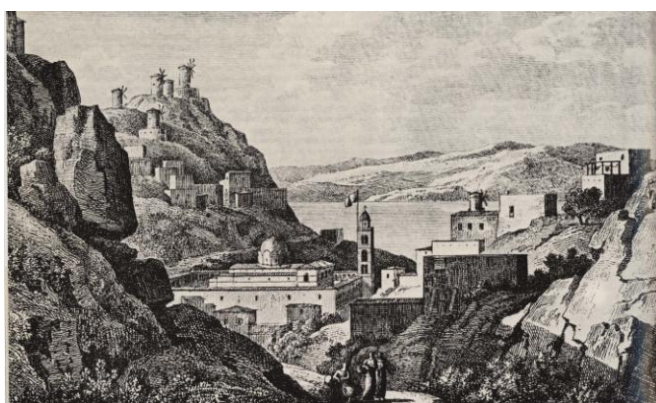
Ταξιδεύουν ατρόμητοι και στις μεγαλύτερες φουρτούνες και δεν διστάζουν να σαλπάρουν νυχτιάτικα για να αποφύγουν τους εχθρούς τους ή τους πειρατές [...]. Θαρρούσες πως πατούσαν στη στεριά κι όχι πάνω σε καράβι. Τόση σιγουριά και δεξιότητα είχαν οι κινήσεις τους στην κουβέρτα. Ένας ναύτης έπαιξε αδιάκοπα βιολί ή λύρα. Αυτή η λύρα έχει σχήμα κιθάρας αλλά με τρεις χορδές και με πιο κοντό μανίκι.. Χόρευαν πάνω σ' ένα τόσο δα χώρο, όσο πατούσαν τα πόδια τους [...]. Πληρώνουν χαράτσι τρία πιάστρα το σπίτι και κανένας Τούρκος δεν κατοικεί στο νησί τους απολαμβάνοντας το δικαίωμα να κτυπάνε ελεύθερα τις καμπάνες τους»

Το 1796, την εποχή της ακμής της Ύδρας επισκέφθηκε το νησί ο Γάλλος A.L. Castellan ο οποίος στο έργο του "Lettres sur la Moree et les îles de Cerigo, Hydra et Zante" περιγράφει με θαυμασμό την Ύδρα και τους Υδραίους οι οποίοι, καθώς γράφει, είναι τελείως διαφορετικοί από τους Έλληνες της απέναντι ηπειρωτικής ακτής.

«Φύγαμε από το Ναύπλιο ταξιδεύοντας προς την Μήλο όταν ένας ενάντιος άνεμος μας υποχρέωσε να κατευθυνθούμε προς την Ύδρα. Μια απρόσμενη διακοπή του αέρα μας ανάγκασε να ρίξουμε στη θάλασσα μία βάρκα και οι ναύτες να κωπηλατούν όλη τη νύχτα τραβώντας το πλοίο προς το λιμάνι. Μέσα στη νύχτα διακρίναμε σινιάλα με φωτιές, οι οποίες όπως μάθαμε εκ των υστέρων προειδοποιούσαν τα Υδραϊκά καράβια να μην πλησιάσουν το νησί γιατί είχε καταπλεύσει τούρκικο πλοίο για να συλλέξει τους φόρους και να στρατολογήσει τους Υδραίους ναύτες που υπηρετούσαν κάθε χρόνο στο Τούρκικο ναυτικό [...]. Με το ξημέρωμα είδαμε την Ύδρα που παρουσιάζει ένα ευχάριστο θέαμα. Είναι χτισμένη πάνω σε πολλούς πυραμιδοειδείς βράχους αμφιθεατρικά γύρω από το λιμάνι. Στην κορυφή των βράχων φαίνονται ανεμόμυλοι με έξη ή οκτώ φτερά. Τα σπίτια είναι σχεδόν όλα πέτρινα και περίπου το ίδιο σχέδιο: τετράγωνα, μονώροφα, με πολλά μικρά παράθυρα. Μερικά έχουν ιταλικού τύπου σκεπές, αλλά τα περισσότερα έχουν ταρατσές. Όλα είναι ασβεστωμένα κι έτσι προβάλλουν πεντακάθαρα και ξεχωρίζουν ανάμεσα στις πρασινάδες

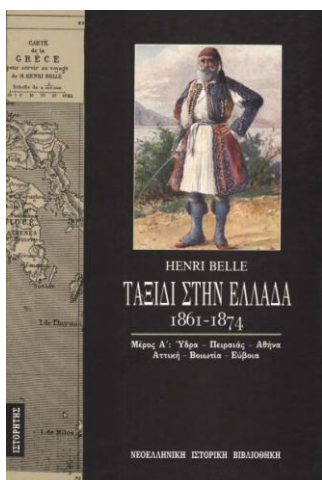
που τα τριγυρίζουν και τους γκρίζους βράχους που πάνω τους είναι κτισμένα. Μικρό το λιμάνι μα βαθύ και σίγουρο. Τα καράβια μπορούν να πλησιάσουν και να δέσουν στο καλοφτιαγμένο μουράγιο, όπου βλέπεις στοές για περίπατο και μαγαζιά γεμάταπραμάτειες. Τη στιγμή που δέναμε πολλά πλοία φεύγανε και το μουράγιο ήταν γεμάτο από νησιώτες. Από ψηλά οι γυναίκες ανέμιζαν τις μαντήλες τους και με φωνές και εκφραστικές χειρονομίες έστελναν χαιρετισμό. Για να αγναντεύουν τα καράβια περισσότερη ώρα ανέβαιναν όλο και πιο ψηλά. Όλα τα πλεούμενα ήταν σημαιοστολισμένα. Παπάδες περνούσαν από καράβι σε καράβι με καταστόλιστες βάρκες, έψελναν αγιασμό, ράντιζαν το κατάστρωμα και έκαναν παράκληση για την καλή έκβαση του ταξιδιού. Καπετάνιοι, ναύτες, επιβάτες, όλοι είχαν γονατίσει στην πλώρη, μπροστά στην εικόνα της Παναγίας. Η τελετή γινόταν με βαθιά κατάνυξη. Κι όταν οι παπάδες μπήκαν στις βάρκες για να βγουν στο μουράγιο βρόντηξαν τα κανόνια και την ίδια στιγμή άρχισαν να κτυπούν οι καμπάνες των εκκλησιών. [...] Επισκεφτήκαμε τη Μητρόπολη που μας εντυπωσίασε από την πρώτη στιγμή που μπήκαμε στο λιμάνι. Είναι ένα παραλληλόγραμμο κτίριο απομονωμένο και περικλειστο σαν μονή με στοές που στηρίζονται με κιονοστοιχίες. Η μονή αυτή χρησιμεύει σαν κατοικία των ιερέων. Η πρόσοψη του ναού έχει τρεις θύρες. Μπαίνοντας στον ναό εκπλαγήκαμε από το μεγαλείο της εκκλησίας. Ο άμβωνας και τα στασίδια είναι επίχρυσα και σκαλισμένα περίτεχνα. Το φως εισέρχεται στο ναό από μικρά παράθυρα προσδίδοντας μια υποβλητική εικόνα. Μπαίνοντας στο ναό κυριευτήκαμε από σεβασμό, η σιωπή που επικρατούσε, η όψη των ιερών σκευών που φωτίζονταν με ένα μυστηριώδες φως, το άρωμα των θυμιαμάτων,

μας υποβάλανε πρωτόγνωρα συναισθήματα[...]. Στη Ύδρα αναγνωρίζει κάποιος τον Ελληνικό χαρακτήρα με όλη την ενεργητικότητα του. Οι Ύδραίοι είναι χαρούμενοι, δυναμικοί και δραστήριοι. Η πολιτεία τους μεγαλώνει κάθε μέρα, τα σπίτια τους είναι ολοκάθαρα, ευάερα και προσδίδουν μια άνεση και πλούτο. Τα μαγαζιά είναι κατάμεστα με εμπορεύματα και πλήθος καραβιών γεμίζουν το λιμάνι που μεταφέρουν εμπορεύματα, από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική μέχρι και από την Ινδία. Οι Ύδραίοι είναι αυτοί που τροφοδοτούν με εμπορεύματα την Κωνσταντινούπολη και τα λιμάνια της Ανατολής. [...] Είναι σχεδόν ανεξάρτητοι και πληρώνουν ελάχιστο φόρο στην Πύλη. Οι Τούρκοι κερδίζουν πολλά απ' αυτό το νησί και δεν έχουν συμφέρον να το υποδουλώσουν ολοκληρωτικά. Η Ύδρα και τα Ψαρά προσφέρουν στο σουλτάνο τους καλύτερους ναύτες κι ακόμα το μεγαλύτερο μέρος των αξιωματικών του τουρκικού ναυτικού. Αυτοί οι νησιώτες, καθώς ασχολούνται σ' όλη τους τη ζωή με το ακτοπλοϊκό εμπόριο, γνωρίζουν και την τελευταία γωνιά της Μεσογείου και έχουν αποκτήσει απέραντες πρακτικές γνώσεις [...]. Ο Ύδραίος δουλεύει για τον εαυτό του και βρίσκει στη γενέτειρα του ένα σίγουρο καταφύγιο. Το χρήμα που αποκτά με την τέχνη του δεν του παίρνει τα μυαλά. Πετρονήσι άγονο η Ύδρα, δεν έχει ούτε δέντρα, ούτε κήπους, ούτε ρυάκι. Ωστόσο βλέπεις με έκπληξη και ενδιαφέρον σ' αυτό το ξερονήσι ένα λαό πανέξυπνο και ευτυχισμένο. Ο Τούρκος αμέριμνος, πεθαίνει από μιζέρια και πλήξη ανάμεσα στους θησαυρούς μιας γενναιοδωρης φύσης, ενώ ο ελεύθερος Έλληνας μεταμορφώνει τους βράχους σε πλούσιο μεταλλωρυχείο».



Δύο χαρακτηριστικά που συνοδεύουν το βιβλίο του A.L.Castellan. Και στα δύο απεικονίζεται η Μητρόπολη που τόσο εντυπωσίασε τον περιηγητή.

Την παρηκμασμένη εικόνα της Ύδρας της δεκαετίας του 1860, περιγράφει με ενάργεια ο Γάλλος διπλωμάτης και περιηγητής Henri Bell στο βιβλίο του "Ταξίδι στην Ελλάδα 1861-1874".



«Ο βαθύς κόλπος του Ναυπλίου μας κρύβει για λίγο την ξηρά μα δεν άργησε να ξαναφανεί και περνάμε ανάμεσα στο Καστρί και στο νησί της Ύδρας, που ξεπροβάλλει από τα νερά σαν την στενόμακρη ράχη κάποιου θαλάσσιου κήτους .

Η ομώνυμη πόλη είναι παράξενα χτισμένη γύρω από το μικρό φυσικό λιμάνι που το σχηματίζει ο ημικυκλικά κομμένος βράχος, είναι στολισμένη με μεγάλα και όμορφα σπίτια, αμφιθεατρικά τοποθετημένα ως ψηλά. στην κορυφή του βράχου. Υπάρχουν πάνω από τρεις χιλιάδες σπίτια και οι επίπεδες ταράτσες που τα σκεπάζουν, οι κατάλευκοι τοίχοι τους, τα στενά δρομάκια που σκαρφαλώνουν κλιμακωτά στο βράχο, δίνουν στην Ύδρα μια όψη μοναδική και καθαρά ανατολίτικη, πράγμα που σπάνια συναντάει κανείς στις ελληνικές πόλεις.

Η ιστορία αυτής της μικρής γωνιάς της Ελλάδας δείχνει με το δικό της τρόπο τις διάφορες αιτίες που μπορεί να συντελέσουν στη διαμόρφωση μιας πόλης. Εντελώς άγνωστη και

ακατοίκητη πριν από το 18ο αιώνα, έγινε εκείνη την εποχή το καταφύγιο μιας ομάδας από Αρβανίτες που προσπαθούσαν να ξεφύγουν την καταπίεση της τουρκικής τυραννίας. Αν όμως ο άγονος και φτωχός αυτός βράχος προστάτευε τους νεοφερμένους από τις επιδρομές του κατακτητή, δεν τους εξασφάλιζε, ωστόσο, κανέναν πόρο ζωής και επιβίωσης.

Αν κάποιος θελήσει ν' αποκτήσει κήπο, άπιαστο όνειρο που πραγματοποιήθηκε αργότερα μαζί με τα πλούτη, πρέπει να μεταφέρει το χώμα με μαούνες από την Πελοπόννησο, πληρώνοντας υπέρογκα μεταφορικά. Δεν υπάρχει ούτε νερό, μαζεύουν το νερό που στέλνει ο ουρανός, μέσα σε μεγάλες στέρνες και όταν οι βροχές είναι λιγοστές, καταφεύγουν και πάλι στη βοήθεια των ναυτικών που πάνε να γεμίσουν μικρά στενόμακρα βαρέλια στις πηγές της απέναντι ακτής. Στη συνέχεια το πολύτιμο υγρό διανέμεται ακριβοδίκαια.

Αφού το νησί δεν μπορούσε να τους θρέψει, οι Ύδραίοι έπρεπε να στραφούν αναγκαστικά στη θάλασσα που τους έζωνε από παντού, και απ' αυτή να λύσουν το πρόβλημα της επιβίωσης. Καλοί και άξιοι ναυτικοί, δεν άργησαν να πάρουν στα χέρια τους όλο το εμπόριο του Λεβάντε. Κατά τη διάρκεια των Ευρωπαϊκών πολέμων, της Γαλλικής Επανάστασης και της Αυτοκρατορίας, προστατευμένοι από την ουδετερότητα της τουρκικής σημαίας και με τη βοήθεια των κεφαλαίων που έθεταν στη διάθεσή τους οι Χιώτες επιχειρηματίες, όργωναν τη Μεσόγειο, πουλούσαν τα φορτία τους πανάκριβα στα διάφορα λιμάνια της Ευρώπης, αγόραζαν σε πολύ χαμηλές τιμές εμπορεύματα που οι Ευρωπαίοι δεν ήξεραν ούτε πού ούτε πώς να διοχετεύσουν, έσπαγαν τους αποκλεισμούς παραπλανούσαν τα πολεμικά πλοία, ξεγλιστρούσαν από



Υδραίος ναυτικός του 19ου αιώνα

τις πιο επικίνδυνες καταστάσεις με μίαν αποκοτιά, μια δεξιότητα και μια γνώση της ναυτικής τέχνης που άφησε πολλές φορές έκθαμβους τους εγκέφαλους της ναυτικής διοίκησης της πατρίδας μου της Γαλλίας.

Τα όσα πλήρωσε η Δύση στην Ελλάδα, είναι ανυπολόγιστα. Κολοσσιαίες περιουσίες δημιουργήθηκαν στην Ύδρα στα υπόγεια του νησιού στοιβάχθηκαν δοχεία γεμάτα χρυσάφι. Απαλλάχτηκαν από το χαράτσι του αφέντη τους σουλτάνου, στέλνοντας έναν μικρό αριθμό ναυτικών να υπηρετήσει στον αυτοκρατορικό στόλο. Είχαν δική τους διοίκηση και ποτέ κανένας μουσουλμάνος κρατικός υπάλληλος δεν πήγε να ελέγξει τις αποφάσεις των προκρίτων τους. Ήταν μια πραγματική μικρή κοινοτική και ανεξάρτητη δημοκρατία της οποίας οι αρχηγοί, βγαλμένοι σχεδόν πάντα μέσα από την ίδια οικογένεια, ήταν αδιαμφισβήτητοι. Ένα συμβούλιο γερόντων δίκαιε μια κι έξω τις σπάνιες



Αρχόντισσα της Ύδρας το 19ο αιώνα

περιπτώσεις αντιδικίας.

Όλα τα πλούτη του κόσμου, η πολυτέλεια και η καλοπέραση, που αναγκαστικά ακολούθησαν, δεν έσβησαν, ωστόσο, από την ψυχή των Υδραίων την

αγάπη προς την πατρίδα και τη λαχτάρα της ανεξαρτησίας. Το χρυσάφι δεν είχε παραμορφώσει το χαρακτήρα αυτών των σκληρών ναυτικών και όταν το 1821 υψώθηκε η σημαία της Επανάστασης, ήταν από τους πρώτους που υποστήριξαν με πάθος το όραμα της ελευθερίας. Τα πλούτη τους, τη ζωή τους, όλα τα θυσίασαν για τον Αγώνα. Η οικογένεια Κουντουριώτη προσφέρει στην Ελλάδα ενάμισι εκατομμύριο, άλλοι στέλνουν ένα εκατομμύριο, πεντακόσιες χιλιάδες, τετρακόσιες χιλιάδες φράγκα, οι γυναίκες προσφέρουν τα κοσμήματά τους οι ναύτες δεν παίρνουν το μερίδιό τους από τα κέρδη. Όλα τα εμπορικά μπηρία που ταξίδευαν με τουρκική σημαία μεταβλήθηκαν τότε σε ισάριθμα φοβερά κουσάρικα που χτυπούσαν τον Οθωμανικό στόλο ως και κάτω από τα κανόνια των οχυρών της Μικράς Ασίας. Ανακαλύπτουν τα μπουρλότα που σκορπούν φόβο και τρόμο στους Τούρκους. Ο Τομπάζης, ο Τσαμαδός και πάνω απ' όλους ο Μιαούλης, Υδραίοι και οι τρεις, είδαν πολλές φορές τ' όνομά τους να ξεσηκώνει την Ευρώπη που παρακολουθούσε με αμείωτο ενδιαφέρον τις περιπέτειες αυτού του πολέμου. Οι Υδραίοι καταστράφηκαν από τις τόσες θυσίες και η Ελληνική κυβέρνηση η οποία έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι το χρέος της απέναντί τους είναι ιερό, δεν έχει κάνει ακόμη τίποτα για να τους αποζημιώσει για τις τεράστιες απώλειες που έχουν υποστεί. Η εμπορική τους δραστηριότητα, απειλούμενη ήδη από την ανάπτυξη της Σύρου, δέχτηκε καίριο πλήγμα με την εξέλιξη της ατμοπλοΐας. Το νησί ερήμωσε από τους 40.000* κατοίκους του έχουν απομείνει μόνο 7.000 και ο αριθμός τους όλο και ελαττώνεται. Άλλοι εγκαταστάθηκαν στη Σύρο και άλλοι στον Πειραιά, εγκαταλείποντας τα παλιά αρχοντικά που λίγο λίγο καταρρέουν. Όταν με κόπο σκαρφαλώνει κανείς στα στενά σοκάκια της πόλης, δε βλέπει γύρω του παρά μόνο ψηλά σπίτια που τα κλειστά τους παραθυρόφυλλα, οι ξεφτισμένοι τοίχοι, οι γκρεμισμένες βεράντες, οι μεγάλες έρημες αυλές δίνουν στην Ύδρα την όψη εγκαταλειμμένης πόλης και θυμίζουν περασμένα μεγαλεία που φέρνουν μελαγχολικές σκέψεις. Ωστόσο, παρά την εγκατάλειψη, η πατρίδα του Μιαούλη εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον και είναι κρίμα που δεν συμπεριλαμβάνεται στα τουριστικά προγράμματα. Οι επισκέπτες θα μπορούσαν να μελετήσουν επιτόπου, πριν εξαφανιστεί ολοκληρωτικά, μια από τις πιο χαρακτηριστικές όψεις της καθημερινής ζωής του Ελληνικού λαού.

Συχνά έχουν παρομοιώσει αυτό το νησί, μάκρους δώδεκα χιλιομέτρων και πλάτους μόλις τεσσάρων*, με την καρίνα αναποδογυρισμένου караβιού μα η ομοιότητα δε σταματάει εκεί μόλις πατήσει κανείς στο μικρό λιμάνι όπου σπάνε τα κύματα της φουσκοθαλασσιάς του πουνέντε, όλα γύρω του παίρνουν μια όψη θαλασσινή, που χτυπάει στο μάτι. Γύρω στην αποβάθρα, οι βάρκες είναι αραδιασμένες πάνω σε σιδερένια ικριώματα, όπως πάνω στα πλοία, μακαράδες και τροχαλίες βρίσκονται στερεωμένα στο βράχο, σαν σε γέφυρα φρεγάτας. Μέσα στα ευρύχωρα μαγαζιά με τις στενές σιδερένιες πόρτες βρίσκονται στοιβαγμένα εμπορεύματα, όπως στο αμπάρι του караβιού. Παντού περιφέρονται, σιωπηλοί ναυτικοί που τους αναγνωρίζει κανείς από τα γιλέκα, τα φουσκωτά παντελόνια, από την αστάθεια που δίνει στο βάδισμά τους το κούνημα του πλοίου, και πιο πολύ από το χαρακωμένο τους πρόσωπο, από τη δυναμική και ταυτόχρονα ήρεμη έκφρασή τους. Τα έξυπνα και ζωηρά τους μάτια μοιάζουν να ψάχνουν διαρκώς τα σημάδια του ουρανού, λες και το νησί τους αρμενίζει στα κύματα και πρόκειται να το οδηγήσουν σε κοντινό

λιμάνι. Δε βλέπεις άλλα ζώα πέρα από μερικά σκυλιά ούτε αμάξι, ούτε καν ένα καρότσι δεν κυκλοφορεί. Στα ανηφορικά δρομάκια βασιλεύουν η ερημιά και η σιωπή, είναι ζήτημα αν τρεις ή τέσσερις φορές μέσα στη μέρα ακούγεται το άνοιγμα μιας χαμηλής πόρτας και το απαλό σούρσιμο από γυναικείες παντόφλες στο πλακόστρωτο. Κι αυτό, γιατί μόνο γυναίκες και παιδιά ζουν εδώ πέρα' όλοι οι άντρες βρίσκονται στη θάλασσα. Όταν περάσει κανείς το κατώφλι ενός απ' αυτά τα μεγάλα σπίτια που χτίστηκαν στην εποχή της ευημερίας, η βάση των οποίων, σκαμμένη μέσα στο βράχο, έχει στοιχίσει περισσότερο απ' όσο στοιχίσαν τα θεμέλια των πιο μεγαλόπρεπων παλατιών της Ευρώπης, διασχίζει τεράστια δωμάτια, στρωμένα με μάρμαρο και γεμάτα σμυρναίικα χαλιά. Από τα παράθυρά τους αγναντεύει τη θάλασσα σαν μέσα από φινιστρίνι καμπίνας караβιού. Οι τοίχοι είναι ασβεστοωμένοι και κατακάθαροι. Το υπηρετικό προσωπικό αποτελείται από νεαρά κορίτσια, από παιδιά που είναι ακόμη πολύ αδύναμα για να εξασκήσουν το σκληρό επάγγελμα του πατέρα τους, ή ακόμη και από κάποιους γέρους που το κορμί τους έχει μαραζώσει πριν από την ψυχή



Η Ύδρα σε χαρακτηριστικό του 1867. Φαίνεται η επέκταση της πολιτείας σε σχέση με το χαρακτηριστικό του 1795.
(σελ. 11).

Στα πίσω δωμάτια οι γυναίκες του σπιτιού, μητέρα, σύζυγος, κόρες, βρίσκονται συγκεντρωμένες και εργάζονται. Οι πιο ηλικιωμένες μπαλάνουν ασπρόρουχα, οι πιο νέες κεντούν σε τελάρα αυτά τα λεπτά χρυσοϋφαντα υφάσματα που - αλίμονο - σιγά σιγά εξαφανίζονται από τον ανταγωνισμό της παραγωγής του Μάντσεστερ. Δε μιλούν και δείχνουν συγκεντρωμένες στις σκέψεις τους. Μια ολόκληρη ζωή χωρισμού και απομόνωσης έχει αποτυπώσει στα όμορφα πρόσωπά τους μια μόνιμη έκφραση λύπης και καρτερίας. Έχουν τυλιγμένο στο κεφάλι ένα μεγάλο

μεταξωτό κίτρινο μαντίλι με χρυσά κεντήματα, που σταυρώνει κάτω από το σαγόνι με μοναστική σεμνότητα και κρύβει εντελώς τα μαλλιά, αφήνοντας μόνο μια μαύρη φράντζα στο μέτωπο, και που τις κάνει να μοιάζουν με μαντόνες του Μπιντά. Το κοντό, κόκκινο βελούδινο μπουστάκι με τα στενά χρυσοκέντητα μανίκια είναι ανοιχτό μπροστά και κουμπώνει κάτω από το στήθος πάνω από το βατιστένιο πουκάμισο. Δε βγαίνουν ποτέ από το σπίτι, εκτός κι αν είναι να κάνουν κάποια επίσκεψη σε γειτόνισσα. Που να πάνε, εξάλλου, σ' έναν τόπο που δεν έχει απλωσιά για

περίπατο και όπου κάθε δρομάκι μοιάζει μάλλον με ανεμόσκαλα παρά με δίοδο επικοινωνίας.

Τα ήθη είναι αγνά και αυστηρά, τα εγκλήματα και τα παραπτώματα σχεδόν άγνωστα η φιλοξενία είναι πατροπαράδοτο χάρισμα και δε θα λησμονήσω ποτέ τη θερμή και ευγενική υποδοχή που μου επιφύλαξε για δυο μέρες μια σχεδόν άγνωστη σε μένα οικογένεια, ο νεότερος αρχηγός της οποίας, βουλευτής της Ύδρας στην Αθήνα, είχε υπηρετήσει για αρκετά χρόνια στο γαλλικό ναυτικό και συμπαθούσε ιδιαίτερα την πατρίδα μας Έξω από την πόλη δεν υπάρχει τίποτα να δεις. Παντού κύματα που σκάνε πάνω στα βράχια, και πάνω στην ανεμοδαρμένη κορυφή μερικά κοπάδια από κατσίκες που προσπαθούν να βοσκήσουν το λιγοστό και καχεκτικό χορτάρι. Δεν υπάρχουν ούτε κατοικίες ούτε καλλιέργειες, στα ενενήντα περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα του νησιού η επίσημη στατιστική καταγράφει δέκα ιδιοκτησίες και εβδομήντα βοσκούς, αλλά και χίλιους ναυτικούς. Πριν ανεβούμε και πάλι στο πλοίο, ο οικοδεσπότης μας θέλησε να μας ξεναγήσει στις δύο εκκλησίες του νησιού, που όμοιές τους δεν υπάρχουν στην Ελλάδα. Η μία, που την αποκαλούν μητρόπολη, έχει χτιστεί πριν από ενάμιση αιώνα. Είναι ολόκληρη κατασκευασμένη από λευκό μάρμαρο,

διακοσμημένη με πλούσια γλυπτά και με αρκετά όμορφες βυζαντινές αγιογραφίες πάνω σε χρυσό φόντο. Από το θόλο κρέμεται ένας τεράστιος ασημένιος πολυέλαιος, ενετικής τεχνοτροπίας, όπου φανταστικά ζώα, θαύματα χαρακτηρισής, τρέχουν ανάμεσα σε περίτεχνα μοντέρνα διακοσμητικά. Δίπλα του κρέμεται ένας όμορφος πολυέλαιος από επιχρυσωμένο μπρούντζο, σε καθαρό στυλ Λουδοβίκου XIV, με τους κρινανθούς των βασιλιάδων της Γαλλίας. Κλεμμένος, όπως λένε, κατά τη Γαλλική επανάσταση από κάποιο βασιλικό παλάτι, αγοράστηκε στη Μασσαλία από Υδραίο έμπορο που τον πρόσφερε γυρίζοντας σαν αφιέρωμα στην Παναγία. Το καμπαναριό δίπλα στη μητρόπολη, σκαλισμένο και χτισμένο με σύγχρονη τεχνική, μοιάζει με κόσμημα από ελεφαντόδοντο. Ο θόλος που το σκεπάζει, σχηματίζεται από δέκα μαρμάρινα δοκάρια, ανάμεσα στα οποία προβάλλει ο ουρανός. Ένα άλλο καμπαναριό, στην αυλή ενός μικρού μοναστηριού, έχει την ίδια παράξενη κατασκευή. Είκοσι τέσσερις ακόμη εκκλησιές είναι σπαρμένες στις διάφορες γειτονιές. Δεν έχουν άλλα στολίδια ή άλλα ενδιαφέροντα παρά μόνα τα αφιερώματα των ναυτικών, σε σχήμα μικρών караβιών ή παιδικών μορφών ή ασημένιας καρδιάς».

“Ταξίδι στην Ελλάδα 1861-1874” Henri Bell – Έκδοση ΚΑΤΟΠΤΡΟ

*Οι κάτοικοι της Ύδρας δεν υπερέβησαν ποτέ τις 30 χιλ. Το πραγματικό μήκος της Ύδρας είναι 20 χλμ. και το πλάτος της μέχρι 5 χλμ.

Η νήσος Δοκός 6

Ανθρώπινη παρουσία πιο πυκνή και συνεχής από την Ύδρα, υπήρξε στη νήσο Δοκό στα ΒΔ της Ύδρας, (αρχ. Απεροπία), η οποία λόγω της θέσης της ήλεγχε αποτελεσματικότερα από την Ύδρα το θαλάσσιο πέρασμα προς την ηπειρωτική ακτή. Η νησίδα κατοικήθηκε από την πρωτοελλαδική περίοδο (2500 π.Χ.), μέχρι σήμερα όπου την κατοικούν λίγες οικογένειες που ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Τη μικρή χερσόνησο της ηπειρωτικής ακτής απέναντι από την νήσο Δοκό, ο περιηγητής Πausanias (2ος αιώνας μ.Χ.) ονομάζει Βούπορθμο. Η απόσταση μεταξύ Βούπορθμου και Δοκού είναι 1 χλμ. Γράφει ο Πausanias (II,34,9) «Στο Βούπορθμο υπάρχει ιερό της Δήμητρας και της κόρης της καθώς και της Αθηνάς. Μπροστά από το Βούπορθμο βρίσκεται το νησί Απεροπία και σε μικρή απόσταση από την Απεροπία βρίσκεται η Υδρέα».



Οι Βυζαντινοί, τον 7ο αιώνα, στην ανατολική είσοδο του κόλπου Σκίντου, πάνω στον λόφο Καστέλλι (132 μ.), κατασκεύασαν κάστρο για τον έλεγχο της περιοχής και κυρίως της θαλάσσιας διάβασης με την ηπειρωτική ακτή.

Στη ΒΑ πλευρά του νησιού, στο ακρωτήριο Μύτη Κομμένη, βρέθηκε το αρχαιότερο ως σήμερα ναυάγιο (τέλος της 3ης χιλιετίας π.Χ.) στο οποίο βρέθηκαν πολυάριθμα ευρήματα. <http://www.ienae.gr/GR/page.php?7>.

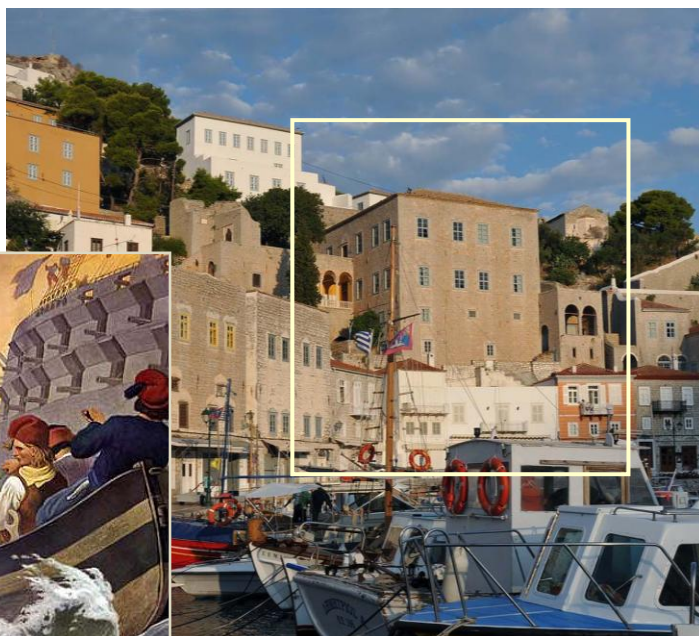
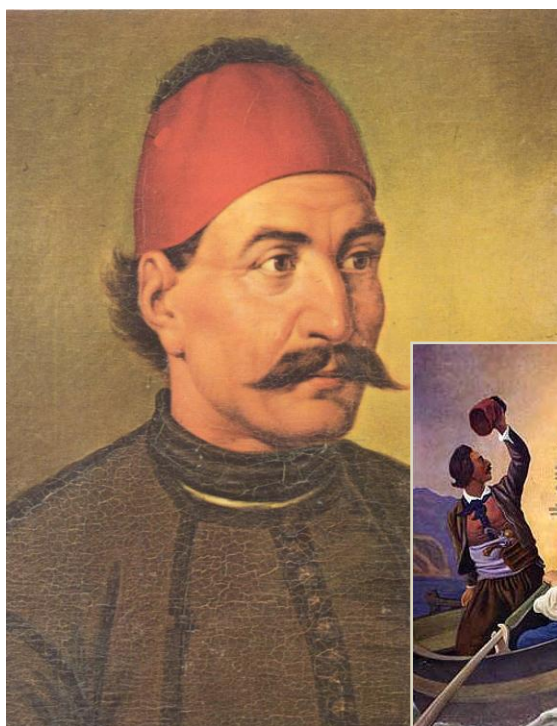
Η νήσος Δοκός έχει κριθεί διατηρητέα και σε ζώνη απόλυτης προστασίας από το Υπουργείο Πολιτισμού το 1994. (Δείτε Διαδρομή 5, σελ. 82).

Ναυάγιο Δοκού – Φωτό I.E.N.A.E.

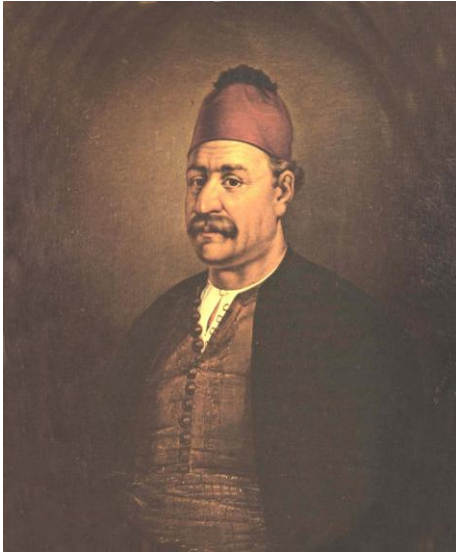
Η ΥΔΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ

Ο μικρός αυτός βράχος με μόλις ένα οικισμό γνώρισε μια πρωτόγνωρη ανάπτυξη στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα. Ο "βράχος" υπήρξε σημείο σεβασμού και αναφοράς για τους υπόλοιπους σκλαβωμένους και αργότερα επαναστατημένους Έλληνες. Από την μικρή αυτή κουκίδα ξεπήδησαν πρωθυπουργοί και ναύαρχοι του νεότερου Ελληνικού

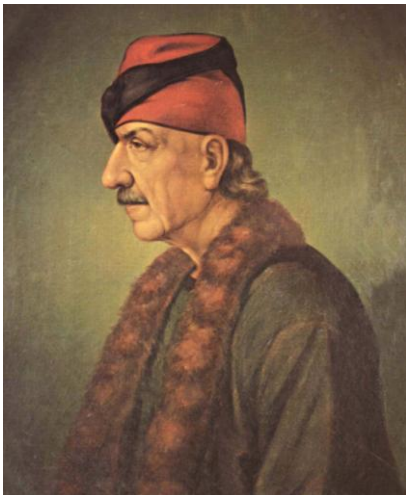
κράτους οι οποίοι επί δεκαετίες συμμετείχαν στα κοινά του τόπου. Η πλήρης καταγραφή των ονομάτων υπερβαίνει την ύλη αυτού του βιβλίου. Τα ονόματα των ηρώων και πολιτευτών θα τα συναντήσετε κατά την περιήγηση σας στην πόλη.



Ιάκωβος Τομπάζης (Γιακουμάκης) (1782–1829). Υπήρξε ναύαρχος του Ελληνικού στόλου κατά τον πρώτο χρόνο της επανάστασης. Υπήρξε ο εμπνευστής της χρήσης των πυρπολικών εναντίον των τουρκικών ναυαρχίδων. Στην αρχηγία του Ελληνικού στόλου κατά τη διάρκεια του αγώνα τον διαδέχτηκε ο Ανδρέας Μιαούλης. Ο γιος του **Γεώργιος Τομπάζης** (1809-1892) υπήρξε υποναύαρχος και υπουργός Ναυτικών. Πολυάριθμα μέλη της οικογένειας ασχολήθηκαν μετά την απελευθέρωση με την πολιτική. Στο αρχοντικό της οικογένειας στη δυτική πλευρά του λιμανιού της Ύδρας (κίτρινο πλαίσιο) στεγάζεται σήμερα παράρτημα της Σχολής Καλών Τεχνών Στην ένθετη φωτογραφία ο Ιάκωβος Τομπάζης πυρπολεί τουρκική ναυαρχίδα.
(Πίνακας Von Hess)



Ο **Ανδρέας Μιαούλης** (Βώκος)(1769 - 1835) μαζί με τον Κανάρη υπήρξαν οι θρύλοι του ναυτικού αγώνα της επανάστασης του 1821. Αμαύρωσε το όνομα του όταν κατά τη σύγκρουση των Υδραίων με τον Καποδίστρια ανατίναξε το 1821 στον Πόρο δύο πολεμικά πλοία του Ελληνικού στόλου. Ο γιος του **Αθανάσιος Μιαούλης** (1815-1867) υπήρξε πρωθυπουργός της Ελλάδας από το 1857 έως το 1862. Το άγαλμα του Α. Μιαούλη δεσπόζει στην ανατολική είσοδο του λιμανιού της Ύδρας (δεξιά).



Ο **Λάζαρος Κουντουριώτης** (1769 - 1852) υπήρξε η πλέον σημαντική προσωπικότητα που κυριάρχησε στην Ύδρα κατά την περίοδο της Επανάστασης χωρίς να απαιτήσει αξιώματα (φωτό αριστερά).

Ο **Γεώργιος Κουντουριώτης** (1782 -1858) αδελφός του Λάζαρου διατέλεσε πρόεδρος του Εκτελεστικού από το 1824 έως το 1826 και πρωθυπουργός της Ελλάδας το 1848 για οκτώ μήνες (φωτό κέντρο).

Εγγονός του υπήρξε ο ναύαρχος **Παύλος Κουντουριώτης** (1855 - 1935) ήρωας των Βαλκανικών πολέμων. Ιστορικό έχει μείνει το ναυτικό σήμα που έστειλε κατά τη καταδίωξη του τουρκικού στόλου το 1913 με το θωρηκτό "Αβέρωφ" και το οποίο είναι γραμμένο στον ανδριάντα του στο κέντρο του λιμανιού της Ύδρας απ' όπου ξεκινούν οι πεζοπορικές διαδρομές στο νησί. "Με την δύναμιν του Θεού και τα ευχάς του βασιλέως και εν ονόματι του δικαίου, πλέω μεθ' ορμής ακαθέκτου και με την πεποίθηση της νίκης εναντίον του εχθρού του γένους". Το 1920 ανέλαβε καθήκοντα αντιβασιλέως και το 1924 στο σύντομο διάλλειμα της βασιλείας επελέγη ως πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας. (δεξιά)

Για τον **Παύλο Κουντουριώτη** γράφει ο ποιητής και στοχαστής Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος που ως φοιτητής υπήρξε γραμματέας του, όταν οι φτωχοί συγκεντρώνονταν στο σπίτι του ζητώντας κάποια χάρη :

« Θαλασσινός από γενιές πολλές και πολυφημισμένες,
έφερνε τον αγέρα της θάλασσας όπου κι αν λάχαινε.
Λιγομίλητος και κατά τα φαινόμενα τραχύς, πλασμένος
από πέτρα ακροπελαγίσια, ξανάστηνε μέσα σου την
ανθρωπιά και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Άνοιγε την

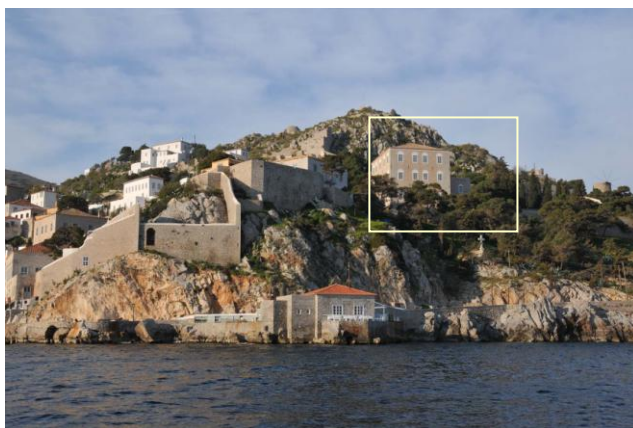
πόρτα του το πρωί, σμάριαζε στην ψηλή μαρμάρινη
σκάλα, από σκαλοπάτι σε σκαλοπάτι, από
κεφαλόσκαλο σε κεφαλόσκαλο, η προσφυγιά. Σ' εκείνο
το σπίτι της οδού Νικοδήμου. Η πρώτη του αντίδραση
είταν βίαιη: τι συμμαζώνονταν εκεί πέρα τόσο πολλοί,

γυναίκες με σκισμένα φουστάνια, με τα μωρά στην αγκαλιά, γέροι, άκουροι κι αχτένιστοι, ντυμένοι δέρμα χαρακωμένο καθώς η φλούδα του χειμωνιάτικου δέντρου, νεόφυτες κοπέλες με μια υπόνοια δροσιάς στα μαραμένα χείλη, με μάτια βαθιά και καφτερά, πυρωμένα από φλόγες ακοίμητες. Και σαν τον άκουγε τον κόσμο τούτο να ξεστομίζει αλλόκοτα και σαν πολύ περιποιημένα και σαν γαλίφικα τα ελληνικά, η αρβανίτικη ψυχή του ξεθηκάρωνε την αντίρρηση. Φρούμαζαν τ' άσπρα του μεγάλα μουστάκια κι άνοιγε

Πέραν των ανωτέρω πολυάριθμες προσωπικότητες συμμετείχαν στον αγώνα του 1821 όπως ο **Αναστάσιος Τσαμαδός** που υπήρξε καπετάνιος του θρυλικού πλοίου "Άρης" αφήνοντας την τελευταία του πνοή το 1825 στους βράχους της Σφακτηρίας. Ο

τόπο ανάμεσα στους πεσμένους κατάχαμα στα σκαλιά, να περάσει, να φύγει. Και τότες ήταν που το θάμα γινόταν μέσα σου και ξαστέρωνε η καρδιά του κ' η συμπόνια ανάβρυζε ανεβάσταγη κι ένιωθες, πως ο δέντρος εκείνος ο αρχαίος, εκείνο το μεσιανό κατάρτι του τρικάρτου μπάρκου καταπλημμυρούσε από πατρική στοργή κ' έβανε κ' έγγραφον ονόματα και τον φρόντιζε τον καθένα καθώς γονιός δε φρόντισε ποτέ το κατατρεγμένο παιδί του.»

Γεώργιος Σαχτούρης υπήρξε αντιναύαρχος του υδραϊκού στόλου. Ακόμα γνωστά ονόματα πέραν των αφανών υπήρξαν ο **Γεώργιος Σαχίνης**, ο πυρπολητής **Ανδρέας Πιπίνος** και πολλοί άλλοι.



Το αρχοντικό του Λάζαρου Κουντουριώτη (αριστερά) έχει μετατραπεί σε παράρτημα του Εθνικού και Ιστορικού μουσείου. Το αρχοντικό του Γεωργίου και Παύλου Κουντουριώτη στη δυτική πλευρά του λιμανιού (φωτό δεξιά) έχει μετατραπεί από το Υπουργείο Πολιτισμού σε μουσείο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής ιστορίας της Ύδρας.



Μνημείο των πέντε Υδραίων πρωθυπουργών της Ελλάδας από το 1848 έως το 1945. Από αριστερά.
Γεώργιος Κουντουριώτης (1782 - 1858). Πρωθυπουργός το 1848
Αντώνιος Κριεζής (1796-1865). Πρωθυπουργός από το 1849 έως το 1854
Δημήτριος Βούλγαρης - Τζουμπές (1802 - 1877). Πρωθυπουργός 1855 έως 1857, 1862 έως 1863 και 1863 έως 1864.
Αθανάσιος Μιαούλης (1815-1867) Γιος του Ανδρέα Μιαούλη. Πρωθυπουργός 1857 έως το 1862.
Πέτρος Βούλγαρης (1883 - 1957). Απόγονος της οικογένειας Βούλγαρη. Πρωθυπουργός 1945.



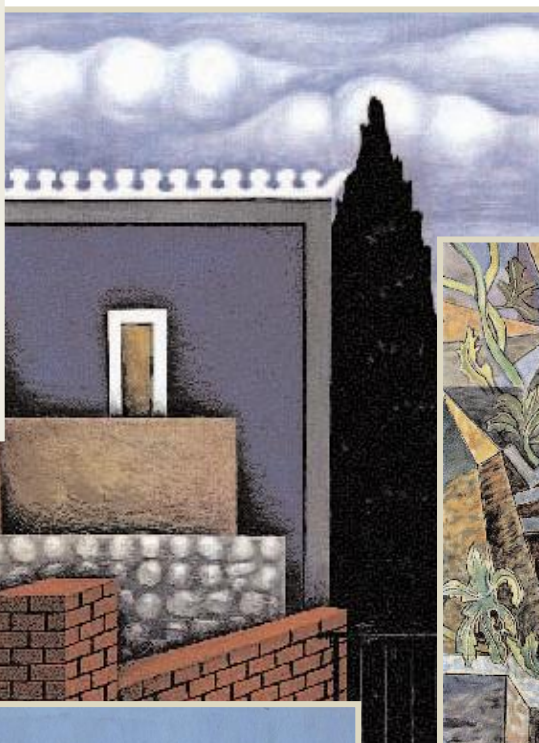
ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

Στα μέσα του 20ού αιώνα πέρα από την ταινία "Το παιδί και το δελφίνι" πολλοί καλλιτέχνες και ζωγράφοι αγκάλιασαν το ανέγγιχτο τοπίο της Ύδρας δίνοντας νέα ώθηση στην τουριστική ανάπτυξη του νησιού. Δύο

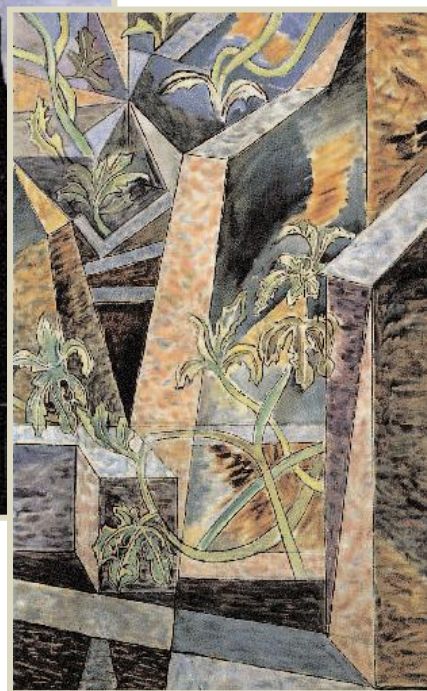
Ύδραίοι εικαστικοί ο Χατζηκυριάκος Γκίκας και ο Παναγιώτης Τέτσης "παρέσυραν" δεκάδες ζωγράφους να απεικονίσουν την Ύδρα, ο καθένας ανάλογα την οπτική του γωνία και τεχνοτροπία.

Αγνήνωρ Αστεριάδης 1937

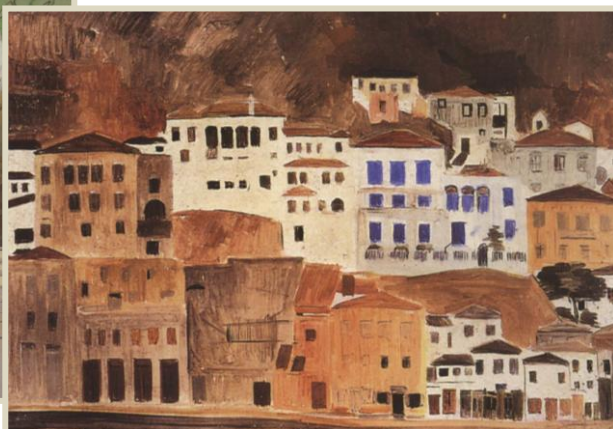
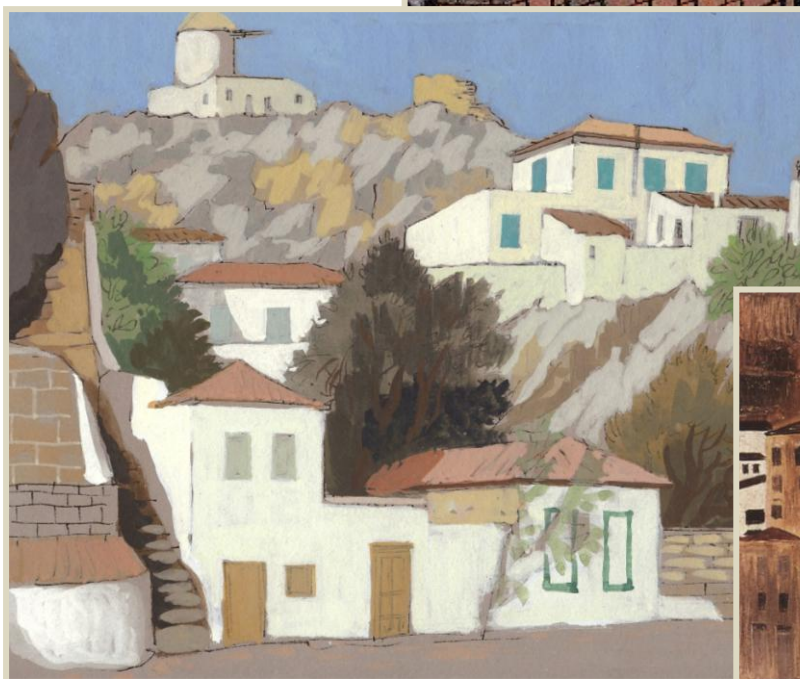




Ο **Χ. Γκίκας** και ο **Π. Τέσης** διετέλεσαν ακαδημαϊκοί. Ο **Περ. Βυζάντιος** και ο **Παύλος Παντελάκης** υπήρξαν διευθυντές του παραρτήματος της Σχολής Καλών Τεχνών στην Ύδρα. Ο **Ν. Νικολάου** υπήρξε καθηγητής της Σχολής Καλών Τεχνών.



Από πάνω προς τα κάτω
Π. Τέσης – Αγ. Αστεριάδης – Ν. Εγγονόπουλος – Ν. Χ΄Κυριάκος Γκίκας -- Αγ. Αστεριάδης - Ν. Νικολάου.





Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ (ΧΩΡΑ)

Οι Υδραίοι δεν αναφέρουν την πόλη τους σαν 'Χώρα' όπως στα περισσότερα Ελληνικά νησιά. Ο όρος όμως Χώρα διευκολύνει στη γραφή αυτού του βιβλίου καθώς με την ονομασία Ύδρα συγχέεται το νησί με την πόλη.

Αναμφισβήτητα είναι το πιο γοητευτικό σημείο του νησιού καθώς ο οικισμός εκτείνεται αμφιθεατρικά πάνω από το λιμάνι. Ο οικισμός ξεκινά από το πεταλοειδές λιμάνι με το σιβαρό πλακοστρωμένο μόλο του και ανηφορίζει μέχρι τα 150 μ. υψόμετρο. Στη

δυτική πλευρά του λιμανιού ένα βράχινο συγκρότημα απέτρεψε την ανοικοδόμηση και η πόλη επεκτάθηκε νότια του βράχου τυλίγοντας τον και φτάνοντας δυτικότερα μέχρι την περιοχή Καμίνια.

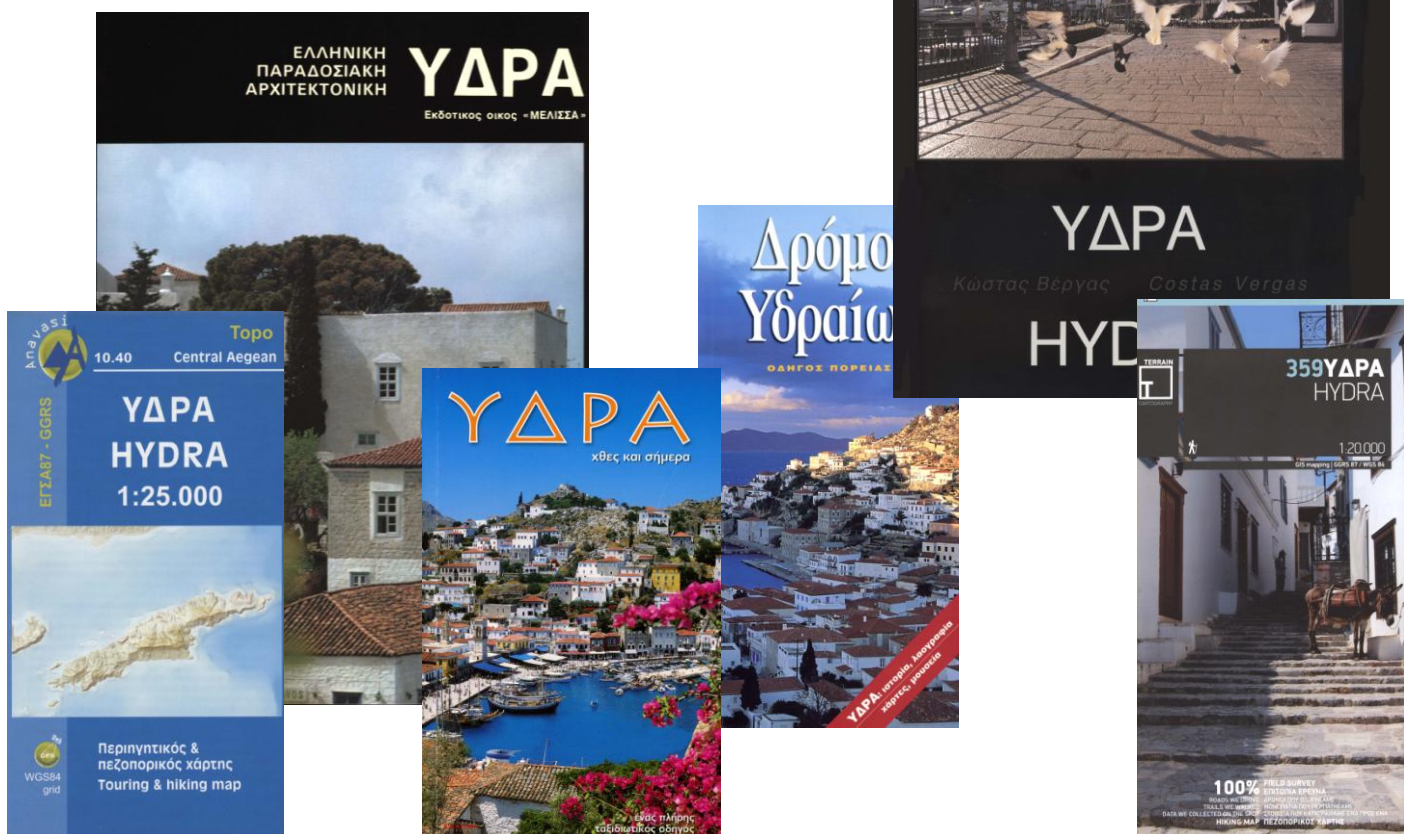
Η περιήγηση στη Χώρα είναι μία αισθητική απόλαυση καθώς η αρχιτεκτονική του χώρου και των κτιρίων εμπλέκονται σε αδιάλυτο σύνολο. Στο τέλος των πεζοπορικών διαδρομών (σελ. 90) υπάρχουν περιγραφές και χάρτες της περιήγησης μέσα στον οικισμό της Ύδρας (Χώρας).

Βιβλία - Χάρτες

Για την Ύδρα δεν κυκλοφορούν πολλά βιβλία πέραν της "ΥΔΡΑ" των εκδόσεων ΤΟΥΜΠΗΣ και το "ΔΡΟΜΟΙ ΥΔΡΑΙΩΝ" των εκδόσεων GRAMMA. Επίσης κυκλοφορεί η "ΥΔΡΑ" από τη σειρά Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική των εκδόσεων ΜΕΛΙΣΣΑ.

Χάρτες για τη Ύδρα κυκλοφορούν των εκδόσεων ΑΝΑΒΑΣΗ (1:25.000) και TERRAIN (1:20.000) με αποτυπωμένα τα μονοπάτια του νησιού. Στο χάρτη της TERRAIN υπάρχει και σχεδιάγραμμα της Χώρας. Πέραν

τούτων στα λευκώματα "ΥΔΡΑ", του Κώστα Βέργα και της Φοίβης Παρασκευά (φωτό Αντώνη Ράμπια) με φωτογραφίες εποχής, αποτυπώνεται καλαίσθητα η ομορφιά του νησιού και του οικισμού της Ύδρας (Χώρας).

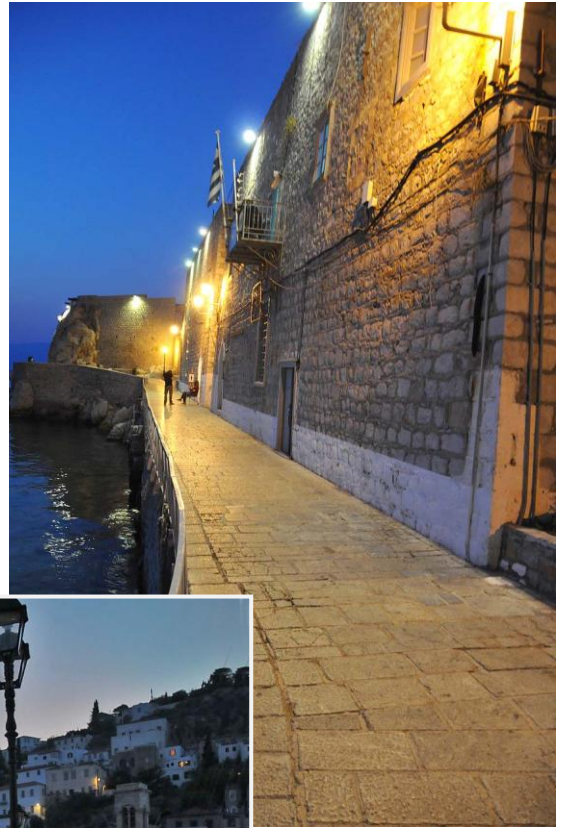




Η Ύδρα σχηματίζει ένα μωσαϊκό εικόνων που συγκινούν τον ερασιτέχνη και επαγγελματία φωτογράφο.

Η Ύδρα των φωτογράφων





Νυκτερινή Ύδρα.





Στο λιμάνι.





Οι γάτες αποτελούν το φετίχ των Υδραίων. Κάθε πρωί συγκεντρώνονται στο λιμάνι αναμένοντας την άφιξη των ψαροκάικων



**ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ
ΥΔΡΑ**





ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΎΔΡΑ

Η Ύδρα αποτελεί έναν ιδανικό προορισμό για πεζοπορία. Το ανάγλυφο του νησιού επιτρέπει ημερήσιες πεζοπορικές διαδρομές όπου ο περιπατητής στην ανατολική πλευρά του νησιού μέχρι το φάρο της Ζούρβας **4**, διασχίζει ένα αυστηρό πέτρινο τοπίο, ενώ στη δυτική πλευρά προς το Μπίστι **5** απολαμβάνει μία δασωμένη πευκόφυτη διαδρομή.

Στο κέντρο του νησιού υψώνεται το ψηλότερο βουνό ο Έρος **3** που από την νότια πλευρά του "γκρεμίζεται" 600 μ. χαμηλότερα στη θάλασσα προσφέροντας ένα επιβλητικό θέαμα. Η θάλασσα που περιβάλλει το νησί είναι ορατή σε όλες τις διαδρομές προσφέροντας στο

μάτι μία παλέτα γήινων χρωμάτων με μπλε και πράσινες πινελιές.

Το γραφικό σκηνικό του νησιού συμπληρώνεται από την έλλειψη τροχοφόρων και ενοχλητικών μηχανοκίνητων ήχων. Μερικές μέρες διαμονής στην Ύδρα ηρεμούν το πνεύμα και τις αισθήσεις του επισκέπτη που θ' αποφασίσει πέρα από τον οικισμό της Ύδρας να περιπλανηθεί στην ενδοχώρα του νησιού. Η Ύδρα έχει περισσότερα από 80 χλμ. μονοπάτια που απλώνονται σε όλο το νησί. Στο βιβλίο αυτό περιγράφονται οι τέσσερις πιο σημαντικές διαδρομές οι οποίες από το 2012 είναι σηματοδοτημένες από το Δήμο Ύδρας.



Οι τέσσερις πεζοπορικές διαδρομές στην Ύδρα. (Με σήμανση)

Διαδρομή 1 - Χώρα **1 – Μονή Προφ. Ηλία **9** – Κορυφή Έρος **3** (κόκκινη) (Σελ. 39)**

Διαδρομή 2 - Χώρα **1 – Μονή Ζούρβας **27** – Φάρος Ζούρβας **4** (μπλε) (Σελ. 48)**

Διαδρομή 3 - Χώρα **1 – Επισκοπή **2** – Μονή Αγ. Γεωργίου Μπίστι **5** (πράσινη) (Σελ. 58)**

Διαδρομή 4 - Χώρα **1 – Μαντράκι – Εκκλησάκι Σταυρού – Χώρα **1** (κίτρινη) (Σελ. 71)**

(Η διαδρομή είναι κυκλική γύρω από το Μαντράκι.)

Πέραν των τεσσάρων κύριων πεζοπορικών διαδρομών στο βιβλίο περιγράφονται ακόμα 2 διαδρομές. Η μία ενώνει την Μονή του Προφ. Ηλία με την Επισκοπή και η δεύτερη επισκέπτεται στο νησί Δοκός το κάστρο της και την ψηλότερη κορυφή. **(Χωρίς σήμανση)**

Διαδρομή 1Α - Μονή Προφ. Ηλία – Επισκοπή **2 (Κόκκινη διακεκομμένη γραμμή) (Σελ. 79)**

Διαδρομή 5 - Νησί Δοκός (δεν φαίνεται στο χάρτη) (Σελ. 81)

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΥΔΡΑ

(Σε παρένθεση τα στοιχεία υπολογίζονται Πάει / Έλα)

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΕΝΑΡΞΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	Ενδιάμεσα σημεία της διαδρομής	ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΤΥΠΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΜΗΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ	ΥΨΟΜΕΤΡ. ΔΙΑΦΟΡΕΣ	ΟΜΟΡΦΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ (Με άριστα τα 5*)
1	Διαδρομή ΠΡΟΦ ΗΛΙΑ	ΥΔΡΑ (Χώρα)	Μονή ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ	Κορυφή ΕΡΟΣ	Πάει / Έλα	4,4 χλμ. (8,8 χλμ.)	2 ώρ. 16', (4 ωρ. 10')	+626 μ. -40 μ. (+666 μ.) (-666 μ.)	4*
2	Διαδρομή ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΙΣΤΙ	ΥΔΡΑ (Χώρα)	Οικισμοί ΚΑΜΙΝΙΑ – ΒΛΥΧΟΣ – ΕΠΙΣΚΟΠΗ	Εκκλησιάκι ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΣΤΙ	Διάσχιση	12,4 χλμ.	4 ώρ. 37'	+345 μ. - 345 μ.	3* & 4*
3	Διαδρομή ΖΟΥΡΒΑΣ	ΥΔΡΑ (Χώρα)	Μονή ΖΟΥΡΒΑΣ	Φάρος ΖΟΥΡΒΑΣ	Διάσχιση	12,5 χλμ. (17,2 χλμ.)	4 ώρ. 41' ' (6 ώρ. 41')	+ 468 μ. -440 μ. (+608 μ.) (-510 μ.)	3* & 4
4	Διαδρομή ΜΑΝΤΡΑΚΙ	ΥΔΡΑ (Χώρα)	ΜΑΝΤΡΑΚΙ – Εκκλ. ΣΤΑΥΡΟΥ	Ύδρα (Χώρα)	Κυκλική	6,9 χλμ.	2 ώρ. 36'	+40 μ. -40 μ.	3*
ΣΥΝΟΛΑ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ						36,2 χλμ. (45,3 χλμ.)	14 ώρ. 10', (18 ώρ. 04')	+ 1479 μ. - 865 μ. (1659 μ.) (1561 μ.)	
1A	Ενωτική διαδρομών 1 & 2	Μονή ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ	Εκκλ. ΑΓ. ΜΑΜΑ	Οικισμός ΕΠΙΣΚΟΠΗ	Διάσχιση	5,8 χλμ.	2 ώρ. 05',	+120 μ. -400 μ.	3*
5	Νήσος ΔΟΚΟΣ	Οικισμός ΚΑΣΤΕΛΛΙ	Κάστρο ΔΟΚΟΥ – Κορυφή	Οικισμός ΚΑΣΤΕΛΛΙ	Π/Ε	3,5 χλμ. (6,1 χλμ.)	1 ώρ. 31' (2 ώρ. 20')	+ 368 μ. - 70 μ.	3*

Οι διαδρομές 1 A και 5 δεν έχουν σήμανση.

Σημειώσεις

Η Διαδρομή 1 στην κορυφή Έρος είναι υποχρεωτικά Πάει / Έλα

Στη Διαδρομή 2 στον Αγ. Γεώργιο Μπίστι προβλέπεται η επιστροφή με θαλάσσιο ταξί.

Στη Διαδρομή 3 στην Ζούρβα προβλέπεται επιστροφή με θαλάσσιο ταξί από το λιμάνι της Μονής (εντός παρενθέσεως τα στοιχεία είναι μαζί με την επιστροφή από το Φάρο στην Μονή)

Οι ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ (Χάρτης σελίδα 32)

Οι 4 αναφερόμενες διαδρομές είναι οι σπουδαιότερες για να γνωρίσει κάποιος πεζοπορώντας το νησί της Ύδρας. **Και οι 4 διαδρομές έχουν σήμανση.**

Η **Διαδρομή 1** επισκέπτεται το ψηλότερο βουνό της Ύδρας αφού περάσει από τη Μονή του Προφ. Ηλία. Διαδρομή μικρή σε μήκος με μεγάλη υψομετρική διαφορά.

Η **Διαδρομή 2** επισκέπτεται τη δυτική πλευρά του νησιού μέχρι την ακτογραμμή της. Διαδρομή μεγάλη σε μήκος και μικρή υψομετρική διαφορά.

Η **Διαδρομή 3** επισκέπτεται την ανατολική πλευρά του νησιού περνώντας από την Μονή Ζούρβας και καταλήγοντας στον πέτρινο φάρο της Ζούρβας. Διαδρομή μεγάλη σε μήκος και μέτριας υψομετρικής διαφοράς..

Η **Διαδρομή 4** είναι μια μικρή κυκλική διαδρομή ανατολικά του οικισμού της Ύδρας. Μικρή διαδρομή σε μήκος και σε υψομετρική διαφορά.

Διαδρομές χωρίς σήμανση.

Η **Διαδρομή 1Α** ενώνει τη Μονή Προφ. Ηλία (Διαδρομή 1) με τον οικισμό Επισκοπή (Διαδρομή 2)

Η **Διαδρομή 5** ανεβαίνει στην ψηλότερη κορυφή και το κάστρο της νήσου Δοκός

Οι διαδρομές 1 και 4 μπορούν να πραγματοποιηθούν μαζί σε μία ημέρα (πρωί – απόγευμα) ενώ οι διαδρομές 2 και 3 απαιτούν μια ημέρα η κάθε μία.



Πέραν των ανωτέρω διαδρομών στην Ύδρα υπάρχουν πολλά και ενδιαφέροντα μονοπάτια που μπορείτε ν' ανακαλύψετε εάν μείνετε πάνω από 3 – 4 ημέρες στο νησί.

Ρουχισμός – Εξοπλισμός – Εποχή του χρόνου

Η Ύδρα έχει ήπιο κλίμα και τα χαμηλά υψόμετρα του νησιού επιτρέπουν την πεζοπορία όλο το χρόνο, εκτός από τους καλοκαιρινούς μήνες όπου οι θερμοκρασίες είναι πολύ υψηλές. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού οι διαδρομές μπορούν να πραγματοποιηθούν όταν φυσάνε τα μελτέμια τα οποία όμως δεν είναι τόσο τακτικά όπως στις Κυκλάδες. Λόγω της μικρής διάρκειας των διαδρομών – η μεγαλύτερη διαδρομή διαρκεί 7 ώρες μαζί με τις στάσεις – δεν χρειάζεται ιδιαίτερος εξοπλισμός πέρα από ένα μικρό σακίδιο με νερό και πρόχειρη τροφή. Κατά τη διάρκεια των διαδρομών σας **δεν θα συναντήσετε κανένα σημείο ανεφοδιασμού.** Αναγκαίο είναι ένα καλό ζευγάρι ελαφριά ορειβατικά παπούτσια και χρήσιμος εξοπλισμός καπέλο και γυαλιά.

Η επιστροφή σας από τις δύο πολύωρες διαδρομές, 2 και 3, γίνεται με θαλάσσιο ταξί με το οποίο θα πρέπει να έχετε συνεννοηθεί πριν την αναχώρησή σας. Μαζί με το ψηφιακό αρχείο αυτού του βιβλίου υπάρχουν και **αρχεία GPS** για να περπατήσετε με ασφάλεια και σιγουριά. Περισσότερες πληροφορίες για τον ρουχισμό και εξοπλισμό <http://www.pezoporia.gr/pez/pez.asp?cat=viv>

Τα θαλάσσια ταξί θα σας εξυπηρετήσουν κατά την επιστροφή σας από τις πολύωρες Διαδρομές 2 και 3

Πίνακας θερμοκρασιών και ημερών βροχής (Ε.Μ.Υ.)

	ΙΑΝ.	ΦΕΒ.	ΜΑΡ.	ΑΠΡ.	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝ.	ΙΟΥΛ.	ΑΥΓΟΥΣ.	ΣΕΠΤ.	ΟΚΤΩΒ.	ΝΟΕΜ.	ΔΕΚ.
Μέση ημερήσια θερμοκρασία	10	11	13	16	21	25	27	27	24	19	15	12
Μέση ημερήσια θερμοκρασία στην κορυφή Έρωσ	7	8	10	13	18	22	24	24	21	16	12	9
Μέρες βροχής	10	11	8	7	6	2	1	1	3	7	8	9

Από τις αναγραφόμενες μέσες ημερήσιες θερμοκρασίες, η θερμοκρασία κατά τις πρωινές ώρες είναι περίπου 2° χαμηλότερη, ενώ τις μεσημεριανές ώρες 3° -5° ψηλότερη .

Μέση Ημερήσια Θερμοκρασία είναι το άθροισμα των μετρήσεων της θερμοκρασίας στις 8 το πρωί, στις 2 το μεσημέρι και στις 8 το βράδυ. (η μέτρηση στις 8 το βράδυ υπολογίζεται δύο φορές) διαιρούμενο με το 4.

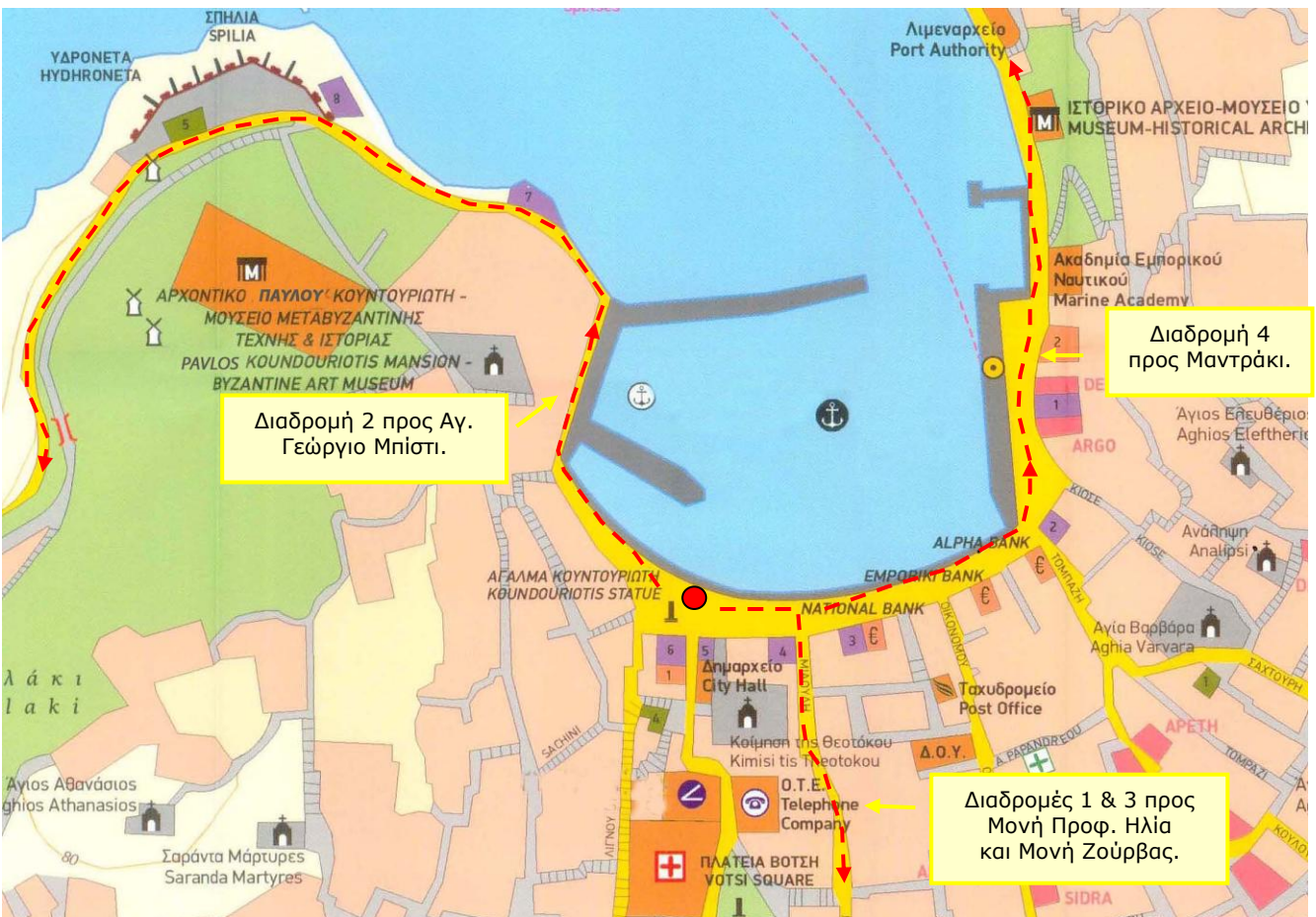
Το σημείο έναρξης των πεζοπορικών διαδρομών και η σήμανση των μονοπατιών της Ύδρας.

Οι πεζοπορικές διαδρομές στην Ύδρα ξεκινούν από το δυτικό μυχό του λιμανιού στο **σημείο όπου βρίσκεται το άγαλμα του Παύλου Κουντουριώτη όπου και πίνακας πληροφόρησης με** (δείτε χάρτη). Η σήμανση των διαδρομών πραγματοποιήθηκε το 2012

από το Δήμο Ύδρας. Η σήμανση είναι με **απλές πινακίδες, πινακίδες κατεύθυνσης και βαψίματα**. Οι 4 κύριες διαδρομές έχουν σήμανση σε αντίθεση με τις Διαδρομές Προφ. Ηλία – Επισκοπή (1 Α) και Διαδρομή Δοκού (5) που δεν έχουν.



Το ταμπλό πληροφόρησης των πεζοπορικών διαδρομών της Ύδρας στο λιμάνι και η προτομή του Παύλου Κουντουριώτη (δεξιά).



Διαδρομή 2 προς Αγ. Γεώργιο Μπίστι.

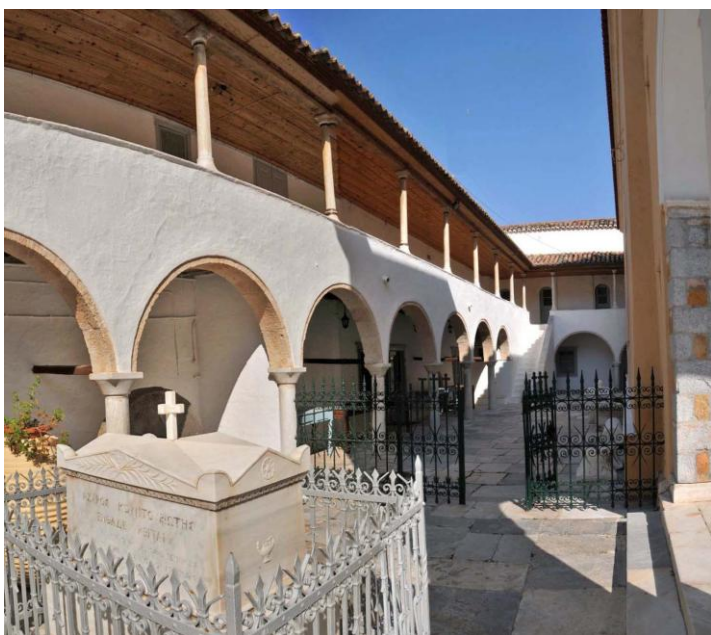
Διαδρομή 4 προς Μαντράκι.

Διαδρομές 1 & 3 προς Μονή Προφ. Ηλία και Μονή Ζούρβας.

Χάρτης έναρξης των πεζοπορικών διαδρομών στο νησί της Ύδρας. ● Αρχή των πεζοπορικών διαδρομών. (Terrain - Χάρτης Ύδρα)



Η σήμανση είναι με χρώματα κίτρινο και μαύρο και αποτελείται από πινακίδες κατεύθυνσης, απλές πινακίδες πολλές κ των οποίων φέρουν τον αριθμό των Διαδρομών και βαψίματα που δείχνουν και την πορεία της διαδρομής.



Νότια από το άγαλμα του Π. Κουντουριώτη βρίσκεται η **Μονή Κοίμησης Θεοτόκου (Παναγία Φανερωμένη), η Μητρόπολη της Ύδρας** αποκαλούμενη Μοναστήρι αν και σήμερα δεν λειτουργεί σαν μονή . Το επιβλητικό κτίσμα αποτελείται από περίκλειστη αυλή στο κέντρο της οποίας βρίσκεται το καθολικό. Περιμετρικά στα κελιά και τα κτίσματα της μονής υπάρχει συνεχής διπλή κιονοστοιχία. Χαρακτηριστικά είναι τα δύο μαρμάρινα καμπαναριά της Μονής.

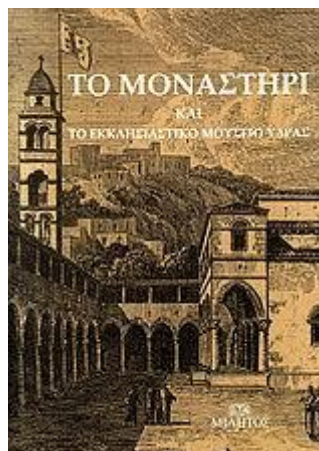
Η Μονή κατά την παράδοση ιδρύθηκε από μοναχό που έφτασε στο νησί από την Κύθνο στα τέλη του 17ου αιώνα. Η Μονή υπήρξε το κέντρο της εκκλησιαστικής ζωής του νησιού και ο πλούτος της θάμπωνε τους επισκέπτες της, όπως τον περιηγητή Castellan (δείτε σελίδα 15).

Η Μονή ανοικοδομήθηκε επανειλημμένα λόγω σεισμών. Από τα αρχεία της Ύδρας έχουν διασωθεί χαρακτηριστικά κείμενα της καταστροφής της μονής από το σεισμό του 1769 και την ανοικοδόμησή της με δανεικά τέσσερα χρόνια αργότερα.

«1769 Ιουνίου 16 ημέρα Τρίτη το μεσημέρι έκαμεν ένας φοβερός σεισμός και εκρημνίσθη φευ η αυτή εκκλησία. Το μοναστήρι διερράγει εις πολλά μέρη. Η χώρα εκρημνίσθησαν όλα τα ανώγεια, μια συμφορά της Ύδρας ανεκδιήγητη και εκλονείτο η γη επί ημέρας. Ιλεως γενού ημίν Κύριε».

«1773 Φεβρουαρίου 18 αρχίσαμεν πάλιν την δευτέραν ανακαίνισιν της αυτής κατεδαφισμένης εκκλησίας και την εκκαλωπίσαμεν εις όλα καθά ευρίσκεται, ομοίως και το καμπαναριόν και τα χαγιάτια και την αυλήν και αναγκαία και σκάλαις και σουβάν και τα ετελειώσαμεν 1776 Σεπτεμβρίου 20 και επνίγημεν εις το χρέος»

Στη μονή σήμερα στεγάζεται η έδρα της Μητρόπολης, ένα μικρό εκκλησιαστικό μουσείο, αλλά και δημόσιες υπηρεσίες του νησιού, όπως το ιστορικό Δημαρχείο και το Υποθηκοφυλακείο. Στην αυλή της μονής είναι θαμμένος ο σημαντικός πρόκριτος του νησιού κατά την επανάσταση του 1821 Λάζαρος Κουντουριώτης.



Στο βιβλίο "Το μοναστήρι και το Εκκλησιαστικό Μουσείο" των εκδόσεων ΜΙΛΗΤΟΣ περιγράφεται η Μονή.

Η Μονή Κοίμησης της Θεοτόκου και ο τάφος του Λάζαρου Κουντουριώτη (φωτό κάτω).



Το περίτεχνο μαρμάρινο καμπαναριό της Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1

ΧΩΡΑ ❶ – Μονή ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ ❸ – Κορυφή ΕΡΟΣ (588 μ.) ❸

Μήκος διαδρομής

4,4 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις

2 ώρ. 16'

Ομορφιά διαδρομής

4*

Η Διαδρομή 1 οδηγεί στο ψηλότερο σημείο της Ύδρας το βουνό Έρος σε υψόμετρο 588 μ. Από την κορυφή ο επισκέπτης απολαμβάνει μια υπέροχη θέα προς το Μυρτώο πέλαγος που συνήθως αστραφτοκοπά 600 μ. χαμηλότερα. Η διαδρομή διασχίζει τον οικισμό της Ύδρας και στη συνέχεια ανηφορίζει ακολουθώντας το απότομο εντυπωσιακό καλντερίμι μέχρι που φτάνει στη Μονή του Προφήτη Ηλία που βρίσκεται σε ένα ύψωμα 100 μ. χαμηλότερα από τον κώνο της κορυφής σε υψόμετρο 480 μ. Δυτικά του Προφ. Ηλία σε μικρή απόσταση

βρίσκεται το μοναστήρι της Αγίας Ευπραξίας. Η διαδρομή με υψομετρική διαφορά 600 μ., λόγω της μεγάλης κλίσης της είναι μια σχετικά δύσκολη διαδρομή αλλά αξίζει για να απολαύσει κάποιος τη θέα και προς τον οικισμό της Ύδρας να γνωρίσει τη Μονή και να αγκαλιάσει την θέα από την εντυπωσιακή κορυφή του Έρος. Η διαδρομή έχει πολύ καλή σήμανση. Στο τμήμα από Προφ. Ηλία μέχρι την κορυφή Έρος έχει παραμείνει η παλαιά ασπροκόκκινη σήμανση.



Τα "Καλά Πηγάδια" βρίσκονται στην αρχή της διαδρομής για τον Προφ. Ηλία στην Κιάφα, την παλαιότερη συνοικία της Ύδρας. Τα πηγάδια εν χρήση το 1958 (φωτό δεξιά - Ν. Τομπάζης - Αρχείο Μουσείο Μπενάκη)

Στην αρχή της διαδρομής θα συναντήσετε τα "Καλά Πηγάδια" τα οποία εφοδίαζαν με νερό την περιοχή της Κιάφας.

Τα πηγάδια στην Ύδρα αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινής ζωής των Υδραίων μέχρι και το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα.

Ο περιηγητής J Duvillard επισκέφθηκε την Ύδρα το 1857 και έγραψε το βιβλίο "Εξι εβδομάδες στην Ύδρα" (Six Semaines A Hydra) όπου αναφέρεται στα πηγάδια και τις πηγές της Ύδρας.

«Οι πηγές και τα πηγάδια είναι ένα άλλο μέρος όπου συγκεντρώνονται οι γυναίκες στην Ελλάδα και αυτό προκαλεί πολύ ενδιαφέρον. Στην Ύδρα όμως, όπου το νερό είναι σπάνιο, είναι ευχαριστημένες που υπάρχουν τρία ή τέσσερα πηγάδια καθώς δεν υπάρχει άλλη λύση στην πόλη. Τα καλύτερα σπίτια έχουν δεξαμενές, και μερικές φορές έχει συμβεί να μην έχουν νερό και ν' αναγκάζονται να βρουν από την απέναντι στεριά. Το

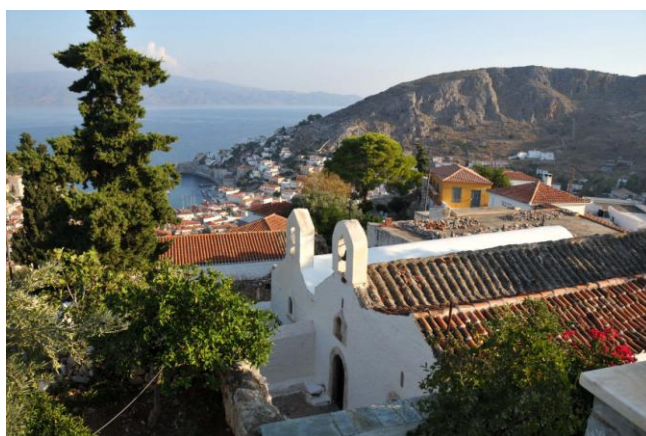
νερό των πηγαδιών είναι ελαφρώς υφάλμυρο, αλλά η φρεσκάδα του το κάνει να το προτιμούν από τις δεξαμενές. Όλη τη μέρα φτάνουν κορίτσια, γυναίκες και παιδιά με τις στάμνες τους σε αρχαϊκές φόρμες. Στη δύση του ηλίου, όλο το σκηνικό αποκτά ιδιαίτερη ζωή και η σκηνή είναι απλοϊκά γραφική. Μερικές κοπέλες βάζουν το νερό μέσα στους χάλκινους κουβάδες ενώ άλλες περιμένουν συζητώντας, άλλες φορτώνουν τους γεμάτους αμφορείς τους στον ώμο τους που λυγίζουν χαριτωμένα από το βάρος. Όλες περίπου φορούν την Υδραϊκή φορεσιά μία μαύρη ή σκουρόχρωμη φούστα με μία μαντήλα άσπρη στο κεφάλι τους. Η ομορφιά τους η απλότητα των τρόπων τους η προφορά της γλώσσας τους προσδίδουν την εντύπωση μιας βιβλικής σκηνής»

Στη συνέχεια θα διασχίσετε τμήμα του οικισμού της Κιάφας και θα φτάσετε στην εκκλησία του **Αγίου Κωνσταντίνου του Υδραίου** που δεσπόζει στο

ψηλότερο σημείο του οικισμού, απ' όπου θ' απολαύσετε μια υπέροχη θέα προς το λιμάνι και τον οικισμό της Ύδρας.



Η εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου του Υδραίου βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο του οικισμού της Ύδρας (120 μ.) απ' όπου περνά η πεζοπορική διαδρομή προς τη Μονή του Προφ. Ηλία.



Ανηφορίζοντας τα σκαλιά προς τον Αγ. Κωνσταντίνο τον Υδραίο.

Λίγο μετά την εκκλησία του Αγ. Κωνσταντίνου του Υδραίου ξεκινά το πέτρινο καλντερίμι που με συνεχείς ελιγμούς ανηφορίζει και κερδίζει τα 360 μ. υψομετρικής διαφοράς μέχρι την **Μονή του Προφ. Ηλία**. Μία παράκαμψη οδηγεί και στη γυναικεία **Μονή της Αγίας Ευπραξίας** που βρίσκεται δυτικά της Μονής του Προφ. Ηλία. Η Μονή και ο προαύλιος χώρος της προσφέρουν

χώρο για ξεκούραση μέχρι να συνεχίσετε για την κορυφή Έρος.

Ανηφορίζοντας προς την κορυφή αφήνετε δεξιά σας μονοπάτι που σας οδηγεί στην **Επισκοπή** και φτάνετε στην κορυφή Έρος (588 μ.) που στη νότια πλευρά της **γκρεμίζεται** μέχρι τη θάλασσα προσφέροντας ένα υπέροχο θέαμα.

Φτάνοντας κοντά στη Μονή του Προφ. Ηλία θα συναντήσετε μια διασταύρωση που οδηγεί δεξιά στη Μονή της Αγ. Ευπραξίας. Έχετε δύο επιλογές ή να προχωρήσετε ευθεία και να φτάσετε στη μονή του Προφ. Ηλία ή να πάτε στον Προφ. Ηλία μέσω της Μονής της Αγ. Ευπραξίας. Επίσης στον περίβολο του Προφ. Ηλία θα δείτε σημάδια προς κορυφή Έρος μια διαδρομή που τυλίγει την περίφραξη και οδηγεί προς την κορυφή.



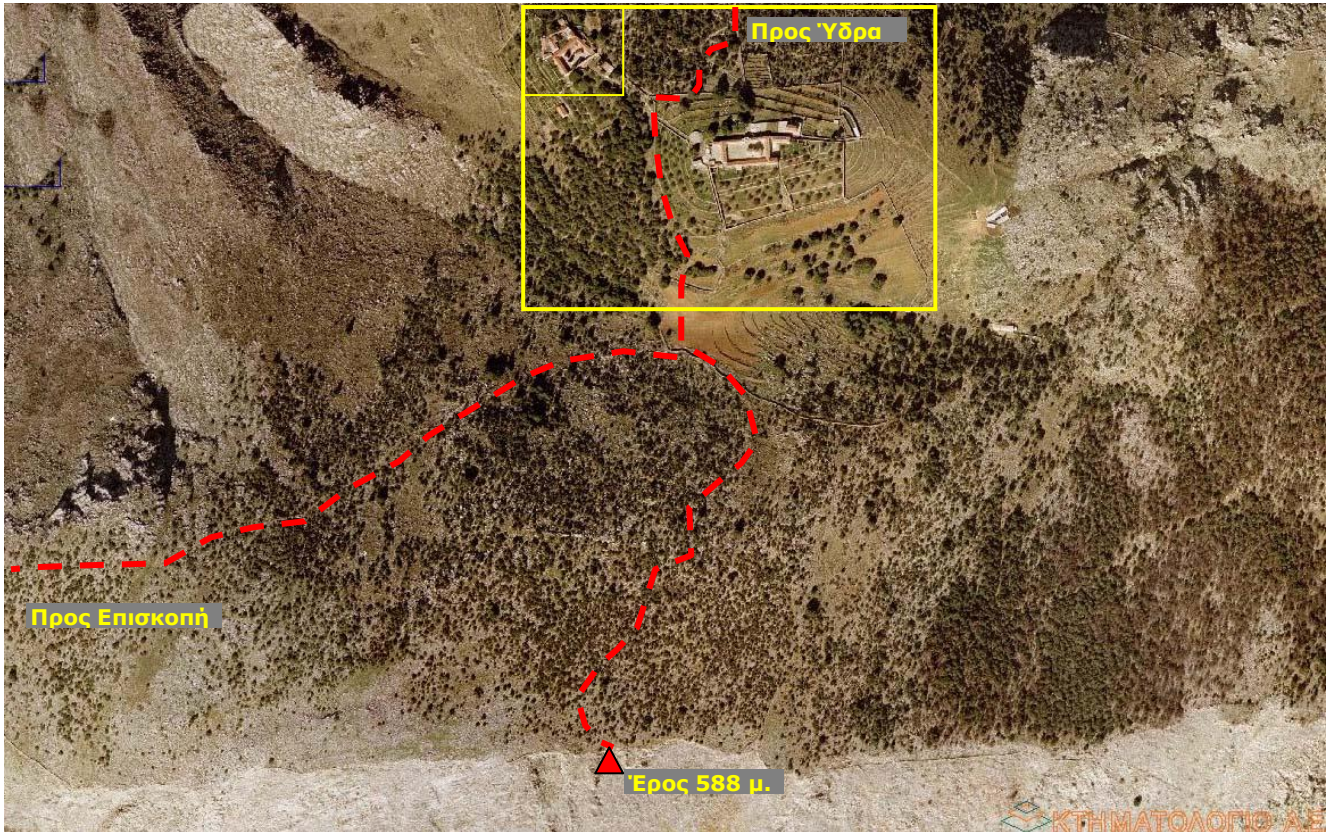
Η θέα προς το λιμάνι κατά την ανάβαση προς τη Μονή του Προφ. Ηλία και τα δύο καλντερίμια που οδηγούν στη μονή (φωτό κάτω).



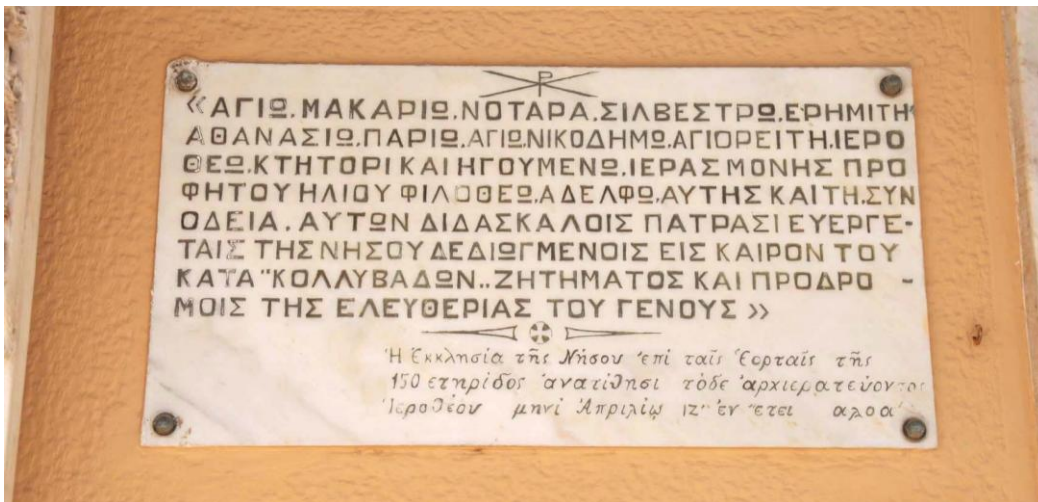
Η **Μονή του Προφήτη Ηλία** είναι το μοναδικό ανδρικό μοναστήρι του νησιού. Στη σημερινή θέση της μονής, από το 1771 υπήρχε μικρό ναΐδριο, μετόχι της Μονής της Παναγίας. Το 1813 έφθασαν στο νησί προερχόμενοι από τον Άγιον Όρος δεκατρείς μοναχοί οι οποίοι ανήκαν στους Κολλυβάδες*. Στην ομάδα των μοναχών τους παρεχωρήθη το μικρό ναΐδριο το οποίο κατεδάφισαν και στην θέση του ανήγειραν τη σημερινή Μονή η οποία απέκτησε μεγάλη περιουσία από αφιερώματα πιστών. Η Μονή συμμετείχε ενεργά στην Επανάσταση του 1821 η οποία ξέσπασε μόλις οκτώ χρόνια αργότερα..

Στα κελιά της Μονής, μετά τη σύγκρουση του με τον Υδραίο πρόεδρο του Εκτελεστικού Γ. Κουντουριώτη, φυλακίστηκε το 1825 για τέσσερις μήνες ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης μαζί με άλλους προεστούς. Τον Μάιο του ίδιου έτους υπό την απειλή των ορδών του Ιμπραήμ που είχαν κατακλύσει την Πελοπόννησο ο Γ. Κουντουριώτης υποχρεώθηκε να δώσει αμνηστία στον Κολοκοτρώνη ο οποίος ανέλαβε το δύσκολο έργο της αντιμετώπισης του Αιγύπτιου εισβολέα. Το 2000 πέθανε ο τελευταίος των Κολλυβάδων και η Μονή επανδρώθηκε εκ νέου με μοναχούς από τον Άγιον Όρος και τη Μονή Οσίου Γρηγορίου. Η μονή διαθέτει πλούσια βιβλιοθήκη.

** Η κίνηση των Κολλυβάδων εμφανίστηκε στον Άγιον Όρος το 1754 και διήρκεσε επί έναν αιώνα περίπου διχάζοντας τη μοναστική κοινότητα. Οι Κολλυβάδες ζητούσαν την απαγόρευση τέλεσης μνημοσύνων με κόλλυβα την ημέρα της Κυριακής, θέση για την οποία ήταν αντίθετοι οι Αντικολλυβάδες. Πολλοί μοναχοί για αυτόν τον λόγο αποχώρησαν από τον Άγιον Όρος και εγκαταστάθηκαν σε νέες μονές.*



Η Μονή του Προφ. Ηλία και αριστερά της (δυτικά) η Μονή Αγ. Ευπραξίας (κίτρινα περιγράμματα). Σημειώνονται οι πεζοπορικές διαδρομές προς την κορυφή Έρος και προς την Επισκοπή. (Αεροφ.ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)



Αναμνηστική πλάκα του 1971 στη Μονή της Παναγίας στην Ύδρα αναφερόμενη στον Ιερόθεο τον κτήτορα και πρώτο ηγούμενο της Μονής του Προφ. Ηλία. Η ημερομηνία 17 Απριλίου (12) μνημονεύεται στην πλάκα καθώς την ημερομηνία εκείνη το 1821 συγκροτήθηκε με 21 πλοία ο πρώτος Ελληνικός πολεμικός στόλος.



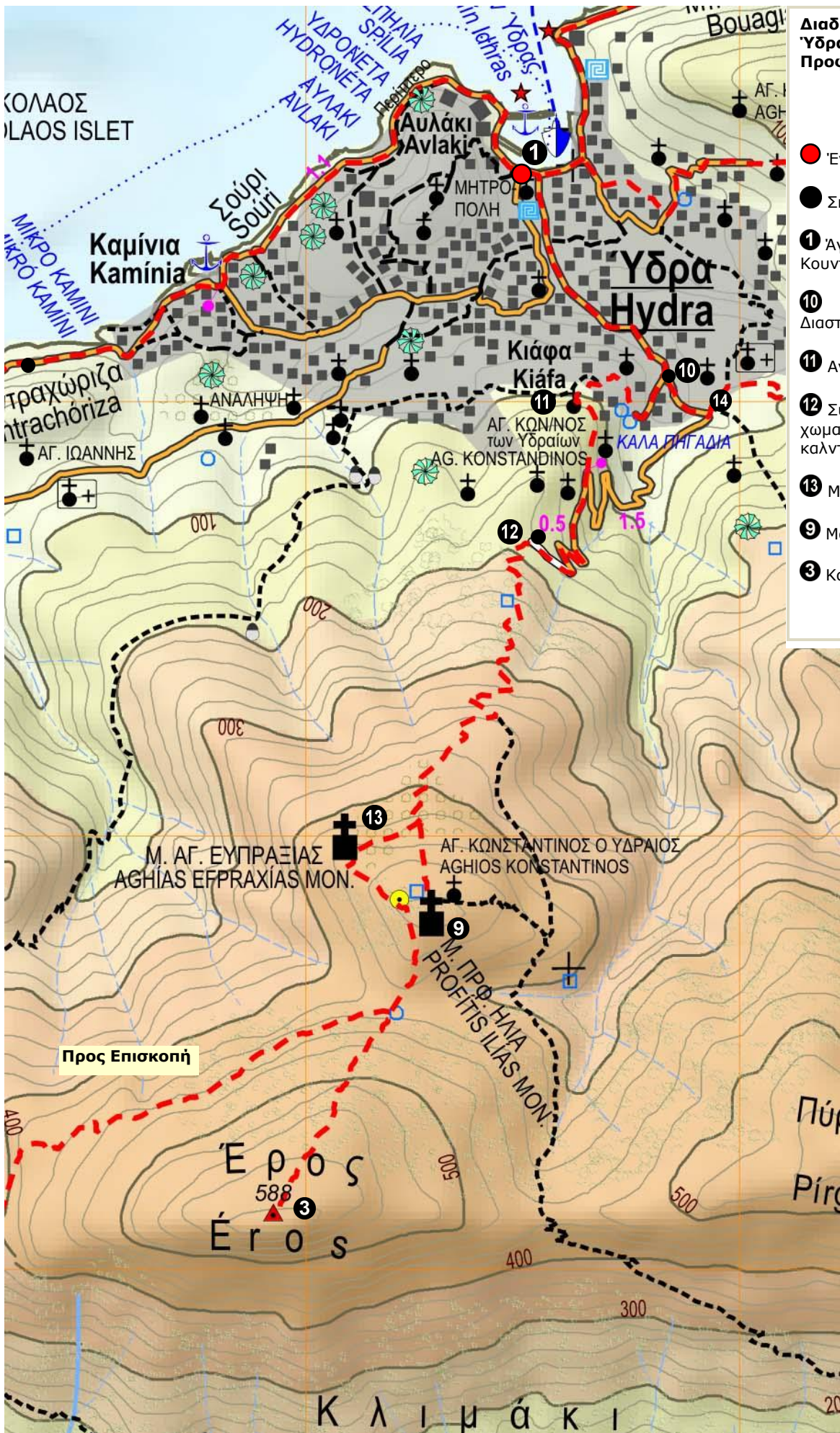
Το καθολικό της Μονής του Προφ. Ηλία και η περίκλειστη αυλή του. Στο κόκκινο πλαίσιο σημειώνεται ο χώρος κράτησης (φυλακή) του Θ. Κολοκοτρώνη για τέσσερις μήνες το 1825 κατά τις εμφύλιες συρράξεις της επανάστασης του 1821.



*Η μονή του Προφ. Ηλία
από το βουνό Έρος.
Στο βάθος οι ακτές της
Ερμιονίδος*



Ανεβαίνοντας προς την κορυφή Έρος (κίτρινο πλαίσιο φωτό πάνω) και απολαμβάνοντας την υπέροχη θέα από την κορυφή. Το Μυρτώο πέλαγος αστραφτοκοπά 600 μ. χαμηλότερα.



- Διαδρομή 1**
Υδρα
Προφ. Ηλίας - Έρος
- Έναρξη διαδρομής
 - Σημεία διαδρομής
 - 1 Άγαλμα Π. Κουντουριώτη
 - 10 Διασταύρωση καλντεριμιών
 - 11 Αγ. Κων/νος Υδραίος
 - 12 Συμβολή χωματόδρομου - καλντερίμι
 - 13 Μονή Αγ. Ευπραξίας
 - 9 Μονή Προφ. Ηλία
 - 3 Κορυφή Έρος

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1**

ΧΩΡΑ ❶ – Μονή ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ ❸ – Κορυφή ΕΡΟΣ (588 μ.) ❹

(Σε παρένθεση τα στοιχεία μαζί με την επιστροφή)

Κατηγορία: Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Π/Ε - Ανάβαση κορυφής

Ομορφιά διαδρομής: 4*

Μήκος διαδρομής: 4,4 χλμ. (8,8 χλμ.)

Χρόνος χωρίς στάσεις: 2 ώρ. 16"

Χρόνος με στάσεις 3 ώρες (5 ώρ. 30')

Συνολική κατεύθυνση πορείας: 190°

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 626 μ.

Υψομ. διαφορά κατάβασης: 40 μ.

Κλίση εδάφους: + 8°

Χαμηλότερο σημείο: 2 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 588 μ.

Βλάστηση: 3* μέχρι 5 *

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι, πλακόστρωτο σκαλιά 4,4 χλμ. (100%)

Δυσκολία διαδρομής: 3*

Σήμανση: 4* (πινακίδες, βαψίματα μαύρα κίτρινα)

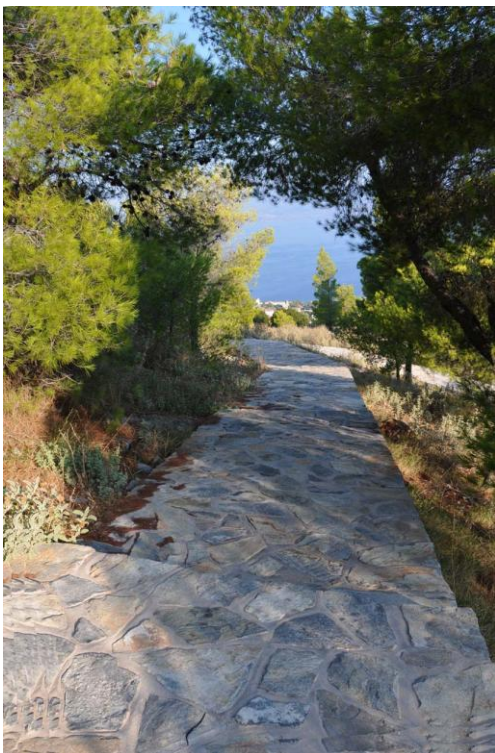
Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ: Η προκυμαία της Χώρας στο λιμάνι όπου η μονή της Κοίμησης Θεοτόκου, η οδός Ν. Βότση και το μνημείο του Παύλου Κουντουριώτη.

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0	2	ΚΑΛΝΤΕΡ.	Από το μνημείο Π. Κουντουριώτη ❶ (YDRA - N 37° 21' 00" - E 23° 27' 55") ακολουθείτε την προκυμαία ανατολικά και στο πρώτο καλντερίμι (αριστερά ξενοδοχείο Σοφία) (οδό Μιαούλη) πάτε δεξιά σε πορεία 130° . Σε 650 μ. ή σε 16' ,
0 ώρ. 06'	0,650	60	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε διχάλα καλντεριμιών ❷ (051 - N 37° 20' 44" - E 23° 28' 09") και πάτε δεξιά (δεξιά από ένα ρέμα) . Σε 130 μ. ή σε 2' ,
0 ώρ. 18'	0,780	70	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε στην πλατεία (175 - N 37° 20' 41" - E 23° 28' 06") όπου τα πηγάδια (Καλά Πηγάδια) και συνεχίζετε ανηφορίζοντας απότομα τα σκαλιά στην δεξιά πλευρά της πλατείας. Σε 140 μ. ή σε 6' ,
0 ώρ. 24'	0,920	100	ΣΚΑΛΙΑ	φτάνετε σε διχάλα (174 - N 37° 20' 44" - E 23° 28' 03") και πάτε αριστερά (ευθεία για οικισμό Κιάφα) ακολουθώντας τα σκαλιά που ανηφορίζουν απότομα με ελιγμούς και σε 130 μ. ή σε 4' ,

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 28'	1,050	120	ΤΣΙΜΕΝΤ.	φτάνετε στην εκκλησία του Αγ. Κωνσταντίνου του Υδραίου 11 (117 - N 37° 20' 42" - E 23° 28' 01") και συνεχίζετε σε νότια πορεία ακολουθώντας τον όμορφο τσιμεντόδρομο (εκατέρωθεν πεύκα). Σε 190 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 33'	1,240	130	ΤΣΙΜΕΝΤ.	φτάνετε σε διχάλα (115 - N 37° 20' 37" - E 23° 28' 02") και αφήνοντας τον φαρδύ τσιμεντόδρομο πάτε δεξιά ανηφορίζοντας μικρότερο τσιμεντόδρομο .
0 ώρ. 33'	1,240	130	ΤΣΙΜΕΝΤ.	Από τη διχάλα τσιμεντόδρομων (115 - N 37° 20' 37" - E 23° 28' 02") ανηφορίζετε και σε 360 μ. ή σε 10',
0 ώρ. 43'	1,600	180	ΧΩΜΑΤΟΔ.	ο τσιμεντόδρομος τελειώνει (118 - N 37° 20' 30" - E 23° 28' 00") και συνεχίζετε σε χωματόδρομο που σβήνει σε μονοπάτι. Σε 150 μ. ή σε 4',
0 ώρ. 47'	1,750	200	ΚΑΛΝΤΕΡ.	Ξεκινά μεγάλο καλντερίμι με σκαλιά 12 (119 - N 37° 20' 32" - E 23° 27' 56") που ανηφορίζει απότομα με ελιγμούς (πυκνός πευκώνας με βλάστηση 4& 5*. Σε 750 μ. ή σε 30',
1 ώρ. 17'	2,500	350	ΚΑΛΝΤΕΡ.	αριστερά σας φεύγει μονοπάτι (121 - N 37° 20' 19" - E 23° 27' 53") (προς Κλιμάκι) και εσείς συνεχίζετε το φαρδύ καλντερίμι. Σε 200 μ. ή σε 8',
1 ώρ. 25'	2,700	390	ΚΑΛΝΤΕΡ.	περνάτε ένα φράκτη ξερολιθιά (122 - N 37° 20' 16" - E 23° 27' 48") και υπάρχει διχάλα με σκαλιά και καλντερίμι και ακολουθείτε δεξιά το καλντερίμι (και τα σκαλιά οδηγούν στο ίδιο σημείο). Σε 310 μ. ή σε 8',
1 ώρ. 33'	3,010	430	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (124 - N 37° 20' 10" - E 23° 27' 45") και πάτε δεξιά στις 230° (και ευθεία προς Μονή Προφ. Ηλία). Σε 180 μ. ή σε 4',
1 ώρ. 37'	3,190	450	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε στην Μονή της Αγ. Ευπραξίας 13 (125 - N 37° 20' 08" - E 23° 27' 40") και κατηφορίζοντας προς την είσοδο της Μονής αριστερά σας φεύγει το καλντερίμι σε πορεία 120° για τον Προφ. Ηλία και το ακολουθείτε. Σε 160 μ. ή σε 4',
1 ώρ. 41'	3,350	470	ΚΑΛΝΤΕΡ.	περνάτε τον εξωτερικό περίβολο της Μονής Πρ. Ηλία (127 - N 37° 20' 05" - E 23° 27' 43") και αφού περάσετε το αλώνι (128 - N 37° 20' 04" - E 23° 27' 44") σε 110 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 43'	3,460	480	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε στη Μονή του Προφ. Ηλία 9 (PROF. HLIAS - N 37° 20' 05" - E 23° 27' 47").
Μονή ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ – Κορυφή ΕΡΟΣ (Σήμανση ασπροκόκκινη)				
1 ώρ. 43'	3,460	480	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Φεύγετε από την Μονή του Προφ. Ηλία 9 σε δυτική πορεία (δεξιά κοιτάζοντας τη Μονή) και τυλίγετε τον εξωτερικό της τοίχο σε μια νότια πορεία κατηφορίζοντας ανάμεσα σε δύο ξερολιθιές . Σε 270 μ. ή σε 6',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1 ώρ. 49'	3,730	440	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε ξέφωτα πλατώματα (130 - N 37° 19' 58" - E 23° 27' 44") και συνεχίζετε ανηφορίζοντας. Σε 50 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 51'	3,780	450	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε μάντρα (132 - N 37° 19' 57" - E 23° 27' 43") περνάτε μια πόρτα (δεξιά φεύγει το μονοπάτι για Επισκοπή) και συνεχίζετε ανηφορίζοντας χωρίς μονοπάτι στον κώνο της κορυφής (υπάρχουν κόκκινα σημάδια) σε συνολική πορεία 210° . Σε 590 μ. ή σε 25', (βλάστηση 3*)
2 ώρ. 16'	4,370	588	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στην κορυφή Έρος ③ (EROS - N 37° 19' 41" - E 23° 27' 33") όπου υπάρχει κολονάκι. (εξαιρετική θέα προς τις νότιες ακτές της Ύδρας)



Η αρχή της διαδρομής προς τη Μονή του Προφ. Ηλία.

Ο οικισμός της Ύδρας κατά την ανάβαση προς τον Πρωμ. Ηλία.



ΔΙΑΔΡΟΜΗ 2

Οικισμός **ΥΔΡΑ 1** – **ΚΑΜΙΝΙΑ 15** – **ΒΛΥΧΟΣ - ΕΠΙΣΚΟΠΗ 18** – Εκκλησάκι **ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΣΤΙ 5**

Μήκος διαδρομής

12,4 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις

4 ώρ. 37'

Ομορφιά διαδρομής

3 & 4 *

Η πρώτη από τις δύο μεγάλες διαδρομές που διασχίζουν την Ύδρα, οδηγεί από τον οικισμό της Ύδρας στο δυτικό άκρο του νησιού, στην ακτή Μπίστι όπου και το ναΐδιο του Αγ. Γεωργίου. Το τμήμα αυτό του νησιού είναι κατάφυτο με πευκώνες προσφέροντας μια διαφορετική εικόνα του νησιού, που έχει ταυτισθεί με έναν γυμνό πετρώδη σχηματισμό.

Η διαδρομή στην αρχή ακολουθεί τη βόρεια παραλία του νησιού παράλληλα με τη θάλασσα μέσω των γραφικών οικισμών **Καμίνια, Βλυχό, Πλάκες** και του **όρμου Παλαμιδά** (υπάρχει μικρό ναυπηγείο) απ' όπου η

διαδρομή αφήνει την παραλία και κατευθύνεται νότια μέχρι τον οικισμό Επισκοπή. Στο τμήμα αυτό υπάρχει μικρός χωματόδρομος που δεν χρησιμοποιείται όμως από αυτοκίνητα. Μετά την Επισκοπή το μονοπάτι αποκτά ΝΔ κατεύθυνση προσφέροντας μια εξαιρετική θέα προς τις ακτές του νησιού. Ο συνδυασμός της πλούσιας βλάστησης με την υπέροχη θέα, δημιουργούν μια όμορφη διαδρομή που καταλήγει στον γραφικό όρμο του Μπίστι και στο ομώνυμο εκκλησάκι στον οποίο προσδένουν και τα θαλάσσια ταξί τα οποία θα χρησιμεύσουν για την επιστροφή σας στην Ύδρα. Η διαδρομή έχει πολύ καλή σήμανση.



Η αρχή της διαδρομής προς Αγ. Γεώργιο Μπίστι όπου βρίσκονται αγαπημένα σημεία των Υδραίων όπως το Περίπτερο, Υδροννέτα και η Σπηλιά, τα 'βράχια' για ένα κοντινό μπάνιο στο λιμάνι.



Τα Καμίνια αποτελούν το δυτικό τμήμα της Χώρας. Στο γραφικό λιμανάκι του αράζουν βάρκες και καϊκια.



Ο οικισμός Βλυχός

Το πέτρινο γεφύρι του Βλυχού ένα αναπάντεχο στολίδι για ένα νησί . Από το γεφύρι ξεκινά ένα εσωτερικό καλντερίμι που οδηγεί στην Ύδρα (Χώρα).

Ο οικισμός Βλυχός. Διακρίνεται ο βράχος του Ζάστανου (κόκκινο βέλος) από τον οποίο λέγεται ότι οι νέοι γκρέμιζαν τους ηλικιωμένους γονείς τους για να μην τους επιβαρύνουν οικονομικά.



Το δυτικό τμήμα της Ύδρας είναι κατάφυτο με πευκόνες που στον Αγ. Γεώργιο Μπίστι φτάνουν μέχρι τη θάλασσα.

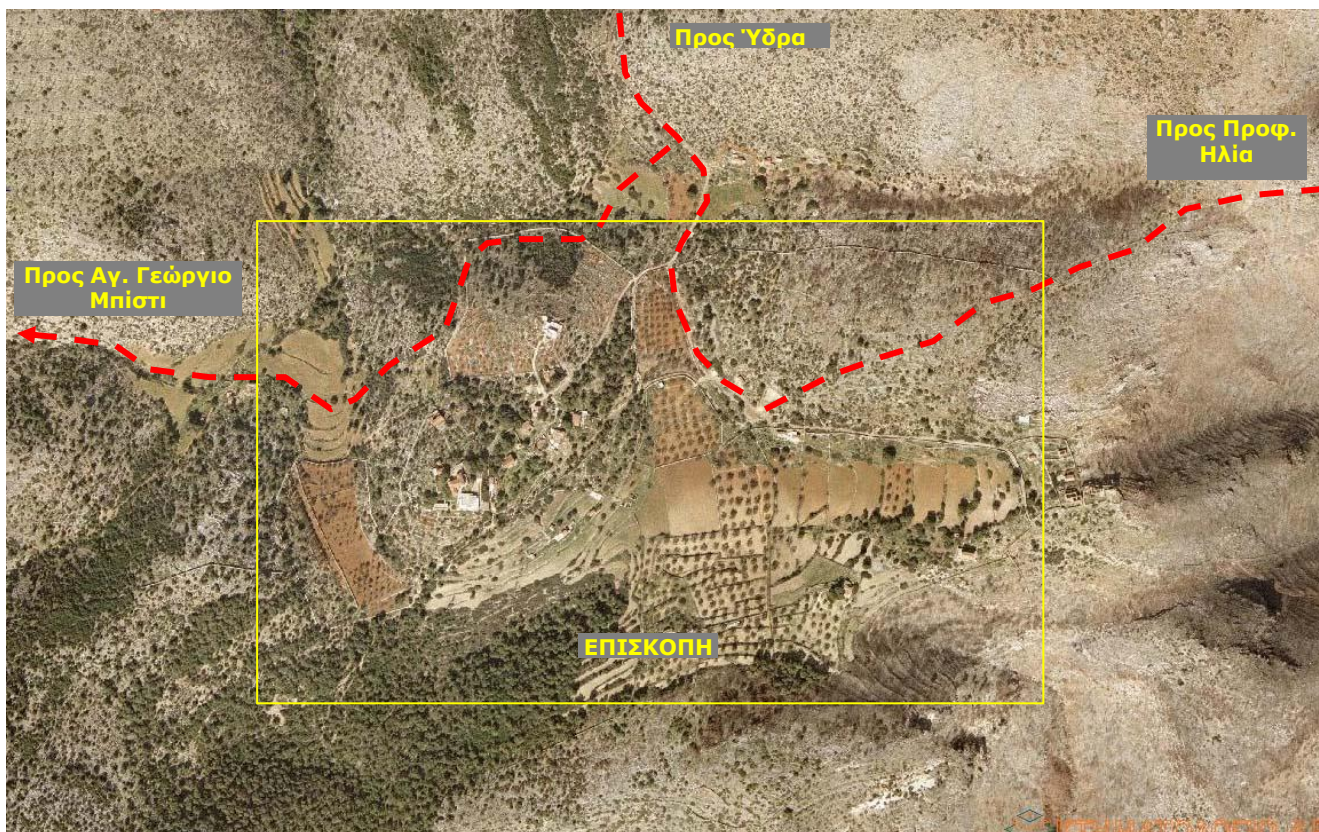
Τα μουλάρια πραγματοποιούν όλες τις μεταφορές στο εσωτερικό του νησιού.

Το εκκλησάκι της Αγίας Μαρίας λίγο πριν την Επισκοπή.



Ο οικισμός της **Επισκοπής** που αποτελείται από διάσπαρτες κατοικίες βρίσκεται στο μόνο μικρό οροπέδιο που υπάρχει στο νησί της Ύδρας σε υψόμετρο 200 μ. Αθέατος από τα παράλια ο οικισμός, από τα επιφανειακά ευρήματα, φαίνεται ότι υπήρξε τόπος διαχρονικής κατοίκησης που πιθανόν εξελίχθηκε σε οργανωμένο οικισμό, γεγονός που μπορεί να διαπιστωθεί μόνον εάν

γίνουν οργανωμένες ανασκαφές. Η κατοίκηση στην Επισκοπή έχει διαπιστωθεί από την τρίτη χιλιετία μέχρι και την βυζαντινή περίοδο. Σήμερα η περιοχή αποπνέει μια αρχαιολογική αύρα καθώς σε όλη την έκταση του οροπεδίου διαπιστώνονται λείψανα περιβόλων, αναλημματικών τοίχων και θεμελιώσεις οικιών και κτισμάτων.



Αεροφωτογραφία της περιοχής της Επισκοπής. Διακρίνονται τα καλλιεργημένα τμήματα του χώρου (κίτρινο περίγραμμα). Σημειώνονται επίσης η πορεία των μονοπατιών από Ύδρα και Προφ. Ηλία προς Αγ. Γεώργιο Μπίστι. (Κτηματολόγιο Α.Ε)

Ρουχισμός – Εξοπλισμός – Εποχή του χρόνου

Η Διαδρομή 2 είναι μια μεγάλη διαδρομή που διαρκεί μαζί με τις στάσεις 5-6 ώρες και θα πρέπει ο πεζοπόρος να έχει μαζί του νερό και φαγητό που δεν υπάρχουν στη διαδρομή. Λόγω το μήκους της διαδρομής που φτάνει τα 12,5 χλμ. είναι αναγκαίο ένα καλό πεζοπορικό παπούτσι. Λόγω του χαμηλού υψόμετρου δεν υπάρχει πρόβλημα κακών καιρικών συνθηκών αλλά ανάλογα την εποχή φροντίστε να έχετε το ανάλογο ντύσιμο. Αποφύγετε τους καλοκαιρινούς μήνες όταν η θερμοκρασία ξεπερνά τους

30° . Πάντως στο τέλος της διαδρομής μπορείτε να απολαύσετε ένα θαλάσσιο μπάνιο στην παραλία του Μπίστι που κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού είναι οργανωμένη με ξαπλώστρες.

Επειδή η επιστροφή είναι πολύ δύσκολο να γίνει πεζοπορώντας θα πρέπει να έχετε προσυνηθηθεί με ένα θαλάσσιο ταξί για να σας παραλάβει από τον κολπίσκο του Μπίστι.



Το εκκλησιάκι του Αγ. Γεωργίου στο Μπίστι.



Η αγροτική ζωή στην Επισκοπή και στο Ζόγερι θυμίζουν περασμένες δεκαετίες. Η θέα στις ακτές του νησιού στη διαδρομή προς το Μπίσι, είναι εξαιρετική.

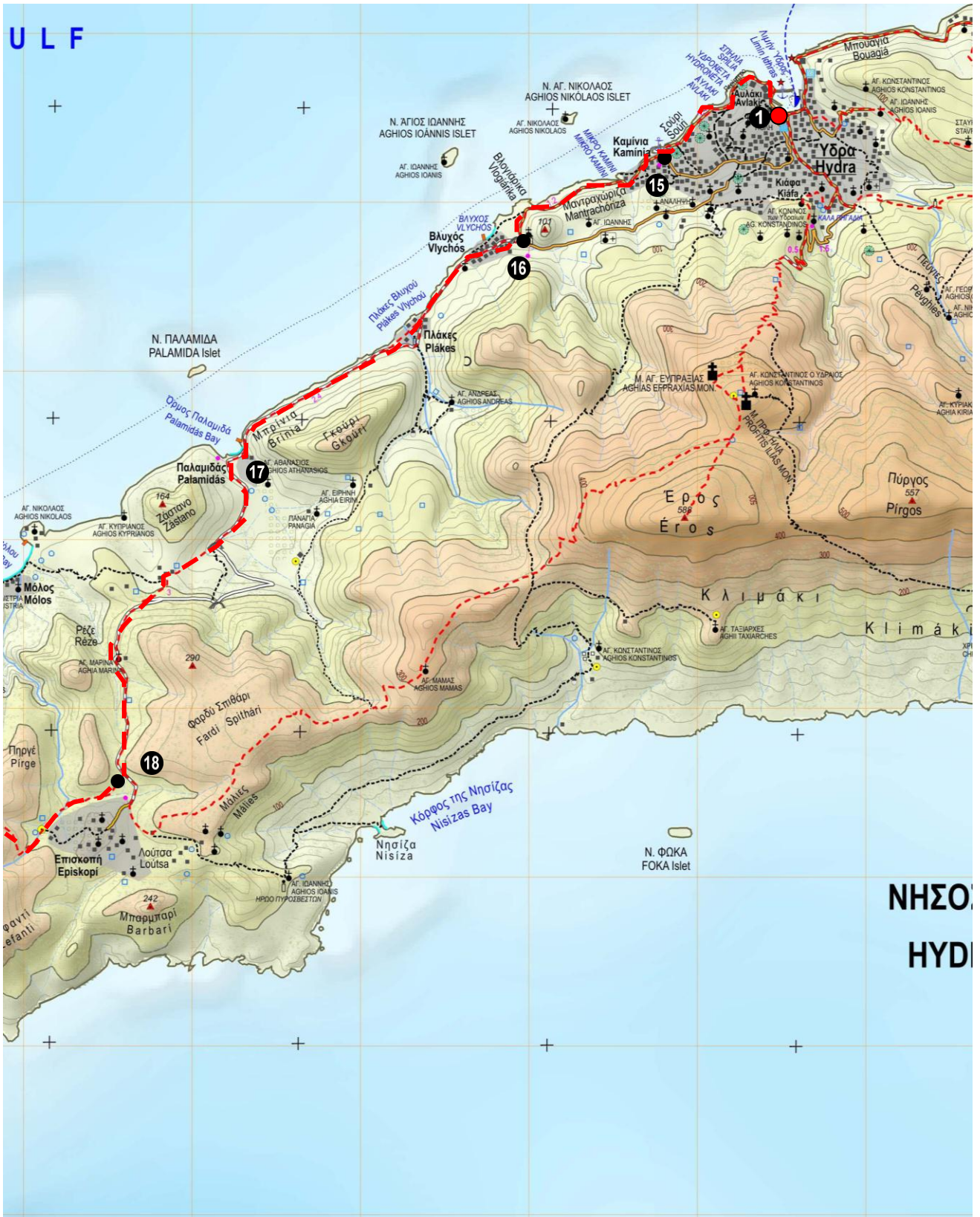
Η κατάληξη της διαδρομής είναι στους γραφικούς διπλούς ορμίσκους του Αγ. Γεωργίου Μπίσι που αντικρίζουν το Ξερωνήσι Πετάσι.



Αεροφωτογραφία του κόλπου του Αγ. Γεωργίου Μπίσι. Στο δεξιό κόλπο βρίσκεται η παραλία και στο αριστερό το εκκλησάκι του Αγ. Γεωργίου (κίτρινα βέλη). Βόρεια η νήσος Πετάσι. Σημειώνεται η πεζοπορική διαδρομή. (Κτηματολόγιο Α.Ε)



Η παραλία Μπίσι όπου η κατάληξη της Διαδρομής 2. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού η παραλία διαμορφώνεται με ομπρέλες και λειτουργεί μικρή καντίνα. Απέναντι η νήσος Πετάσι που κυκλώνει τον κόλπο.



Διαδρομή 2 - Χάρτης Α - Χώρα - Επισκοπή - Αγ. Γεώργιος Μπιστι

- Έναρξη διαδρομής - ● Σημεία διαδρομής - ① Άγαλμα Π. Κουντουριώτη - ⑮ Λιμανάκι οικισμού Καμίνια
- ⑯ Πέτρινο γεφύρι Βλυχού - ⑰ Όρμος Παλαμιδά - ⑱ Διασταύρωση χωματοδ. μονοπατιού στην Επισκοπή



Διαδρομή 2 - Χάρτης Β - Χώρα - Επισκοπή - Αγ. Γεώργιος Μπιστι

- Σημεία διαδρομής - 18 Διασταύρωση χωματόδρομου - μονοπατιού στην Επισκοπή - 19 Περιοχή Ζόγερη
- 20 Διαστ. μονοπατιών - 21 Όρμος Μπιστι

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 2

ΧΩΡΑ 1 – Οικισμός **ΕΠΙΣΚΟΠΗ 18** – Εκκλησιάκι **ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΣΤΙ 5**

Κατηγορία: Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Διάσχιση

Ομορφιά διαδρομής: 3* και τμήμα 4*

Μήκος διαδρομής: 12,4 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις: 4 ώρ. 37"

Συνολική κατεύθυνση πορείας: 240°

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 345 μ. - **Υψομ. διαφορά κατάβασης:** 345 μ.

Χαμηλότερο σημείο: 0 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 270 μ.

Βλάστηση: μετά την Επισκοπή μέχρι 5* (πεύκα)

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι, χωματόδρομος 4 χλμ., τσιμεντόδρομος 12,4 χλμ. (100%)

Δυσκολία διαδρομής: **

Σήμανση: 4* (πινακίδες βαψίματα)

Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: : Η προκυμαία της Χώρας στο λιμάνι όπου η μονή της Κοίμησης Θεοτόκου, η οδός Ν. Βότση και το μνημείο του Παύλου Κουντουριώτη.

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0	2	ΠΛΑΚΟΣΤ.	Φεύγετε από το μνημείο Π. Κουντουριώτη 1 στον μόλο της Ύδρας (ΥΔΡΑ - Ν 37° 21' 00" - Ε 23° 27' 55") ακολουθώντας το δυτικό μόλο του λιμανιού (ακτή Π. Κουντουριώτη) . Σε 360 μ. ή σε 7' ,
0 ώρ. 07'	0,360	10	ΠΛΑΚΟΣΤ.	περνάτε από το περίπτερο (κανόνια) (001 - Ν 37° 21' 06" - Ε 23° 27' 48") και συνεχίζετε το παράλιο καλντερίμι. Σε 620 μ. ή σε 14' ,
0 ώρ. 21'	0,980	10	ΠΛΑΚΟΣΤ.	φτάνετε στα πρώτα σπίτια στα Καμινία (008 - Ν 37° 20' 54" - Ε 23° 27' 31") και συνεχίζετε το καλντερίμι. Σε 170 μ. ή σε 3' ,
0 ώρ. 24'	1,150	0	ΠΛΑΚΟΣΤ. ΣΚΑΛΙΑ	περνάτε το λιμανάκι των Καμινιών 15 (030 - Ν 37° 21' 51" - Ε 23° 27' 27") (αριστερά το καλντερίμι για λιμάνι Χώρας) και συνεχίζετε το δρόμο δίπλα στην παραλία. Σε 250 μ. ή σε 6' ,
0 ώρ. 30'	1,400	10	ΧΩΜΑΤΟΔ.	το πλακόστρωτο συνεχίζει σε μικρό χωματόδρομο (031 - Ν 37° 20' 47" - Ε 23° 27' 20"). Σε 940 μ. ή σε 21' ,
0 ώρ. 51'	2,340	20	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε ρέμα που το περνάτε με πέτρινο γεφύρι 16 (032 - Ν 37° 20' 34" - Ε 23° 26' 52") (αριστερά καλντερίμι για λιμάνι Χώρας) και συνεχίζετε σε καλντερίμι στον οικισμό Βλυχό. (δεξιά ξερονησίδες Βλυχός και Παλαμηδά). Σε 260 μ. ή σε 5' ,

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 56'	2,600	10	ΧΩΜΑΤΟΔ.	το πλακόστρωτο συνεχίζει σε χωματόδρομο (033 - N 37° 20' 32" - E 23° 26' 44") και σε 530 μ. ή σε 12',
1 ώρ. 08'	3,130	10	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε σε διχάλα χωματόδρομων (034 - N 37° 20' 20" - E 23° 26' 29") και ακολουθείτε τον δεξιό (και ο αριστερός πάει στο ίδιο σημείο) και σε 100 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 10'	3,230	0	ΧΩΜΑΤΟΔ.	περνάτε ένα ρέμα (035 - N 37° 20' 17" - E 23° 26' 26") (περιοχή Πλάκες Βλυχού) με μονοπάτι και συνεχίζετε το χωματόδρομο . Σε 160 μ. ή σε 3',
1 ώρ. 13'	3,390	0	ΧΩΜΑΤΟΔ.	ο οικισμός Πλάκες Βλυχού τελειώνει (036 - N 37° 20' 14" - E 23° 26' 22") και συνεχίζετε σε μικρό χωματόδρομο . Σε 60 μ. ή σε 1',
1 ώρ. 14'	3,450	10	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε σε μεγαλύτερο χωματόδρομο (037 - N 37° 20' 13" - E 23° 26' 19") και τον ακολουθείτε δεξιά όπως πάει. Σε 1,1 χλμ. ή σε 25',
1 ώρ. 39'	4,550	5	ΤΣΙΜΕΝΤΟ.	φτάνετε στον όρμο του Παλαμιδά 17 (PALAMHDAS - N 37° 19' 54" - E 23° 25' 46") και τον διασχίζετε όπως πάει πάνω στο μπετονένιο ανάχωμα και στη συνέχεια σε χωματόδρομο (αριστερά μικρό νεώριο). Σε 390 μ. ή σε 10',
1 ώρ. 49'	4,940	20	ΧΩΜΑΤΟΔ.	ο τσιμεντόδρομος συνεχίζει σε χωματόδρομο (039 - N 37° 19' 43" - E 23° 25' 47") και σε 330 μ. ή σε 8',
1 ώρ. 57'	5,270	40	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ενώ ο χωματόδρομος στρίβει αριστερά (040 - N 37° 19' 35" - E 23° 25' 39") πριν το γεφυράκι ανηφορίζετε δεξιά το πετρόκτιστο μονοπάτι σε πορεία 230° . Σε 310 μ. ή σε 10',
2 ώρ. 07'	5,580	90	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε οικισμό με λίγα σπίτια (041 - N 37° 19' 30" - E 23° 25' 29") και ακολουθείτε αριστερά το μονοπάτι δίπλα στον φράκτη σε νότια πορεία ανηφορίζοντας απότομα. Σε 120 μ. ή σε 4',
2 ώρ. 11'	5,700	110	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε μια ξύλινη πόρτα (042 - N 37° 19' 28" - E 23° 25' 27") και συνεχίζετε το ευδιάκριτο μονοπάτι που ανηφορίζει και σε 160 μ. ή σε 4',
2 ώρ. 15'	5,860	130	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε πόρτα - συρματοπλεγμα κτήματος (φάρμα Μειντάνη) (043 - N 37° 19' 25" - E 23° 25' 22") και ανηφορίζετε αριστερά πολύ απότομα μέσα στο δάσος και σε 40 μ. ή σε 2',
2 ώρ. 17'	5,900	140	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε στο χωματόδρομο (044 - N 37° 19' 24" - E 23° 25' 22") (είναι ο ίδιος που είχατε αφήσει στο γεφυράκι) και τον ακολουθείτε δεξιά . Σε 390 μ. ή σε 10',
2 ώρ. 27'	6,290	170	ΧΩΜΑΤΟΔ.	αφήνετε αριστερά σας το εκκλησάκι της Αγ. Μαρίας (045 - N 37° 19' 14" - E 23° 25' 16") και συνεχίζετε το χωματόδρομο. Σε 710 μ. ή σε 18',
2 ώρ. 45'	7,000	210	ΧΩΜΑΤΟΔ.	περνάτε το ψηλότερο σημείο (046 - N 37° 18' 54" - E 23° 25' 16") (μπροστά σας ο οικισμός της Επισκοπής) και κατηφορίζετε . Σε 80 μ. ή σε 2',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
2 ώρ. 47'	7,080	200	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΠΡΟΣΟΧΗ χωρίς ευδιάκριτο σημείο 18 (047 - N 37° 18' 51" - E 23° 25' 18") αφήνετε το χωματόδρομο που συνεχίζει ευθεία και πάτε δεξιά στο μονοπάτι σε πορεία 240° (μπλε βελάκια)(Μπροστά σας σε 200 μ. ο οικισμός Επισκοπή) . Σε 450 μ. ή σε 9' ,
2 ώρ. 56'	7,530	170	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε ένα ρέμα (048 - N 37° 18' 45" - E 23° 25' 03") απέναντι και ανηφορίζετε. Σε 160 μ. ή σε 3' ,
2 ώρ. 59'	7,690	180	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας αγροικίες (049 - N 37° 18' 42" - E 23° 24' 59") και συνεχίζετε μπροστά από το δεύτερο σπιτι . Σε πορεία 220° . Σε 260 μ. ή σε 6' ,
3 ώρ. 05'	7,950	220	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	το μονοπάτι στρίβει δεξιά (283 - N 37° 18' 36" - E 23° 24' 52") και ανηφορίζοντας σε 380 μ. ή σε 10' ,
3 ώρ. 15'	8,330	270	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διάσελο (050 - N 37° 19' 54" - E 23° 25' 46") και συνεχίζοντας το μονοπάτι δυτικά και σε 380 μ. ή σε 9' ,
3 ώρ. 24'	8,710	280	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διάσελο στην περιοχή Ζογέρι 19 (ΖΟΓΕΡΙ - N 37° 18' 43" - E 23° 24' 30") και συνεχίζετε κατηφορίζοντας. Σε 330 μ. ή σε 8' ,
3 ώρ. 32'	9,040	260	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διάσελο με μικρές αγροικίες (052 - N 37° 18' 37" - E 23° 24' 21") (υπάρχει αλώνι) και κατηφορίζετε . Σε 80 μ. ή σε 1' ,
3 ώρ. 33'	9,120	250	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών 20 (053 N 37° 18' 35" - E 23° 24' 19") (αριστερά προς Αγ. Νικόλαο) και πάτε δεξιά . Σε 130 μ. ή σε 3' ,
3 ώρ. 36'	9,250	250	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε ράχη (054 - N 37° 18' 37" - E 23° 24' 14") και συνεχίζετε κατηφορίζοντας δεξιά από ένα συρματοπλέγμα. Αφού ανοιγοκλείσετε μία πόρτα (055 - N 37° 18' 35" - E 23° 24' 07") συνεχίζετε στις 250° κατηφορίζοντας. Σε 740 μ. ή σε 15' ,
3 ώρ. 51'	9,990	220	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε γκρεμό (056 - N 37° 18' 27" - E 23° 23' 50") και συνεχίζετε δεξιά τραβερσάροντας την πλαγιά . (υπέροχη θέα στις ακτές - ωραίος πευκώνας). Σε 490 μ. ή σε 10' ,
4 ώρ. 01'	10,480	210	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (058 - N 37° 18' 20" - E 23° 23' 34") και πάτε δεξιά. Σε 780 μ. ή σε 15' ,
4 ώρ. 16'	11,260	190	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	κατηφορίζετε με ελιγμούς (059 - N 37° 18' 14" - E 23° 23' 08"). περνώντας τμήμα σε πυκνό πευκώνα . Σε 470 μ. ή σε 9' ,
4 ώρ. 25'	11,730	110	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (060 - N 37° 18' 06" - E 23° 22' 55") και πάτε δεξιά . Σε 50 μ. ή σε 1' ,
4 ώρ. 26'	11,780	100	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (061 -N 37° 18' 05" - E 23° 22' 53") και πάτε δεξιά . (Μπροστά σας οι νησίδες Πετάσι και Δοκός) Σε 500 μ. ή σε 10' ,

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
4 ώρ. 36'	12,280	5	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε γωνία μαντρότοιχου (062 - N 37° 18' 15" - E 23° 22' 39") (αριστερά σε 60 μ. το εκκλησάκι Αγ. Γεώργιος Μπίστι) πάτε δεξιά περνάτε ένα ρέμα απέναντι και ακολουθώντας τα κόκκινα σημάδια αριστερά σε 80 μ. ή σε 1',
4 ώρ. 37'	12,360	0	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στην παραλία Μπίστι ²¹ (063 - N 37° 18' 18" - E 23° 22' 39") (υπάρχει αποβάθρα).

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 3

ΧΩΡΑ ¹ – Μονή ΖΟΥΡΒΑΣ ²⁷ – Φάρος ΖΟΥΡΒΑΣ ⁴

Μήκος διαδρομής

12,5 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις

4 ώρ. 41" (6 ώρ. 41")

Ομορφιά διαδρομής

3* & 4*

(17,2 χλμ. με επιστροφή στον όρμο Λέδεζας)

Η δεύτερη μεγάλη διαδρομή που διασχίζει το ανατολικό τμήμα του νησιού φτάνοντας μέχρι τις ακτές της Ύδρας όπου ο **φάρος της Ζούρβας**. Η διαδρομή ανεβαίνει μέχρι το διάσελο των μύλων και συνεχίζει σε χωματόδρομο μέχρι τη Μονή Αγ. Νικολάου. Στη διαδρομή εκατέρωθεν διακρίνονται οι μονές της Αγ. Ματρώνας και της Αγ. Τριάδας. Από τη Μονή του Αγ. Νικολάου και πέρα όλη διαδρομή κινείται σε ξεκάθαρο μονοπάτι.

Στη διαδρομή ο πεζοπόρος συναντά τη **Μονή Ζούρβας** σε ένα απέριπτο αυστηρό τοπίο όπου επικρατεί

η δύναμη της πέτρας, παρ' όλα τα τμήματα με κέδρους και βελανιδιές που συναντά η διαδρομή. Μετά τη Μονή Ζούρβας αξίζει να συνεχίσει κάποιος μέχρι το φάρο της Ζούρβας αφού περάσει από το εκκλησάκι του **Αγ. Ιωαννίκιου** που κρέμεται πάνω από τους γκρεμούς ενώ η θάλασσα αστραφτοκοπά 100 μ. χαμηλότερα σε ένα εκθαμβωτικό τοπίο. Το τέλος της διαδρομής σημειώνεται από τον **πέτρινο φάρο της Ζούρβας** αυτοματοποιημένος σήμερα με μόνους επισκέπτες τα λίγα αγριόγιδα που περιπλανώνται στην περιοχή.

Αν οι αντοχές σας είναι περιορισμένες μπορείτε να πάτε μόνο μέχρι τη Μονή Ζούρβας και να επιστρέψετε με σκάφος μέσω του λιμανιού της Λέδεζας στη Χώρα (9,6 χλμ. - 3 ώρ. 40')

Η επιστροφή με θαλάσσιο ταξί από τον όρμο της Λέδεζας είναι ενδιαφέρουσα καθώς ο ταξιδιώτης απολαμβάνει τη θέα προς τις αυστηρές βόρειες απόκρημνες ακτές του νησιού. Η διαδρομή έχει πολύ καλή σήμανση.



Το διάσελο των Μύλων στην αρχή της διαδρομής προς Ζούρβα. Η μονή της Αγίας Τριάδας και στο βάθος το διάσελο των μύλων στη διαδρομή προς Ζούρβα (φωτό δεξιά).



Υποζύγια εκτελούν τις μεταφορές προς τις Μονές. Η είσοδος της Μονής του Αγ. Νικολάου (φωτό δεξιά).



Το παλιό αλώνι στο ύψος της Μονής του Αγ. Νικολάου όπου και μικρός οικισμός.



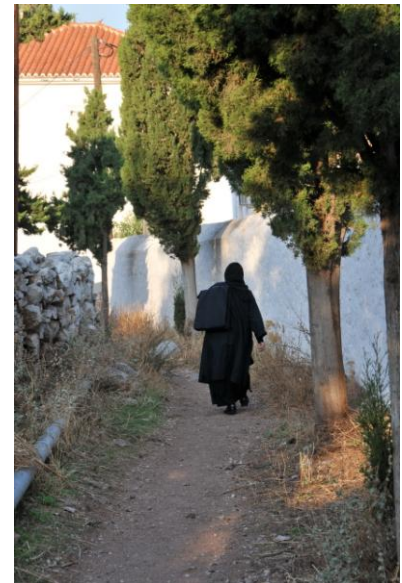
Το κτήμα του Κόκκου (αριστερά) και το εκκλησάκι του Προφ. Ηλία πηγαίνοντας για Ζούρβα (φωτό δεξιά).



Η περιοχή Αλωνάκι και τμήμα του μονοπατιού προς Ζούρβα.



Το πλακόστρωτο που οδηγεί στη Μονή Ζούρβας.



Στην Ύδρα όλοι ... περπατάνε.

Ιερά Μονή Γεννήσεως Θεοτόκου Ζούρβας (Τηλ. 229 8052344)

Το γυναικείο μοναστήρι της Ζούρβας βρίσκεται σε υψόμετρο 180 μ. στο άγιο βραχώδες οροπέδιο της Άνω Ζούρβας στο ανατολικό τμήμα του νησιού της Ύδρας. Η χρονολογία κτήσεως της μονής και ο κτήτορας της είναι άγνωστα. Αναφορές για τη Μονή συγκλίνουν ότι ήδη λειτουργούσε από τον 18ον αιώνα. Η Μονή λειτούργησε κατ' αρχάς με άνδρες μοναχούς και από τις αρχές του 20ού αιώνα λειτουργεί σαν γυναικεία. Η Μονή είναι απομονωμένη χωρίς δρόμο και μόνο μια εντυπωσιακή σε κατασκευή πετρόκτιστη σκάλα από τον όρμο της Λέδεζας την ενώνει με τον έξω κόσμο μέσω των θαλάσσιων ταξί.



Το όνομα Ζούρβα, λέγεται ότι η περιοχή το έλαβε από κάποιον άρχοντα Ζούρβα που είχε το αρχοντικό του στη θέση της σημερινής μονής. Την παράδοση αυτή επιβεβαίωσε και η ηγούμενη της μονής η οποία το 1920 που εγκαταστάθηκε στη μονή ισχυριζόταν ότι κοντά στη μονή υπήρχαν χαλάσματα σπιτιού. Το έρημο τοπίο που περιβάλλει τη μονή καταλήγει στη θάλασσα με απόκρημνους γκρεμούς που ονομάστηκαν "καρούλια" από τα ομώνυμα βραχώδη τμήματα του Αγίου Όρους. Η λίγη βλάστηση της άνοιξης αποτελείται από φασκομηλιά και θυμάρι ,ενώ το χειμώνα ευωδιάζουν τα μανουσάκια (σπέντζες).

Στη διαδρομή προς το φάρο και 500 μ. πριν από αυτόν βρίσκεται το **ερημοκλήσι του Αγ. Ιωαννικίου** κρυμμένο στους κάθετους βράχους που καταλήγουν στη θάλασσα. Η θέση ονομάζεται και ασκηταριό καθώς χρησίμευε σαν τόπος απομόνωσης ευλαβών μοναχών. Η παράδοση λέει ότι το ναϊδριο κτίστηκε από ένα караβοκύρη που κινδύνευσε στα βράχια κάτω από το εκκλησάκι την ημέρα της εορτής του αγίου - 4 Νοεμβρίου - και ο οποίος έκαμε τάμα ανέγερσης του ναΐσκου . Το υπέροχο τοπίο το περιγράφει ο συγγραφέας Γεώργιος Σαχίνης στο βιβλίο του «Υδραϊκή ψυχή»

«Πανσεβάσμια και ονειρευτή μεριά! Όπου σφιχτανταμώνεται η πίστις, η θάλασσα και ο ίλιγγος τού βράχου!

Η ομορφιά, η σεμνότης και το ανυπέβλητο κάλλος των τοπίων τού νησιού μας!». Όντως μοναδικό ίσως τοπίο της Ύδρας σπανίως να συναντηθεί κάπου αλλού, ειμή εις

τα Καρούλια τού Αγίου Όρους, όπου προκαλεί το δέος εις την ψυχή η θέα τού βράχου και το μικρόν Ναϊδριον με τον στενότατον εξώστη επάνω από το χάος και την βοή των κυμάτων. Κρυμμένο εις την ιερά σιωπή του, ούτε καν διακρίνεται από το μονοπάτι το οποίον οδηγεί εις τον Φάρον, αν δεν γνωρίζει κανείς την θέση του. Ευλαβείς φαροφύλακες ανέβαιναν ως εκεί την ώρα τού Εσπερινού να ανάψουν το κανδηλάκι του. Τώρα κι αυτήν την εκδήλωση την εστερήθη το ερημοκλήσιον. Μονή βλάστηση τού αγρίου τοπίου του, η κάπαρη και το κρίταμι -πολύτιμα δι' όσους τολμηρούς αποφασίζουν να τα φθάσουν και να τα μαζεύσουν- και οι ταπεινές αγριοβιολέτες την άνοιξη.»



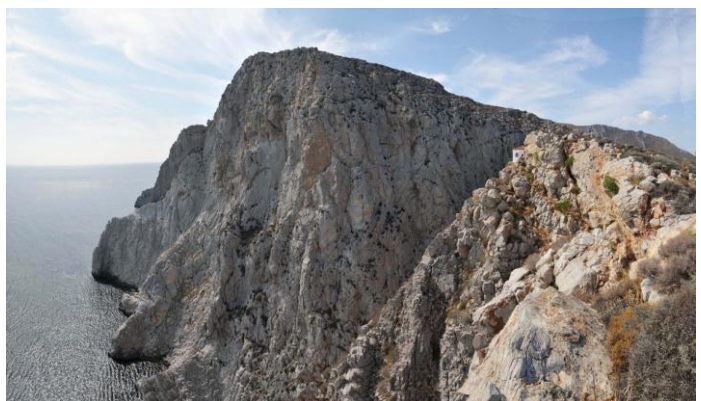
Αεροφωτογραφία της περιοχής της Μονής Ζούρβας. Το γυμνό πετρώδες τοπίο είναι ευδιάκριτο. Το νότιο μονοπάτι που οδηγεί προς το φάρο περνά έξω από τη μονή, ενώ η βόρεια παράκαμψη επισκέπτεται τη Μονή (κίτρινο περίγραμμα) και ξανασυναντά το κύριο μονοπάτι. Διακρίνεται η ελικοειδής πετρόκτιστη σκάλα (κίτρινο βέλος) που κατηφορίζει στον κόλπο της Λέδεζας. (Κτηματολόγιο Α.Ε)



Το γυμνό άγριο τοπίο επικρατεί από τη Μονή Ζούρβας μέχρι το φάρο.

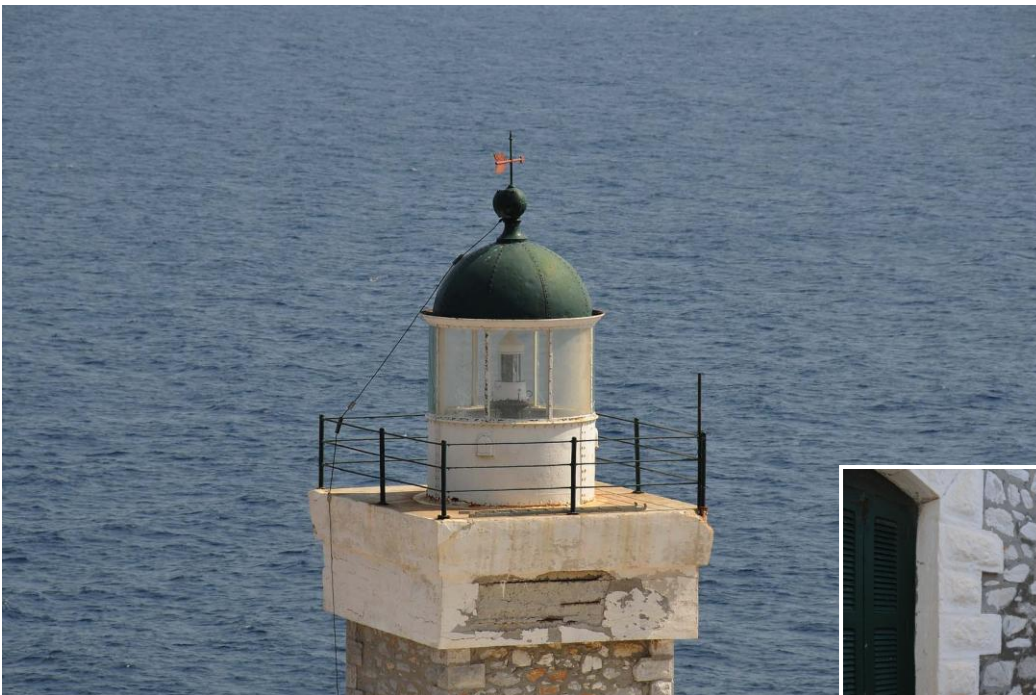


Η θέση του ναϊδριου του Αγ. Ιωαννίκιου "κρεμασμένου" πάνω στους γκρεμούς προκαλεί δέος στον επισκέπτη. Οι φωτογραφίες δύσκολα μπορούν ν' αποδώσουν την ομορφιά του.

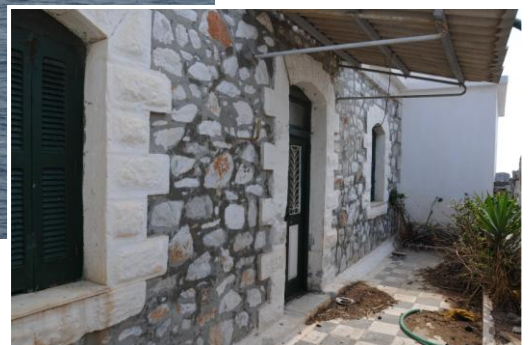


Η κατάληξη της διαδρομής είναι στον **πετρόκτιστο φάρο της Ζούρβας** που κατασκευάστηκε το 1883. Το ύψος του πύργου του είναι 10 μ. Ο φάρος καταστράφηκε από τους Γερμανούς στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και

ξαναχτίστηκε μετά τον πόλεμο το 1946, όπου λειτουργήσε σαν επανδρωμένος. Από το 1989 έγινε αυτόματος. Ο φάρος της Ζούρβας μαζί με της Δοκού και των Σπετσών ελέγχουν την ναυσιπλοΐα της περιοχής.



Το μονοπάτι προς τον φάρο (επάνω) και ο φάρος της Ζούρβας όπου και το τέλος της διαδρομής στο απώτατο σημείο των ανατολικών ακτών της Ύδρας.





*Η εντυπωσιακή
πλακόστρωτη σκάλα που
ενώνει το όρμο της Λέδεζας
με τη Μονή Ζούρβας. Στην
κάτω φωτογραφία
διακρίνεται η μικρή
αποβάθρα όπου
προσδένουν τα θαλάσσια
ταξί.*





*Αναμένοντας το
θαλάσσιο ταξί στον
όρμο της Λέδεζας*



Πληροφορίες για τη διαδρομή - Εξοπλισμός

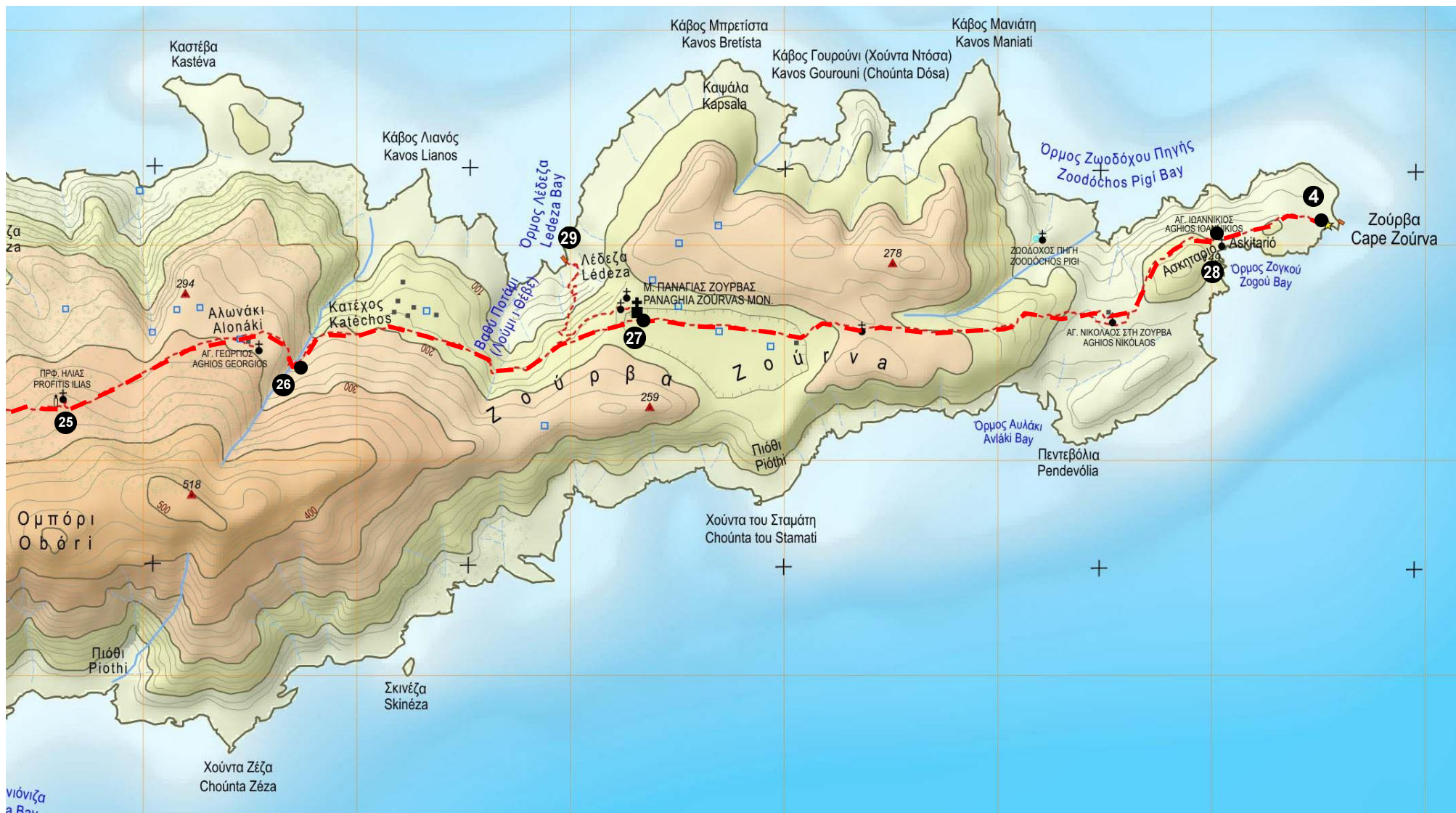
Το μεγάλο μήκος της διαδρομής δεν επιτρέπει την επιστροφή με τα πόδια. Η καλύτερη λύση είναι η επιστροφή με θαλάσσιο ταξί με το οποίο θα πρέπει να έχετε προσυμφωνηθεί. Τα σκαφάκια (θαλάσσια ταξί) όταν ο καιρός είναι καλός “πιάνουν” και στα βράχια κάτω από το φάρο, αλλά η πιο σίγουρη επιλογή είναι να

επιστρέψετε στον όρμο της Λέδεζας, κάτω από τη μονή, όπου δεν υπάρχει πρόβλημα πρόσδεσης και επιβίβασης. Στη διαδρομή δεν υπάρχει νερό ούτε φαγητό προμήθειες τις οποίες θα πρέπει να έχετε μαζί σας. Τα κινητά “πιάνει” στο μεγαλύτερο τμήμα της διαδρομής εκτός από την περιοχή της Μονής που βρίσκεται στο μικρό περικλειστο οροπέδιο.



Διαδρομή 3 - Χάρτης Α - Ύδρα - Μονή Ζούρβας - Φάρος Ζούρβας

1 Άγαλμα Κουντουριώτη, έναρξη διαδρομής - **14** Διασταύρωση καλντεριμιών - **22** Διάσελο μύλων - **23** Μονή Αγ. Νικολάου - **24** Αγρόκτημα Κόκου - **25** Εκκλησάκι Προφ. Ηλία



Χάρτης Β - Διαδρομή 3 - Ύδρα - Μονή Ζούρβας - Φάρος Ζούρβας

25 Εκκλησάκι Προφ. Ηλία - 26 Ρέμα - 27 Μονή Ζούρβας - 28 Εκκλησάκι Αγίου Ιωαννίκιου - 29 Φάρος Ζούρβας - 30 Όρμος Λέδεζας

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 3**

ΧΩΡΑ ① – Μονή ΖΟΥΡΒΑΣ ②⑦ – Φάρος ΖΟΥΡΒΑΣ ④

(Τα στοιχεία σε παρένθεση μαζί με την επιστροφή από τον φάρο της Ζούρβας στον όρμο της Λέδεζας)

Κατηγορία: Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Διάσχιση

Ομορφιά διαδρομής: 3* και 4*

Μήκος διαδρομής: 12,5 χλμ. (17,2 χλμ. με επιστροφή στον όρμο Λέδεζας)

Χρόνος χωρίς στάσεις: 4 ώρ. 41" (6 ώρ. 41")

Συνολική κατεύθυνση πορείας: 80°

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 468 μ. (+608 μ.) - **Υψομ. διαφορά κατάβασης:** 440 μ. (510 μ.) -

Χαμηλότερο σημείο: 0 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 380 μ.

Βλάστηση: 1* μικρά τμήματα 3* (κέδροι – βελανιδιές)

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι - χωματόδρομος 2,3 χλμ., μονοπάτι πλακόστρωτο 10,2 χλμ. ή 14,9 χλμ. (86%)

Δυσκολία διαδρομής: ***

Σήμανση: 4* (Πινακίδες και Βαψίματα μαύρα κίτρινα)

Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: Η προκυμαία της Χώρας στο λιμάνι όπου η μονή της Κοίμησης Θεοτόκου η οδός Ν. Βότση και το μνημείο του Παύλου Κουντουριώτη.				
ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0	2	ΚΑΛΝΤΕΡ.	Από το μνημείο ① (ΥΔΡΑ - Ν 37° 21' 00" - Ε 23° 27' 55") ακολουθείτε την προκυμαία ανατολικά και στο πρώτο καλντερίμι (αριστερά ξενοδοχείο Σοφία) (οδός Μιαούλη) πάτε δεξιά σε πορεία 130° . Σε 650 μ. ή σε 16',
0 ώρ. 16'	0,650	60	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε διχάλα καλντεριμιών (051 - Ν 37° 20' 44" - Ε 23° 28' 09") και συνεχίζετε ευθεία το φαρδύ καλντερίμι (Μητρ. Ιεροθέου Τσαντίλη). Σε 140 μ. ή σε 3',
0 ώρ. 19'	0,790	80	ΣΚΑΛΙΑ	ενώ το φαρδύ πλακόστρωτο πάει δεξιά ⑭ (073 - Ν 37° 20' 41" - Ε 23° 28' 13") εσείς πάτε αριστερά στα σκαλιά σε πορεία 20° . Σε 80 μ. ή σε 1',
0 ώρ. 20'	0,870	90	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ενώ τα σκαλιά συνεχίζουν αριστερά (077 - Ν 37° 20' 44" - Ε 23° 28' 15") εσείς πάτε δεξιά ακολουθώντας το μονοπάτι (αριστερά ο μαντρότοιχος του νεκροταφείου) σε πορεία 80° . Σε 110 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 22'	0,980	90	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας το ησυχαστήριο της Αγίας Φωτεινής (078 - Ν 37° 20' 43" - Ε 23° 28' 19") και συνεχίζετε το ευδιάκριτο μονοπάτι. Αφού κάνετε έναν ελιγμό συνεχίζετε δίπλα στην μάντρα της μονής. Σε 390 μ. ή σε 10',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 32'	1,370	110	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ανηφορίζετε σκαλιά (079 - N 37° 20' 42" - E 23° 28' 32") και σε 700 μ. ή σε 20',
0 ώρ. 52'	2,070	210	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διάσελο - ράχη 22 (080 - N 37° 20' 49" - E 23° 28' 53") όπου ερειπωμένοι μύλοι. (αριστερά σε 210 μ. η Διαδρομή 4 Μαντράκι) και συνεχίζετε το μονοπάτι αριστερά από το μύλο σε ανατολική πορεία. (Μπροστά σας η Μονή της Αγίας Τριάδας). Σε 190 μ. ή σε 4',
0 ώρ. 56'	2,260	190	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε χωματόδρομο (081 - N 37° 20' 48" - E 23° 29' 01") και συνεχίζετε ευθεία – δεξιά . Σε 90 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 58'	2,350	190	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας τη Μονή της Αγίας Τριάδας (082 - N 37° 20' 48" - E 23° 29' 04") και συνεχίζετε το χωματόδρομο. Σε 1 χλμ. ή σε 24',
1 ώρ. 22'	3,350	220	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας χωματόδρομο (083 - N 37° 20' 44" - E 23° 29' 39") (πάει στο Μαντράκι) και συνεχίζετε στο χωματόδρομο . Σε 190 μ. ή σε 4',
1 ώρ. 26'	3,540	230	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση χωματόδρομων (υπάρχει αλώνι) (084 - N 37° 20' 45" - E 23° 29' 46") (<i>δεξιά για Χούντα του Ρήγα</i>) και πάτε αριστερά σε βορινή κατεύθυνση προς την Μονή του Αγίου Νικολάου. Σε 170 μ. ή σε 4',
1 ώρ. 30'	3,710	250	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε μπροστά από την πύλη της Μονής 23 (AG ΝΙΚΟΛ - N 37° 20' 49" - E 23° 29' 46") και συνεχίζετε το ευδιάκριτο μονοπάτι σε πορεία 20° ανηφορίζοντας. Σε 830 μ. ή σε 21',
1 ώρ. 51'	4,540	290	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	το μονοπάτι περνά ανάμεσα από ξερολιθιές (086 - N 37° 21' 10" - E 23° 30' 07") και σε 600 μ. ή σε 15',
2 ώρ. 06'	5,140	350	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας αγροικία (Κόκκου) 24 (087 - N 37° 21' 22" - E 23° 30' 23") και συνεχίζετε το μονοπάτι σε ανατολική πορεία. Σε 520 μ. ή σε 13',
2 ώρ. 19'	5,660	380	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας το εκκλησάκι του Προφ. Ηλία 25 (088 - N 37° 21' 24" - E 23° 30' 43") και κατηφορίζετε απότομα. (τμήμα με πυκνή βλάστηση). Σε 930 μ. ή σε 21',
2 ώρ. 40'	6,590	290	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΠΡΟΣΟΧΗ φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (092 - N 37° 21' 34" - E 23° 31' 14") (<i>ευθεία σε 150 μ. προς το εκκλησάκι του Αγ. Γεωργίου</i>) και πάτε αριστερά σε πορεία 60° . Το μονοπάτι κατηφορίζει προς ένα ρέμα 26 και συνεχίζει απέναντι. Σε 1 χλμ. ή σε 20', συνολικά
3 ώρ. 00'	7,590	200	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας μακρύτερα σπίτια οικισμού (093 - N 37° 21' 36" - E 23° 31' 47") και σε 560 μ. ή σε 11',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
3 ώρ. 11'	8,150	160	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διχάλα μονοπατιών με σκαλιά (094 - N 37° 21' 29" - E 23° 32' 05") και ακολουθείτε το αριστερό μονοπάτι (και τα σκαλιά οδηγούν στο ίδιο σημείο). Σε 280 μ. ή σε 5',
3 ώρ. 16'	8,430	170	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΠΟΛΥ ΠΡΟΣΟΧΗ φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (113 - N 37° 21' 32" - E 23° 32' 15") (αριστερά στις 40° για Μονή Ζούρβας μέσω καλντεριμιού σε 470 μ. και για τα σκαλιά 760 μ. προς την αποβάθρα όρμου Λέδεζας) και συνεχίζετε ευθεία δεξιά σε πορεία 70°. Σε 400 μ. ή σε 9',
3 ώρ. 25'	8,830	180	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά την Μονή Ζούρβας 27 (098 - N 37° 21' 37" - E 23° 32' 32"). (τα κινητά δεν έχουν σήμα). Σε 680 μ. ή σε 14',
3 ώρ. 39'	9,510	180	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αφήνετε αριστερά σας αγροικία (099 - N 37° 21' 35" - E 23° 32' 59") και προχωράτε παράλληλα στον εξωτερικό του φράχτη. Σε 440 μ. ή σε 11',
3 ώρ. 50'	9,950	220	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε το εκκλησάκι του Αγ. Νικολάου (100 - N 37° 21' 36" - E 23° 33' 15") και συνεχίζετε κατηφορίζοντας και σε 850 μ. ή σε 17',
4 ώρ. 07'	10,800	140	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	το μονοπάτι γίνεται λίγο δυσδιάκριτο (101 -N 37° 21' 38" - E 23° 33' 47") αλλά συνεχίζετε σε ανατολική πορεία προς την αγροικία που βλέπετε μπροστά σας. Σε 430 μ. ή σε 9',
4 ώρ. 16'	11,230	100	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε μπροστά από την αγροικία (111 - N 37° 21' 38" - E 23° 34' 02") και σε 100 μ. ή σε 2',
4 ώρ. 18'	11,330	90	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	το μονοπάτι συνεχίζει (103 - N 37° 21' 39" - E 23° 34' 06") σε πορεία 10° τραβερσάροντας την πλαγιά. Σε 560 μ. ή σε 12',
4 ώρ. 30'	11,890	100	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε δίπλα σε γκρεμό όπου το εκκλησάκι του Αγίου Ιωαννίκιου 28 (109 - N 37° 21' 50" - E 23° 34' 20") (εξαιρετικό θέαμα) και συνεχίζετε το μονοπάτι αριστερά από τον γκρεμό λίγο δυσδιάκριτο. Σε 580 μ. ή σε 11',
4 ώρ. 41'	12,470	30	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο φάρο της Ζούρβας 4 (106 - N 37° 21' 52" - E 23° 34' 42") (επιστρέφοντας από το φάρο ανηφορίζετε σε πορεία 260° μέχρι να βρείτε το μονοπάτι)
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΟΝΗ ΖΟΥΡΒΑΣ (113 - N 37° 21' 32" - E 23° 32' 15")				
6 ώρ. 26'	16,470	170	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Από τη διασταύρωση (113 - N 37° 21' 32" - E 23° 32' 15") πάτε αριστερά στις 40° και σε 120 μ. ή σε 2',
6 ώρ. 28'	16,590	170	ΣΚΑΛΙΑ	φτάνετε στο κεντρικό καλντερίμι (095 - N 37° 21' 35" - E 23° 32' 20") (δεξιά για Μονή Ζούρβας) πάτε αριστερά κατηφορίζοντας τα σκαλιά και σε 640 μ. ή σε 13',
6 ώρ. 41'	17,230	0	ΣΚΑΛΙΑ	φτάνετε στην αποβάθρα του όρμου της Λέδεζας 29 (114 - N 37° 21' 45" - E 23° 32' 19").

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 4

ΧΩΡΑ ❶ – ΜΑΝΤΡΑΚΙ ❸❶ – Εκκλησιάκι ΣΤΑΥΡΟΥ ❸❸ – ΧΩΡΑ ❶

Στοιχεία με την επίσκεψη στο κάστρο του Μανδρακίου

Μήκος διαδρομής

6,9 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις

2 ώρ. 36'

Ομορφιά διαδρομής

3 & 4 *

Η μικρότερη από τις τέσσερις διαδρομές κινείται περιφερειακά της Χώρας προς τον όρμο Μαντράκι όπου κατά τα χρόνια της επανάστασης ναυλοχούσε ο Υδραίικος πολεμικός στόλος. Για να ασφαλίσουν τον όρμο από απρόσκλητες επισκέψεις εκατέρωθεν της εισόδου του κόλπου είχαν κατασκευαστεί δύο μικρά φρούρια από τα οποία σώζονται ημειρωμένα τμήματα τους. Η διαδρομή προς το Μαντράκι ακολουθεί ανατολικά τον παράλιο δρόμο προς Μαντράκι και αφού περάσει τη Σχολή Εμποροπλοιάρχων, το Ιστορικό αρχείο της Ύδρας και το άγαλμα του Μιαούλη στη συνέχεια αφήνοντας τον

παράλιο δρόμο ανεβαίνει από μια πετρόκτιστη σκάλα νότια πάνω στα υψώματα και φθάνει στο **εκκλησιάκι του Σταυρού** απ' όπου ένα καλογραμμένο μονοπάτι κατηφορίζει στον οικισμό της Χώρας προσφέροντας μια υπέροχη θέα προς τον οικισμό και το λιμάνι. Στην αναλυτική περιγραφή η διαδρομή πάει μέχρι το κάστρο Μανδρακίου και μετά επιστρέφει για να συνεχίσει προς την Χώρα. Το τμήμα αυτό μπορεί να μην πραγματοποιηθεί. Μια μικρή όμορφη διαδρομή που αξίζει να την πραγματοποιήσετε σε ένα απόγευμα. Η σήμανση είναι πολύ καλή.



Τμήμα της κυκλικής διαδρομής 4 γύρω από τη Χώρα. Αριστερά σημειώνεται το μονοπάτι της Διαδρομής 3 προς Ζούρβα. Δεξιά το μονοπάτι που από τα Καμίνια ανεβαίνει στο εκκλησιάκι του Σταυρού απ' όπου κατηφορίζει στην Χώρα που δεν φαίνεται και απλά σημειώνεται η θέση της με κίτρινο βέλος. Στο βάθος η νήσος Δοκός.



Η περιοχή της Διαδρομής 4. Σημειώνεται η πορεία της κυκλικής διαδρομής όπως και το εκκλ. του Σταυρού απ' όπου περνά το μονοπάτι. (Αεροφωτογραφία Κτηματολόγιο Α.Ε)



Ο κόλπος του Μαντρακίου. Σημειώνεται η πεζοπορική διαδρομή καθώς και τα δύο κάστρα (κίτρινα πλαίσια) στην είσοδο του κόλπου που προστάτευαν τον ναυλοχούντα Υδραϊκό πολεμικό στόλο κατά την επανάσταση του 1821. Με κόκκινο πλαίσιο σημειώνεται το ξενοδοχείο Μιραμάρε στις παλιές εγκαταστάσεις του ταρσανά. (Αεροφωτογραφία Κτηματολόγιο Α.Ε)



Το Ιστορικό αρχείο της Ύδρας στην αρχή της διαδρομής για το Μαντράκι.

Οι επάλξεις με τα κανόνια όπου και το άγαλμα του ναυάρχου Μισούλη. (φωτό κάτω αριστερά)

Ο παράλιος δρόμος που οδηγεί στο Μαντράκι (φωτό κάτω δεξιά)





Η διαδρομή προς το Μαντράκι προσφέρει στον επισκέπτη γραφικές εικόνες υψηλής αισθητικής.

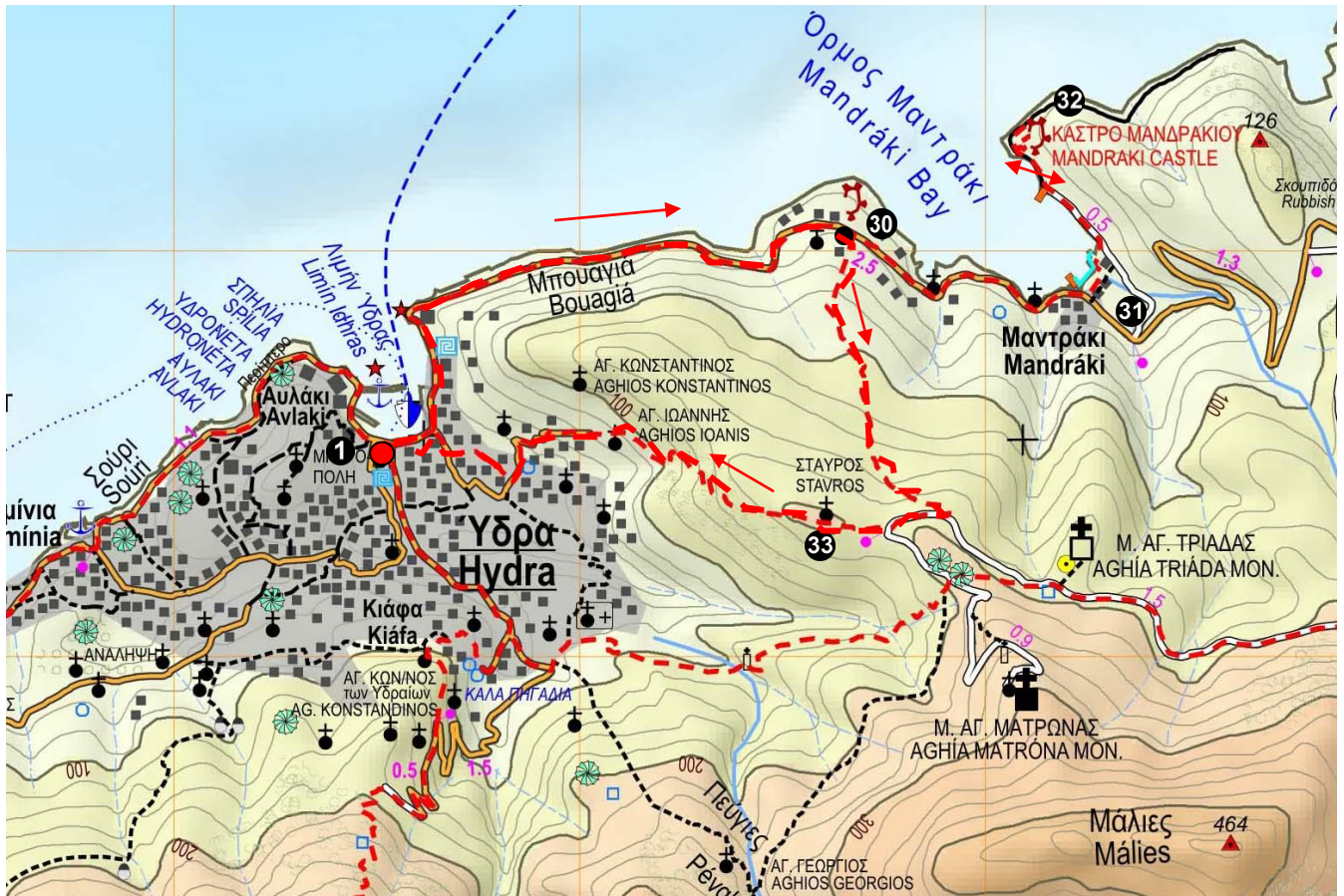


*Το κάστρο στο
Μαντράκι.*

*Το εκκλησάκι του
Σταυρού στο ψηλότερο
σημείο της διαδρομής.
(κέντρο)*

*Η θέα προς τη Χώρα
προς το τέλος της
διαδρομής είναι
εντυπωσιακή. Στο
βάθος η νήσος Δοκός
(κάτω)*





Διαδρομή 4 – Χώρα – Μαντράκι – Εκκλ. Σταυρού – Χώρα

- ❶ Χώρα - ❸❶ Διαστ. Τσιμεντ. Σκαλιά - ❸❶ Κόλπος Μαντράκι, Ξενοδοχείο Μιαραμάρε ❸❶ Κάστρο Μαντράκι
 ❸❸ Εκκλησιά Σταυρού

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 4**

ΧΩΡΑ ❶ – ΜΑΝΤΡΑΚΙ ❸❶ – Εκκ. ΣΤΑΥΡΟΥ ❸❸ - ΧΩΡΑ ❶

Κατηγορία: Απλή Πεζοπορία - Τμήμα Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Κυκλική

Ομορφιά διαδρομής: *** & 4*

Μήκος διαδρομής: 6,9 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις: 2 ώρ. 36"

Συνολική κατεύθυνση πορείας:

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 265 μ. - **Υψομ. διαφορά κατάβασης:** 265 μ. - **Κλίση εδάφους:** μέχρι + 10° .

Χαμηλότερο σημείο: 5 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 60 μ.

Βλάστηση: *

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι 4,5 χλμ., χωματόδρομος 570 μ, τσιμεντόδρομος 1,8 χλμ.

Δυσκολία διαδρομής: **

Σήμανση: 4* (κίτρινη – μαύρη)

Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: Η προκυμαία της Χώρας στο λιμάνι όπου η μονή της Κοίμησης Θεοτόκου, η οδός Ν. Βότση και το μνημείο του Παύλου Κουντουριώτη.				
ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0	2	ΠΛΑΚΟΣΤ.	Φεύγετε από το μνημείο του Π. Κουντουριώτη ❶ (ΥΔΡΑ - Ν 37° 21' 00" - Ε 23° 27' 55") ακολουθώντας την προκυμαία του λιμανιού ανατολικά και στη συνέχεια βόρεια . Σε 260 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 05'	0,260	5	ΠΛΑΚΟΣΤ.	αφήνετε δεξιά σας τη σχολή Εμποροπλοιάρχων (002 - Ν 37° 21' 04" - Ε 23° 28' 01") στη συνέχεια το Ιστορικό Μουσείο και συνεχίζετε την προκυμαία. Σε 110 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 07'	0,370	5	ΠΛΑΚΟΣΤ.	αφήνετε δεξιά σας το λιμεναρχείο (003 - Ν 37° 21' 08" - Ε 23° 28' 00") και στη συνέχεια τα σκαλάκια που ανηφορίζουν στον ανδριάντα του Μιαούλη (029 - Ν 37° 21' 09" - Ε 23° 27' 54") και συνεχίζετε ευθεία. Σε 180 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 12'	0,550	20	ΤΣΙΜΕΝΤ.	το πλακόστρωτο συνεχίζει σε τσιμεντόδρομο (004 - Ν 37° 21' 11" - Ε 23° 28' 03") και σε 940 μ. ή σε 23',
0 ώρ. 35'	1,490	60	ΤΣΙΜΕΝΤ.	φτάνετε στο ψηλότερο σημείο (005 - Ν 37° 21' 17" - Ε 23° 27' 37") και κατηφορίζετε. Σε 150 μ. ή σε 3',
0 ώρ. 38'	1,640	30	ΤΣΙΜΕΝΤ.	αφήνετε δεξιά σας (014 - Ν 37° 21' 16" - Ε 23° 28' 43") τα σκαλάκια για το εκκλησάκι του Σταυρού ❸0 . Σε 260 μ. ή σε 5',
Το τμήμα που ακολουθεί μέχρι το κάστρο Μανδρακίου μπορείτε να μην το κάνετε και να συνεχίζετε δεξιά τα σκαλάκια για τη Χώρα.				
0 ώρ. 43'	1,900	20	ΤΣΙΜΕΝΤ.	αφήνετε αριστερά σας ωραίο εκκλησάκι (006 - Ν 37° 21' 11" - Ε 23° 28' 51") και περνάτε πέτρινο γεφύρι και σε 310 μ. ή σε 6',
0 ώρ. 49'	2,210	5	ΤΣΙΜΕΝΤ.	φτάνετε στα πρώτα σπίτια του οικισμού Μαντράκι (007 - Ν 37° 21' 10" - Ε 23° 29' 01") και σε 150 μ. ή σε 3',
0 ώρ. 52'	2,360	5	ΠΛΑΚΟΣΤ.	ΠΡΟΣΟΧΗ ενώ ο τσιμεντόδρομος συνεχίζει ευθεία (ΜΑΝΤΡΑΚΙ - Ν 37° 21' 11" - Ε 23° 29' 06") εσείς ανοίγετε την ξύλινη πόρτα που είναι αριστερά σας και διασχίζετε τον προαύλιο χώρο του ξενοδοχείου Μιραμάρε ❸1 . Σε 130 μ. ή σε 3',
0 ώρ. 55'	2,490	0	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε στο τέλος της παραλίας (013 - Ν 37° 21' 15" - Ε 23° 29' 08") και συνεχίζετε αριστερά σε μικρό χωματόδρομο και σε 340 μ. ή σε 7',
1 ώρ. 02'	2,830	10	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε στα σκαλάκια του φρουρίου (011 - Ν 37° 21' 23" - Ε 23° 28' 59") τα ανεβαίνετε και σε 80 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 04'	2,910	20	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε στο φρούριο ❸2 . (012 - Ν 37° 21' 24" - Ε 23° 29' 00") (Ο χωματόδρομος συνεχίζει ακόμα για 670 μ. - στο τέρμα του βγαίνουν απόβλητα)
Επιστροφή στη διασταύρωση τσιμεντόδρομου σκαλάκια ❸0 (014 - Ν 37° 21' 16" - Ε 23° 28' 43") (1270 μ.) (0 ώρ. 28')				

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1 ώρ. 32'	4,180	30	ΣΚΑΛΙΑ	Αφήνοντας τον τσιμεντόδρομο (014 - N 37° 21' 16" - E 23° 28' 43") ανηφορίζετε στις 210° τα πέτρινα σκαλιά . Σε 180 μ. ή σε 9',
1 ώρ. 41'	4,360	90	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	τα σκαλιά τελειώνουν (015 - N 37° 21' 11" - E 23° 28' 41") και συνεχίζετε στο μονοπάτι που ανηφορίζει με ελιγμούς σε συνολική πορεία 160° (φωτιά 2011). Σε 710 μ. ή σε 20',
2 ώρ. 01'	5,070	190	ΧΩΜΑΤΟΔ.	φτάνετε σε χωματόδρομο (018 - N 37° 20' 54" - E 23° 28' 52") και τον ακολουθείτε δεξιά . Σε 150 μ. ή σε 3',
2 ώρ. 04'	5,220	200	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	έχοντας αριστερά σας ένα εικονοστάσι (021 - N 37° 20' 53" - E 23° 28' 47") αφήνετε το χωματόδρομο και ακολουθείτε δεξιά το μονοπάτι σε πορεία 260° . Σε 160 μ. ή σε 3',
2 ώρ. 07'	5,380	210	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο εκκλησάκι του Σταυρού 33 (020 - N 37° 20' 54" - E 23° 28' 41") και συνεχίζετε μπροστά από το εκκλησάκι το μονοπάτι στην ίδια πορεία (αριστερά ξερολιθιά) (πολύ ωραία θέα στην Ύδρα). Το μονοπάτι κατηφορίζει απότομα με ελιγμούς και σε 770 μ. ή σε 15',
2 ώρ. 22'	6,150	70	ΣΚΑΛΙΑ	φτάνετε στα πρώτα σπίτια του οικισμού (022 - N 37° 21' 16" - E 23° 28' 43") όπου και πέτρινα σκαλιά που τ' ακολουθείτε κατηφορίζοντας ακολουθώντας τους ελιγμούς του και στη συνέχεια σε τσιμεντόδρομο. Σε 170 μ. ή σε 3',
2 ώρ. 25'	6,320	30	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε διασταύρωση καλντεριμιών (023 - N 37° 20' 59" - E 23° 28' 11") (ανεβαίνοντας σε πορεία 10°). Σε 50 μ. ή σε 1',
2 ώρ. 26'	6,370	20	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε διασταύρωση καλντεριμιών (024 - N 37° 21' 00" - E 23° 28' 09") και πάτε αριστερά πέταλο (ανεβαίνοντας δεξιά πέταλο το φαρδύ καλντερίμι. Σε 70 μ. ή σε 1',
2 ώρ. 27'	6,440	10	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε διασταύρωση καλντεριμιών (025 - N 37° 21' 00" - E 23° 28' 10") όπου δεξιά σας παλιό πηγάδι και συνεχίζετε ευθεία. Σε 50 μ. ή σε 1',
2 ώρ. 28'	6,490	10	ΚΑΛΝΤΕΡ.	έχοντας αριστερά σας το γήπεδο φτάνετε σε διασταύρωση καλντεριμιών (026 - N 37° 20' 56" - E 23° 28' 09") και πάτε δεξιά (οδός Σαχτούρη). Σε 180 μ. ή σε 4',
2 ώρ. 32'	6,670	5	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε σε αδιέξοδο και πάτε δεξιά (027 - N 37° 20' 58" - E 23° 28' 03") (ανεβαίνοντας διχάλα και πάτε αριστερά) και σε 80 μ. ή σε 1',
2 ώρ. 33'	6,750	5	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε στον μόλο (028 - N 37° 21' 00" - E 23° 28' 01") πάτε αριστερά (αριστερά η ALPHA BANK) και σε 130 μ. ή σε 3',
2 ώρ. 36'	6,880	5	ΚΑΛΝΤΕΡ.	φτάνετε στην αρχή της διαδρομής σας στο λιμάνι της Χώρας. 1 (YDRA - N 37° 21' 00" - E 23° 27' 55")

ΤΡΕΙΣ ΕΠΙΛΕΟΝ ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ (1Α Προφ. Ηλία, Επισκοπή – 5 Νήσος Δοκός - Γύρος της Χώρας)

Πέραν των κύριων τεσσάρων διαδρομών περιγράφονται ακόμα τρεις διαδρομές. Η πρώτη 1Α, ενώνει τη Μονή Προφ. Ηλία (Διαδρομή 1) με τον οικισμό

Επισκοπή (Διαδρομή 2) , η δεύτερη βρίσκεται στο ερημονήσι Δοκός και η τρίτη είναι ο γύρος του οικισμού της Ύδρας (Χώρα).

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1Α

Μονή **ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ** 9 – Οικισμός **ΕΠΙΣΚΟΠΗ** 18

Μήκος διαδρομής

5,8 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις

2 ώρ. 05'

Ομορφιά διαδρομής

3 *

Η μικρή αυτή διαδρομή συνδυάζεται υποχρεωτικά με τη Διαδρομή 1 καθώς το μονοπάτι για την Επισκοπή ξεκινά από τη Μονή του Προφ. Ηλία. Η ενωτική αυτή διαδρομή ακολουθεί στην αρχή τις δυτικές πλαγιές του βουνού Έρος και στη συνέχεια την ράχη που καταλήγει στην Επισκοπή και συναντά τη Διαδρομή 2. Εντυπωσιακή διαδρομή σε γυμνό τοπίο με λίγη θαμνώδη βλάστηση που σε πολλά σημεία κινείται σε πετρόκτιστο μονοπάτι και περνά από το εκκλησάκι του **Αγ. Μάμα** προσφέροντας ωραία θέα προς τις νότιες ακτές του νησιού. Η κατάληξη

της διαδρομής είναι στον οικισμό της Επισκοπής όπου συναντά τη Διαδρομή 2.

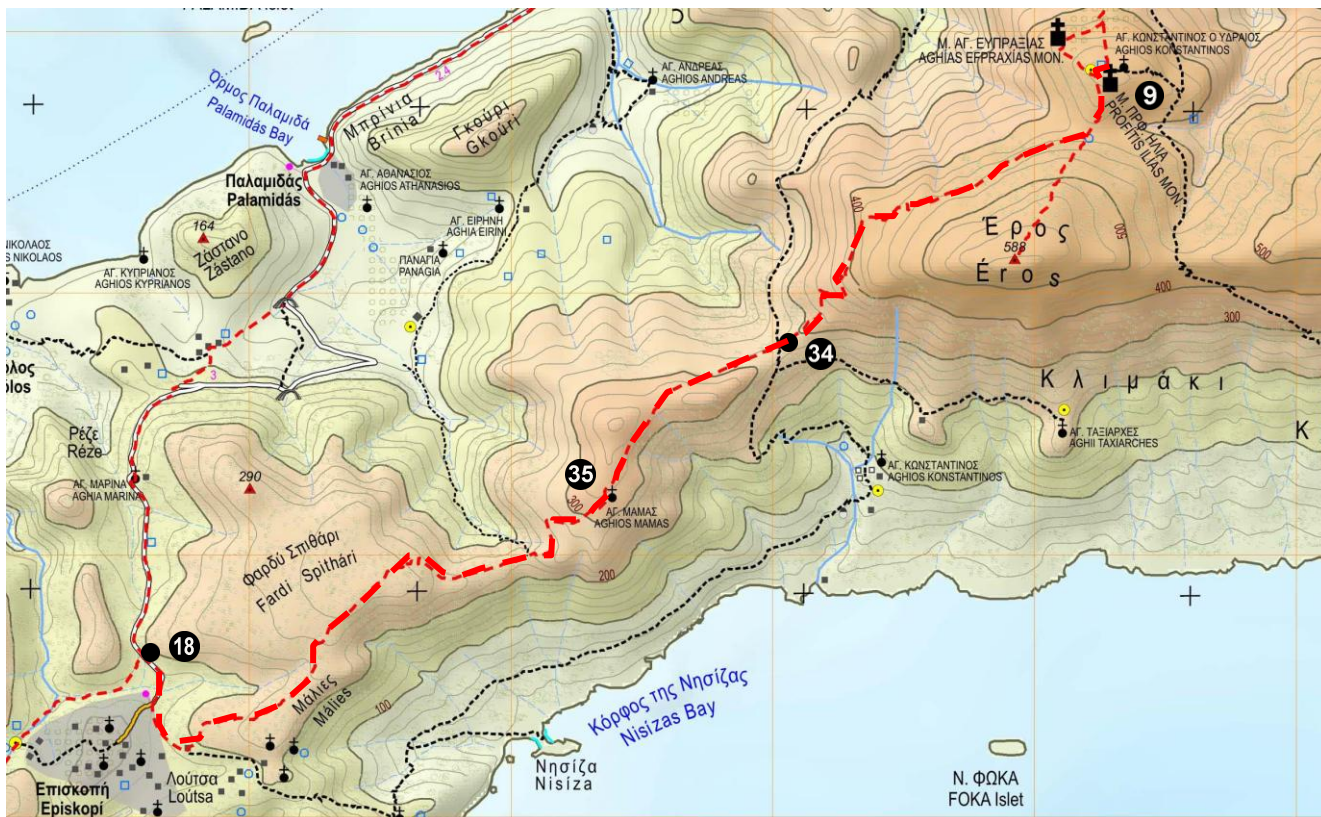
Από την Επισκοπή υπάρχει η επιλογή να κινηθεί κάποιος προς τον Αγ. Γεώργιο Μπίσι ή να επιστρέψει από τον παράλιο δρόμο στη Χώρα (Διαδρομή 2 η οποία στο βιβλίο περιγράφεται αντίστροφα). Ο συνδυασμός αυτών των διαδρομών τις κάνει μεγάλες και επίπονες και χρειάζεται η ανάλογη εμπειρία και καλή φυσική κατάσταση. Η διαδρομή δεν έχει σήμανση αλλά τα μονοπάτια είναι ευδιάκριτα.



Τμήματα του πετρόκτιστου μονοπατιού από Μονή Προφ. Ηλία προς Επισκοπή.



Το διάσελο της ράχης προς Επισκοπή και το εκκλησάκι του Αγ. Μάμα (φωτό δεξιά).



Διαδρομή 1Α – Μονή Προφ. Ηλία – Επισκοπή

9 Μονή Προφ. Ηλία - 34 Διάσελο - 35 Εκκλ. Αγ. Μάμα 35 Επισκοπή 18

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1Α**

Μονή **ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ** 9 – Οικισμός **ΕΠΙΣΚΟΠΗ** 18

Κατηγορία: Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Διάσχιση

Ομορφιά διαδρομής: 3*

Μήκος διαδρομής: 5,8 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις: 2 ώρ. 05"

Συνολική κατεύθυνση πορείας:

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 120 μ. - **Υψομ. διαφορά κατάβασης:** 400 μ. - **Κλίση εδάφους:** -5°

Χαμηλότερο σημείο: 200 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 480 μ.

Βλάστηση: *

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι 5,6 χλμ.(96%) ,χωματόδρομος 200 μ. ,άσφαλτος 0 μ.



Δυσκολία διαδρομής: 3*

Σήμανση: Στο πρώτο τμήμα μέχρι τον Αγ. Μάμα δεν υπάρχει σήμανση . Από τον Αγ. Μάμα μέχρι την Επισκοπή υπάρχουν κόκκινα σημάδια 3*.

Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: Η Μονή Προφ. Ηλία στην οποία φτάνετε με τη Διαδρομή 1.

Στα χλμ. υπάρχουν δύο χιλιομετρήσεις η πρώτη με έναρξη από τη Μονή του Προφ. Ηλία και η δεύτερη από τη Χώρα.

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0 3,460	480	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Φεύγετε από την Μονή του Προφ. Ηλία  σε δυτική πορεία (δεξιά κοιτάζοντας την Μονή) και τυλίγετε τον εξωτερικό της τοίχο σε μια νότια πορεία κατηφορίζοντας ανάμεσα σε δύο ξερολιθιές . Σε 270 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 05'	0,270 4,640	440	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε ξέφωτα πλατώματα (130 - N 37° 19' 58" - E 23° 27' 44") και συνεχίζετε ανηφορίζοντας. Σε 50 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 07'	0,320 4,690	450	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε μάντρα (132 - N 37° 19' 57" - E 23° 27' 43") περνάτε μια πόρτα (ευθεία για κορυφή Έρος) και ακολουθείτε δεξιά το ευδιάκριτο μονοπάτι σε πορεία 250° (υπάρχουν δύο μονοπάτια ακολουθείτε το αριστερό σε πορεία 250°). Το μονοπάτι είναι κτιστό σε πολλά σημεία. Σε 670 μ. ή σε 16',
0 ώρ. 23'	0,990 5,360	480	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	αρχίζετε και κατηφορίζετε (133 - N 37° 19' 49" - E 23° 27' 19") και το μονοπάτι γίνεται δυσδιάκριτο. Σε 230 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 28'	1,220 5,590	450	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (135 - N 37° 19' 46" - E 23° 27' 13") και ακολουθείτε το δεξί (όχι ευθεία). Σε 110 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 30'	1,330 5,700	430	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε ένα φράκτη – ξερολιθιά (136 - N 37° 19' 46" - E 23° 27' 09") και συνεχίζετε αριστερά το κτιστό μονοπάτι που τραβερσάρει την πλαγιά. Το μονοπάτι στη συνέχεια κατηφορίζει με ελιγμούς και σε 770 μ. ή σε 15',
0 ώρ. 45'	2,100 6,470	300	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διάσελο  (137 - N 37° 19' 31" - E 23° 26' 56") (μονοπάτια για Ύδρα -Χώρα και Κλιμάκι) και συνεχίζετε στην ίδια πορεία 250° ανηφορίζοντας. Σε 410 μ. ή σε 10',
0 ώρ. 55'	2,510 6,880	340	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε διασταύρωση μονοπατιών (138 - N 37° 19' 25" - E 23° 26' 41") και ακολουθείτε το αριστερό μονοπάτι . Σε 110 μ. ή σε 2',
0 ώρ. 57'	2,620 6,990	350	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε ένα φράκτη (139 - N 37° 19' 24" - E 23° 26' 38") και συνεχίζετε αριστερά από ένα φράκτη και σε 480 μ. ή σε 9',
1 ώρ. 06'	3,100 7,470	330	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο εκκλησάκι του Αγ. Μάμα  (AG MAMAS - N 37° 19' 11" - E 23° 26' 29") και συνεχίζετε σε πορεία 250° (κόκκινα σημάδια). Σε 540 μ. ή σε 13',
1 ώρ. 19'	3,640 8,010	240	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο χαμηλότερο σημείο (141 - N 37° 19' 04" - E 23° 26' 15") και ανηφορίζετε προς την απέναντι πλαγιά . Το μονοπάτι κινείται με ελιγμούς και σταδιακά γίνεται πιο δυσδιάκριτο (παρακολουθείτε τα σημάδια). Σε 980 μ. ή σε 23',
1 ώρ. 42'	4,620 8,990	270	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΠΡΟΣΟΧΗ το μονοπάτι κάνει έναν ελιγμό (142 - N 37° 18' 53" - E 23° 25' 44") και συνεχίζει σε νότια πορεία . Σε 150 μ. ή σε 3',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1 ώρ. 45'	4,770 9,140	250	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε από ένα διασελάκι (143 - N 37° 18' 49" - E 23° 25' 43") σε μία άλλη ράχη και σε 130 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 47'	4,900 9,270	240	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε μία μάντρα (144 - N 37° 18' 46" - E 23° 25' 39") (δυσδιάκριτο μονοπάτι) και συνεχίζετε δεξιά και παράλληλα της . Σε 70 μ. ή σε 1',
1 ώρ. 48'	4,970 9,340	240	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε πάλι ένα φράκτη (145 - N 37° 18' 45" - E 23° 25' 37") και σε 80 μ. ή σε 1',
1 ώρ. 49'	5,050 9,420	240	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ΠΡΟΣΟΧΗ το μονοπάτι χάνεται (146 - N 37° 18' 44" - E 23° 25' 34") και συνεχίζετε στις 290° . Σε 240 μ. ή σε 5',
1 ώρ. 54'	5,290 9,660	220	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε ένα χαρακτηριστικό πεύκο (147 - N 37° 18' 42" - E 23° 25' 26") και συνεχίζετε κατηφορίζοντας και σε 70 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 56'	5,360 9,730	210	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε φαρδύ μονοπάτι (148 - N 37° 18' 40" - E 23° 25' 24") (αριστερά για Νήσιζα) (οικισμός Επισκοπή) και πάτε δεξιά (δεξιά σας μεγάλη μπετονένια δεξαμενή) έχοντας αριστερά σας συρματοπλεγμα. Σε 250 μ. ή σε 5', (ανηφορίζοντας σε πορεία 50°)
2 ώρ. 01'	5,610 9,980	200	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε χωματόδρομο (070 - N 37° 18' 46" - E 23° 25' 19") πάτε δεξιά και σε 200 μ. ή σε 4',
2 ώρ. 05'	5,810 10,180	200	ΧΩΜΑΤΟΔ. ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στη διασταύρωση 18 (047 - N 37° 18' 51" - E 23° 25' 18") με τη διαδρομή για Αγ. Γεώργιο Μπίστι ή για Χώρα .

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 5 – ΝΗΣΟΣ ΔΟΚΟΣ

Προβλήτα στο **ΚΑΣΤΕΛΛΙ 6** – **ΚΑΣΤΡΟ 36** – Κορυφή **ΔΟΚΟΥ 37**

Μήκος διαδρομής
5,8 χλμ.

Χρόνος χωρίς στάσεις
2 ώρ. 05'

Ομορφιά διαδρομής
3 *

Το νησάκι της Δοκού απέχει 7 ναυτικά μίλια από το λιμάνι της Ύδρας μέχρι την μικρή αποβάθρα κάτω από το Καστέλλι και η επικοινωνία γίνεται μόνο με θαλάσσιο ταξί. Για το νησάκι της Δοκού έχουμε αναφερθεί ήδη στη σελίδα 19.

Το νησί είναι έρημο και υπάρχουν μόνο μερικές διάσπαρτες κατοικίες από τις οποίες ελάχιστες κατοικούνται και μία από αυτές είναι στο Καστέλλι όπου και η πεζοπορική διαδρομή.

Η πεζοπορική διαδρομή είναι στο ανατολικό τμήμα του νησιού, όπου στο εσωτερικό κόλπο του Σκίντου υπάρχει μια μικρή προβλήτα που πιάνουν τα θαλάσσια ταξί. Πάνω από την προβλήτα στο διάσελο υπάρχουν μερικές αγροικίες όπου διαμένουν οι τελευταίοι κάτοικοι

του νησιού. Από το διάσελο κατευθύνεται κάποιος βόρεια μέχρι το **κάστρο** που περιβάλλει την απόκρημνη κορυφή σε υψόμετρο 132 μ. Το κάστρο αυτό ανάγεται στην βυζαντινή περίοδο και σκοπός του ήταν ο έλεγχος της θαλάσσιας διάβασης με την ηπειρωτική ακτή. Η νήσος Δοκός είναι γνωστή και για την ανεύρεση αρχαίου ναυαγίου τέλους της 3 ης χιλιετίας π.Χ. (2.200 π.Χ) με χιλιάδες αξιόλογα κεραμικά και λίθινα ευρήματα στο ακρωτήριο Μύτη Κομμένη βόρεια του κάστρου, που μετεφέρθησαν και σήμερα βρίσκονται στο αρχαιολογικό μουσείο των Σπετσών. Τα ευρήματα του ναυαγίου της Δοκού υπήρξαν προσέφεραν σημαντικές πληροφορίες στους αρχαιολόγους για την πρωτοελλαδική εποχή.

Η Δοκός υπήρξε η πηγή της γκρίζας πέτρας που χρησίμευσε για την ανέγερση των αρχοντικών της Ύδρας αλλά και της σπάνιας κόκκινης πέτρας που χρησιμοποιούνταν για την πλακόστρωση των σπιτιών.

Επιστρέφοντας από το κάστρο στο διάσελο ένα ευδιάκριτο μονοπάτι οδηγεί στο ψηλότερο σημείο του νησιού την **Κορυφή** με υψόμετρο 288 μ. Στη διαδρομή ο πεζοπόρος απολαμβάνει τις απόκρημνες πλαγιές της Δοκού, ενώ κοντά στη θάλασσα διακρίνεται ο πετρόκτιστος φάρος που μαζί με της Ζούρβας και των Σπετσών ρυθμίζουν την ναυσιπλοΐα στην περιοχή. Μια

ενδιαφέρουσα διαδρομή σε ένα αναλλοίωτο τοπίο καθώς στο νησί δεν υπάρχουν δρόμοι και αυτοκίνητα.

Η πρόσβαση στο νησί είναι λίγο δύσκολη καθώς γίνεται με θαλάσσιο ταξί που πρέπει να σας πάει και να ξανάρθει να σας πάρει. Η διαδρομή δεν είναι πολύ εύκολη και χρειάζεται μια μικρή εμπειρία στην ορεινή πεζοπορία. Από την κορυφή υπάρχει δυνατότητα να κατευθυνθεί κάποιος στην άλλη άκρη του κόλπου του Σκίντου αλλά η διαδρομή είναι δύσκολη λόγω της βλάστησης από πυκνά θάμνα. **Δεν υπάρχει σήμανση.**



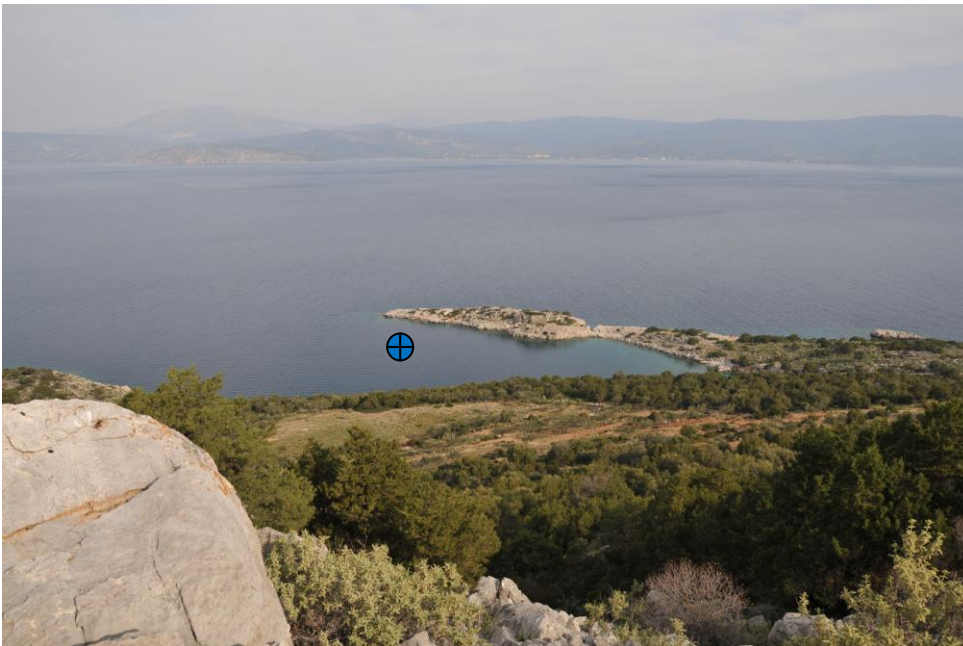
Ο κόλπος του Σκίντου από το κάστρο. Διακρίνονται τμήματα του τείχους του κάστρου



Το σεληνιακό βραχώδες πλάτωμα του διάσελου.



Τμήματα του τείχους του κάστρου.



*Το ακρωτήριο Μύτη
Κομμένη από το κάστρο.
Σημειώνεται η θέση
ανεύρεσης του
προϊστορικού ναυαγίου
(2.200 π.Χ)*



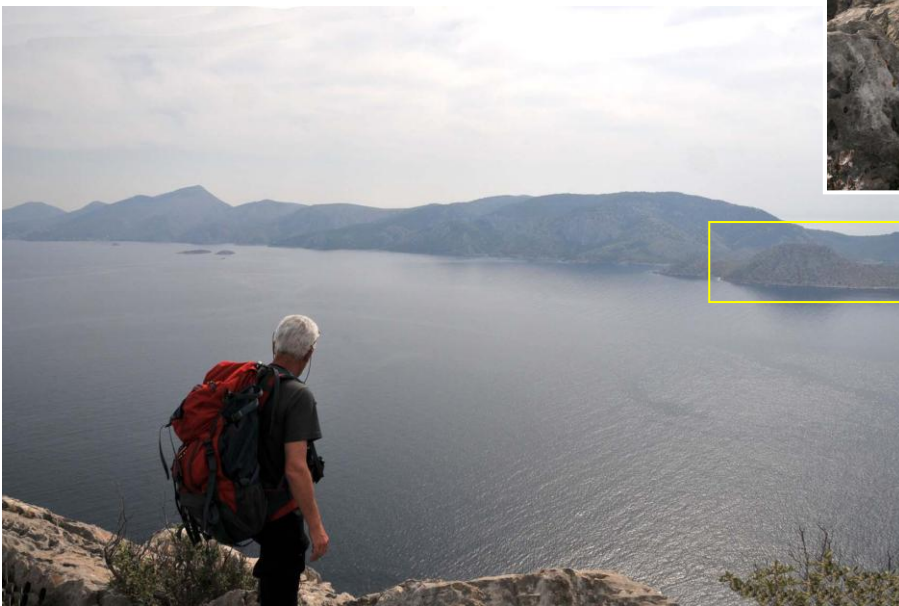
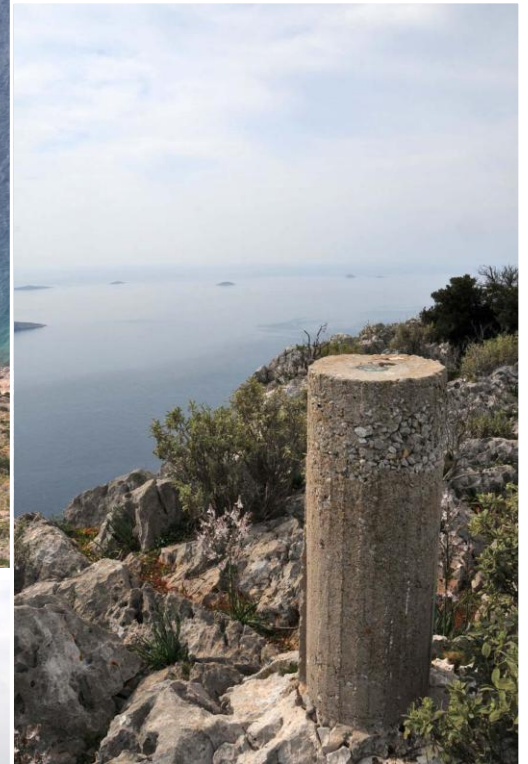
Στο πλάτωμα της κορυφής του κάστρου απολαμβάνοντας τη θέα προς τις ακτές της Πελοποννήσου.

Ο ημιερειωμένος φάρος της Δοκού. (φωτό κέντρο)



Η γκριζα πέτρα των ακτών της Δοκού χρησίμευσε για την ανέγερση των αρχοντικών του οικισμού της Ύδρας (φωτό κάτω).

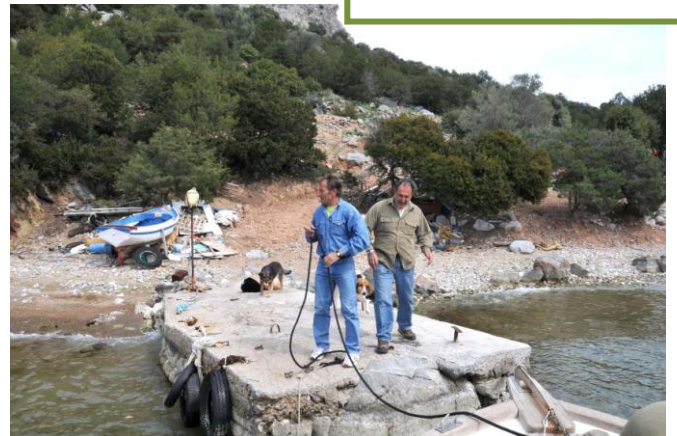




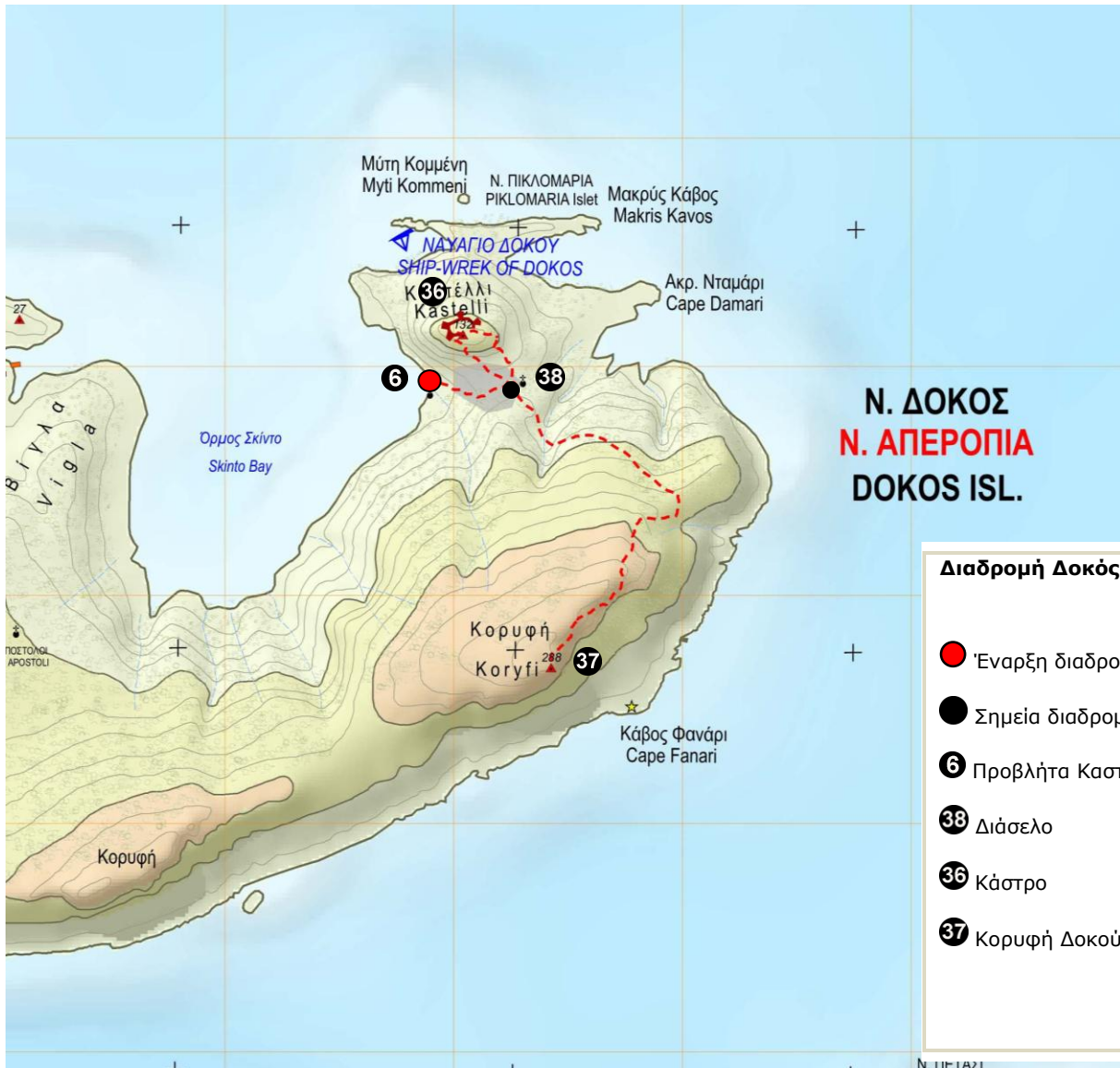
*Ο φάρος όπως φαίνεται
250 μ. χαμηλότερα
πηγαίνοντας για την
Κορυφή.*

*Το κολονάκι της κορυφής
της Δοκού.*

*Από την κορυφή της
Δοκού φαίνεται η Ύδρα.
Δεξιά η νήσος Πετάσι
(κίτρινο πλαίσιο).*



Η προβλήτα στο Καστέλλι της Δοκού και οι τελευταίοι κάτοικοι του νησιού.



Χάρτης Δοκός



Επιστρέφοντας από τη Δοκό.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 5 ΔΟΚΟΣ

ΔΟΚΟΣ

(Σε παρένθεση τα στοιχεία μαζί με την επιστροφή)

Κατηγορία: Ορεινή Πεζοπορία

Τύπος διαδρομής: Π/Ε - Ανάβαση κορυφής

Ομορφιά διαδρομής: ***

Μήκος διαδρομής: 3,5 χλμ. (6,1 χλμ.)

Χρόνος χωρίς στάσεις: 1 ώρ. 31" (2 ώρ. 20') - **Χρόνος με στάσεις** 2 ώρες

Συνολική κατεύθυνση πορείας: Διάσελο, κάστρο 330° - Διάσελο, κορυφή 170°

Υψομ. διαφορά ανάβασης: 368 μ. - **Υψομ. διαφορά κατάβασης:** 70 μ. - **Κλίση εδάφους:** +7°

Χαμηλότερο σημείο: 0 μ. - **Ψηλότερο σημείο:** 288 μ.

Βλάστηση: **

Πόσιμο νερό στη διαδρομή: Όχι

Κατάσταση εδάφους: Μονοπάτι 3,5 χλμ. (100%), χωματόδρομος 0, ασφαλτος 0

Δυσκολία διαδρομής: ***

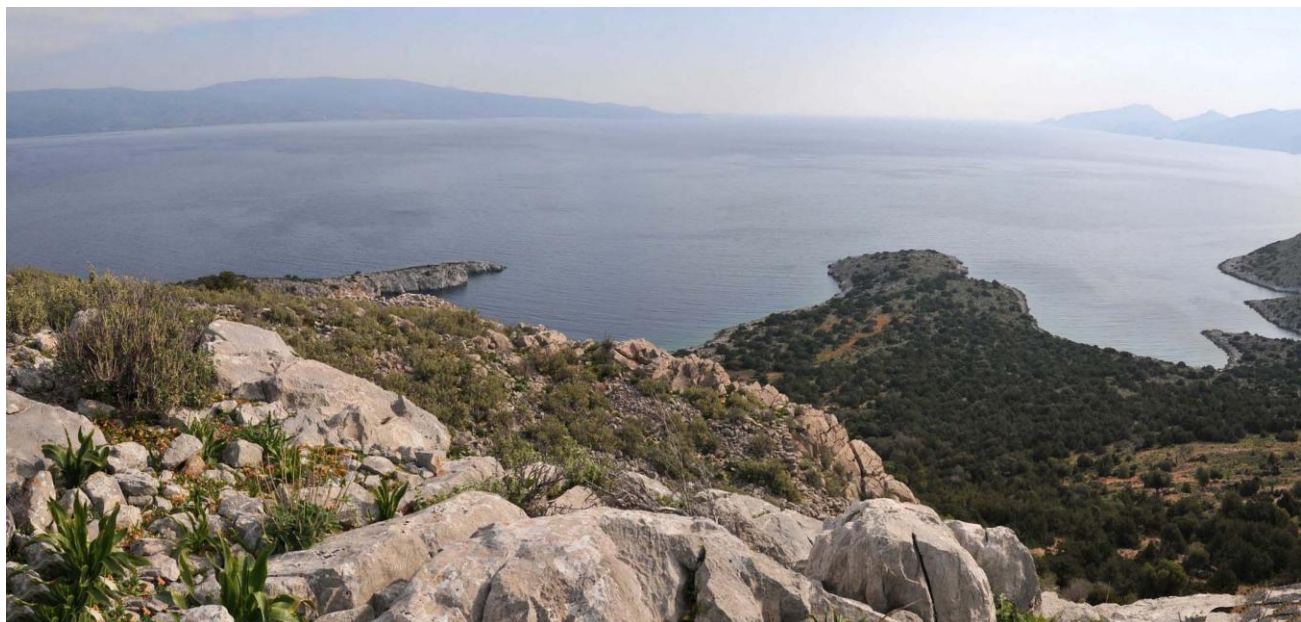
Σήμανση: Όχι

Datum GPS: WGS 84

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΟ ΕΝΑΡΞΗΣ: Η μικρή προβλήτα στην εσωτερική πλευρά του ΒΑ κόλπου Κουάτα (Σκίντου) του νησιού. (319 - N 37° 20' 38" - E 23° 20' 43")

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 00'	0	0	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Από την προβλήτα 6 (319 - N 37° 20' 38" - E 23° 20' 43") ανηφορίζετε το μονοπάτι σε ανατολική κατεύθυνση και σε 400 μ. ή σε 10',
0 ώρ. 10'	0,400	60	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο διάσελο όπου τα σπίτια 33 (097 - N 37° 20' 38" - E 23° 20' 58") και ανηφορίζετε αριστερά σε πορεία 300° (αριστερά της βραχώδους κορυφής) . Σε 230 ή σε 7',
0 ώρ. 17'	0,630	100	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στα πρώτα τείχη του κάστρου (107 - N 37° 20' 42" - E 23° 20' 51") και ακολουθώντας το (134 - N 37° 20' 44" - E 23° 20' 48") κάνετε τον κύκλο του υψώματος . Σε 160 μ. ή σε 4',
0 ώρ. 22'	0,790	120	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε γωνία του τείχους (188 - N 37° 20' 44" - E 23° 20' 48") και συνεχίζετε στα τείχη δεξιά . Σε 250 μ. ή σε 6',
0 ώρ. 28'	1,040	130	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Στο 193 - N 37° 20' 44" - E 23° 20' 56" (δεξιά σε 70 μ. υπάρχει πλάτωμα όπου και η κορυφή του λόφου στο 208 - N 37° 20' 43" - E 23° 20' 54" 36 . Επιστροφή στο κύριο τείχος). Συνεχίζοντας στο τείχος σε 50 μ. ή σε 1',
0 ώρ. 29'	1,090	120	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε σε βράχια (209 - N 37° 20' 42" - E 23° 20' 56") και κατηγορίζετε αριστερά πολύ απότομα και σε 140 μ. ή σε 5',
0 ώρ. 34'	1,230	70	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε ένα αλώνι (210 - N 37° 20' 40" - E 23° 20' 59") και σε 60 μ. ή σε 1',

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΕΔΑΦΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0 ώρ. 35'	1,290	60	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	επιστρέφετε πάλι στο διάσελο 38 (097 - N 37° 20' 38" - E 23° 20' 58") ΠΡΟΣ ΚΟΡΥΦΗ απ' όπου συνεχίζετε νότια ευδιάκριτο μονοπάτι (γιδόστρατο). Σε 320 μ. ή σε 7',
0 ώρ. 42'	1,610	50	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στο χαμηλότερο σημείο (211 - N 37° 20' 30" - E 23° 21' 05") όπου ρέμα και σε 60 μ. ή σε 1',
0 ώρ. 43'	1,670	50	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	περνάτε δεύτερο ρέμα (212 - N 37° 20' 29" - E 23° 21' 06") και ανηφορίζετε το μονοπάτι που πάει σε ανατολική πορεία και στη συνέχεια σε ΝΑ. Σε 640 μ. ή σε 18',
1 ώρ. 01'	2,310	140	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	ενώ το μονοπάτι συνεχίζει (213 - N 37° 20' 22" - E 23° 21' 29") εσείς το αφήνετε και πάτε δεξιά σε νότια πορεία χωρίς μονοπάτι και σε 100 μ. ή σε 2',
1 ώρ. 03'	2,410	150	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στην άκρη του γκρεμού (214 - N 37° 20' 19" - E 23° 21' 28") (εδώ φεύγει το μονοπάτι για το φάρο) και πάτε δεξιά κοντά στο χείλος του γκρεμού πάνω σε βράχια. Σε 1,1 χλμ. ή σε 28',
1 ώρ. 31'	3,510	288	ΜΟΝΟΠΑΤΙ	φτάνετε στην κορυφή της Δοκού 37 (DOKOS - N 37° 19' 57" - E 23° 21' 06")
Επιστροφή από την ίδια διαδρομή στην προβλήτα (2,6 χλμ. ή σε 50')				



Θέα από το κάστρο στο θαλάσσιο πέρασμα μεταξύ Ερμιονίδας (αριστερά) και Ύδρας (δεξιά).

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ (ΧΩΡΑΣ)

Χάρτης στις σελίδες 98-99

Η περιήγηση στην Χώρα είναι μια δύσκολη ανακάλυψη μέσα στον λαβύρινθο των μικρών δρόμων

και σοκακιών του οικισμού. Με τη βοήθεια όμως του χάρτη του οικισμού μπορείτε να κάνετε τις δύο διαδρομές της ανατολικής και της δυτικής πλευράς του οικισμού.



Ο οικισμός της Ύδρας (Χώρας) από την ανατολική πλευρά του λιμανιού. Στη δεξιά πλευρά διακρίνονται τα πετρόκτιστα αρχοντικά (κίτρινο πλαίσιο), κάτω από βραχώδες ύψωμα που απέτρεψε την ανοικοδόμηση, με αποτέλεσμα ο οικισμός να επεκταθεί πίσω από το ύψωμα μέχρι τα Καμίνια (κίτρινο βέλος).

❶ Μνημείο Παύλου Κουντουριώτη

Βρίσκεται στο λιμάνι μπροστά από τη μονή Κοίμησης Θεοτόκου στην ομώνυμη πλατεία. Ο Π. Κουντουριώτης υπήρξε ο κυβερνήτης του θωρηκτού Αβέρωφ συμβάλλοντας καταλυτικά στα νικηφόρα αποτελέσματα των Βαλκανικών πολέμων το 1912-1913 . Χρημάτισε

αρχηγός του Γενικού Ναυτικού Επιτελείου, Υπουργός Ναυτικών και Αντιβασιλέας και πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κατά την παραχώδη περίοδο του θανάτου του Βασιλέα Αλέξανδρου και την απομάκρυνση του Κωνσταντίνου του Α΄.



Ο Παύλος Κουντουριώτης και το ιστορικό σήμα του Δεκεμβρίου 1912 από το θωρηκτό Αβέρωφ.

11 Εκκλησία Αγ. Κωνσταντίνος ο Υδραίος



Στο ψηλότερο σημείο της Κιάφας υψώνεται η εκκλησία του Αγ. Κωνσταντίνου του Υδραίου απ' όπου περνά και η Διαδρομή 1 προς τον Προφ. Ηλία - Έρωσ. Πολύ ωραία θέα προς το λιμάνι.

Ο Αγ. Κωνσταντίνος γεννήθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα στην Ύδρα και σε νεαρή ηλικία βρέθηκε στη Ρόδο όπου ο πασάς της Ρόδου Χασάν τον έπεισε να εξισλαμισθεί. Ο Κωνσταντίνος μετά από τρία χρόνια μετάνιωσε και κατέφυγε στον Άγιον Όρος απ' όπου καλόγερος πλέον επέστρεψε στη Ρόδο. Μετά από πολλές περιπέτειες και βασανιστήρια ο Κωνσταντίνος απεβίωσε και η μητέρα του μετέφερε τα οστά του στην Ύδρα όπου και εορτάζεται ως άγιος. (πηγή <http://vatopaidi.wordpress.com/>)

15 Το **λιμανάκι στα Καμίνια** είναι το δυτικότερο άκρο του οικισμού της Ύδρας (Χώρας) ένα γραφικό σημείο που αξίζει να επισκεφθείτε είτε από τον παράλιο δρόμο ή από το εσωτερικό δρόμο που διασχίζει τον οικισμό της Χώρας.



Το λιμανάκι στα Καμίνια

38 Ιστορικό αρχείο Ύδρας – Μουσείο

Το κτίριο του Ιστορικού αρχείου που λειτουργεί και σαν μουσείο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του λιμανιού της Ύδρας (Χώρας).

Το αρχείο – μουσείο ιδρύθηκε το 1918 και στο σημερινό κτίριο βρίσκεται από το 1996. Στο αρχείο υπάρχουν σημαντικά έγγραφα (18.000) και μια πλούσια βιβλιοθήκη 12 χιλ. τόμων από τον 18ον - 19ον αιώνα και την Επανάσταση μέχρι και σήμερα. Στο μουσείο φυλάσσονται

κειμήλια των βαλκανικών πολέμων όπως και των δύο παγκόσμιων πολέμων του 20ού αιώνα. Ενδυμασίες, ακρόπρωρα πλοίων αρχαιολογικά ευρήματα από το νησί, η Χάρτα του Ρήγα και μια πλούσια πινακοθήκη Υδραίων αγωνιστών συμπληρώνουν τα εκθέματα του μουσείου, από τα οποία ξεχωρίζει ασημένια λήκυθος με την ταριχευμένη καρδιά του Α. Μιαούλη που την προσέφερε ο βασιλεύς Όθων.



Το ιστορικό αρχείο της Ύδρας (αριστερά) και εκθέματα με την χάρτα του Ρήγα (δεξιά)



Το εσωτερικό του μουσείου και η ασημένια λήκυθος με την ταριχευμένη καρδιά του Α. Μιαούλη που δώρισε στην Ύδρα ο βασιλεύς Όθων.

39 Άγαλμα Ανδρέα Μιαούλη

Στην ανατολική είσοδο του λιμανιού της Ύδρας υψώνεται το άγαλμα του ναυάρχου του 1821 Ανδρέα Μιαούλη μία σημαντική προσωπικότητα του αγώνα της Ανεξαρτησίας. Υπήρξε μεγάλος καραβοκύρης και άξιος ναυτικός διασπώντας τον αγγλικό αποκλεισμό προς τα

γαλλικά λιμάνια ενώ στη συνέχεια πραγματοποίησε σημαντικά ανδραγαθήματα κατά την Επανάσταση. Ο γιος του Αθανάσιος Μιαούλης υπήρξε πρωθυπουργός της Ελλάδας μεταξύ των ετών 1857-1862.



Στον προμαχώνα, στην είσοδο του λιμανιού της Ύδρας σώζονται τα κανόνια που προστάτευαν το λιμάνι. Αγέρωχος ο Α. Μιαούλης τηρά το πέλαγος (δεξιά)

40

Πάνω από το δυτικό μυχό του λιμανιού της Ύδρας υψώνεται ένα βραχώδες έξαρμα το οποίο απέτρεψε την ανοικοδόμηση του και ο οικισμός επεκτάθηκε προς τα Καμίνια. Στη θέση αυτή που εποπτεύει όλο το χώρο δημιουργήθηκε ένα κάστρο υπολείμματα του οποίου

υπάρχουν μέχρι σήμερα. Η περιήγηση στην θέση αυτή είναι πολύ ευχάριστη και ενδιαφέρουσα μαζί με την επίσκεψη του Αγίου Αθανασίου. (δείτε χάρτη στη σελίδα 98)



Η δυτική πλευρά του λιμανιού της Ύδρας. Διακρίνεται το βραχώδες έξαρμα όπου βρίσκονται τα ερείπια κάστρου .



Η Ύδρα από το λόφο του Κάστρου (δεξιά ο οικισμός Αυλάκι)

41 Αρχοντικό Λάζαρου Κουντουριώτη - Παράρτημα Εθνικού Ιστορικού Μουσείου

Το αρχοντικό του Κουντουριώτη με το χαρακτηριστικό χρώμα της χώρας, αλλά και του μεγέθους του διακρίνεται από τα υπόλοιπα κτίσματα της δυτικής πλευράς της Χώρας. Στο αρχοντικό αυτό ελήφθησαν σημαντικές αποφάσεις κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821. Το κτίριο δωρίθηκε από τους

απογόνους του Λ. Κουντουριώτη για δημιουργία μουσείου το οποίο λειτούργησε το 2001. Στους τρεις ορόφους του μουσείου εκτίθενται κειμήλια της οικογένειας, έκθεση ζωγραφικής με έργα των ζωγράφων Περικλή και Κωνσταντίνου Βυζάντιου, όπως και λαογραφικές συλλογές.



Το αρχοντικό του Λ. Κουντουριώτη. Στην είσοδο μία πλάκα υποδέχεται τους φίλους και ζητά στους εχθρούς ν' απομακρυνθούν "ΕΙΜΕΝ ΦΙΛΟΣ ΠΕΦΥΚΑΣ ΕΙΣΕΛΘΕ ΧΑΙΡΩΝ ΕΙΔ ΕΧΘΡΟΣ ΚΑΙ ΒΑΣΚΑΝΟΣ ΠΟΡΡΩ ΤΗΣ ΠΥΛΗΣ". Δεξιά του μουσείου διακρίνεται η εκκλησία της Υπαπαντής που κτίστηκε το 1780.



Το εσωτερικό του μουσείου



Προτομή του Λ. Κουντουριώτη (φωτό αριστερά) και το μαγειρείο του αρχοντικού (φωτό δεξιά)

42 Πλατεία Βότση –Μνημείο πρωθυπουργών – Φαρμακείο Ραφαλιά.

Στην πλατεία Βότση υπάρχει το μνημείο με τις προσωπογραφίες των Υδραίων πρωθυπουργών της Ελλάδας (δείτε και σελίδα 23) και απέναντι το φαρμακείο

Ραφαλιά που ιδρύθηκε το 1890 και διατηρεί μέχρι σήμερα ανέγγιχτη την διαμόρφωση της εποχής του.



Το μνημείο στην Πλ. Βότση με τις προσωπογραφίες των Υδραίων πρωθυπουργών



Το φαρμακείο Ραφαλιά στην πλατεία Βότση

43 Μονή Κοίμησης Θεοτόκου

Σημείο αναφοράς της Χώρας καθώς ακόμα σήμερα στη μονή στεγάζονται οι υπηρεσίες του Δήμου. Στη Μονή

λειτουργεί μικρό εκκλησιαστικό και βυζαντινό μουσείο. Περιγραφή της μονής υπάρχει στη σελίδα 37 .



Η Μονή και ένα από τα καμπαναριά της (αριστερά - κέντρο).Προτομή του Ανδρέα Μιαούλη στον περίβολο της εκκλησίας. (δεξιά)

45

Η περιοχή της Κιάφας στα 'ψηλά' του οικισμού της Ύδρας (Χώρας). Οι πρώτοι κάτοικοι της Ύδρας στα τέλη του 15ου αιώνα δημιούργησαν τον οικισμό μακριά από τη θάλασσα για προστασία από τους πειρατές. Η

περιπλάνηση στα σοκάκια είναι απολαυστική καθώς ένας λαβύρινθος από περιστρεφόμενα και πολλές φορές αδιέξοδα σοκάκια δημιουργούν ένα γοητευτικό οικιστικό σύνολο.



Η περιοχή της Κιάφας από το λιμάνι. Με βέλος σημειώνεται η εκκλησία του Αγ. Κωνσταντίνου του Υδραιού. Στο βάθος το βουνό Έρος. Στο λιμάνι υψώνεται το χαρακτηριστικό καμπαναριό της Μονής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου



Τα Καλά Πηγάδια στη βάση του οικισμού της Κιάφας προμήθευαν νερό τα σπίτια μέχρι τις αρχές του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα.



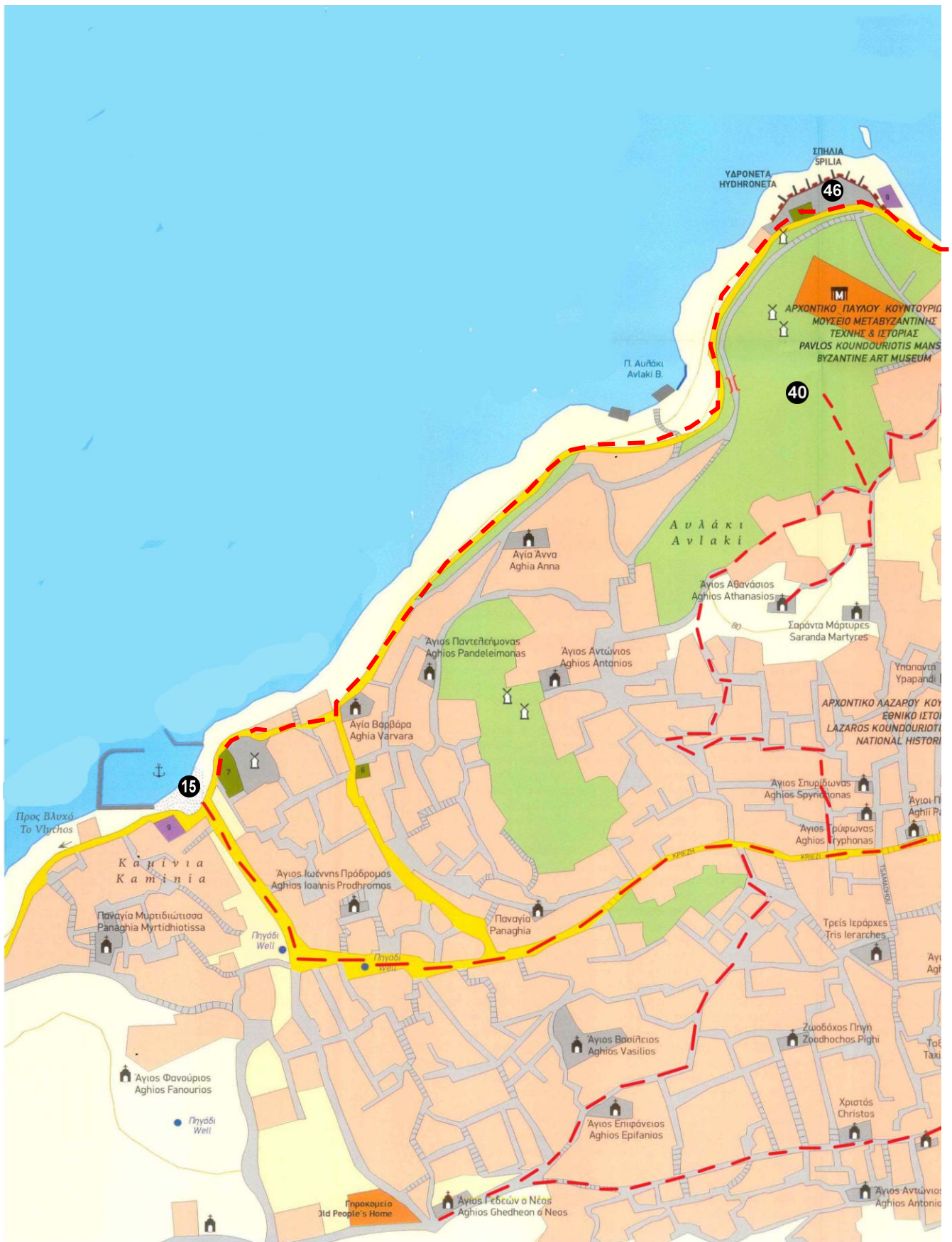
Δεκάδες εκκλησάκια βρίσκονται στην περιοχή της Κιάφας όπως ο Αγ. Αντώνιος πατρογονικό ναΐδριο του γράφοντας.

46 Το **Περίπτερο** βρίσκεται στο δυτικό μόλο του λιμανιού της Ύδρας. Στη θέση αυτή υπάρχει η **Σπηλιά**

κάτω από τα βράχια που συγκεντρώνονται οι λουόμενοι που δεν θέλουν ν' απομακρυνθούν από την Χώρα.



Πρωινό στο δυτικό μόλο. Τα υποζύγια συρρέουν στο λιμάνι για να φορτώσουν εμπορεύματα.



Χάρτης Α – Δυτική Ύδρα (Χώρα) . Σημειώνονται οι πεζοπορικές διαδρομές.



Χάρτης Β – Ανατολική Ύδρα (Χώρα) – Κίτρινο περίγραμμα (Χάρτης TERRAIN – Ύδρα)

1 Λιμάνι Μνημείο Π. Κουντουριώτη, 10 Διασταύρωση καλντεριμιών προς Προφ. Ηλία, 11 Εκκ. Αγ. Κωνσταντίνος ο Υδραίος, 14 Διαστ. καλντεριμιών προς Ζούρβα, 15 Καμίνια – Λιμανάκι, 38 Ιστορικό αρχείο Ύδρας – Μουσείο 39 Άγαλμα Μιαούλη, 40 Κορυφή λόφου – Κάστρο, 41 Αρχοντικό Λ. Κουντουριώτη – Μουσείο, 42 Πλατεία Βότση – Μνημείο πρωθυπουργών – Φαρμακείο Ραφαλιά, 43 Μονή Κοίμησης Θεοτόκου, 45 Η περιοχή της Κιάφας η πρώτη συνοικία που αποικίσθηκε από τους Υδραίους 46 Περίπτερο – Σηλιά

Βιβλιογραφία – Πηγές

- Αντώνιος Λιγνός - **“ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΥΔΡΑΣ”** – 1946
- Χρυσουγή Αρναούτογλου - **“ΥΔΡΑ”** Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική -- Έκδοση ΜΕΛΙΣΣΑ 1992
- “ΥΔΡΑ”** – Έκδοση ΜΙΧ. ΤΟΥΜΠΗΣ 2004
- Σωτήρης Τριβιζάς - **“ΔΡΟΜΟΙ ΥΔΡΑΙΩΝ”** - Έκδοση GRAMMA 2004
- “ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ”** – Τόμοι ΙΑ, ΙΒ - Έκδοση ΕΚΔΟΤΙΚΗ 1974-2000
- Κώστας Βέργας - **“ΥΔΡΑ”** -- Έκδοση ΒΕΡΓΑΣ 2002
- Henri Bell - **“ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1861-1874 ”** -- Έκδοση πρωτοτύπου 1881 - Έκδοση ΚΑΤΟΠΤΡΟ 1993
- L. A Castellan - **“LETTRES SUR LA MOREE ET LES ILES DE CERIGO – HYDRA”** –
- J. Duvillard - **“SIX SEMAINES A HYDRA”** - 1857
- “ΥΔΡΑ”** - Ένθετο - 7 ημέρες ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 1993
- “ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ - ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ”** Τμήμα Ύδρα, Δοκός – Γιάννης Λώλος - Έκδοση ΜΕΛΙΣΣΑ 2005
- Γ. Κριεζής - **“ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΥΔΡΑΣ ΠΡΟ ΤΟΥ 1821”** - 1860
- Κ. Σιμόπουλος - **“ΞΕΝΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ”** - Πολιτιστικές Εκδόσεις ΕΠΕ - 2003

LINKS

<http://www.hydra.gr/>

<http://hydra-hydrea-hydroussa.blogspot.com>

ΠΩΣ ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ

Η έλλειψη ή η καταστροφή της σήμανσης σε πολλά μονοπάτια, δημιούργησαν την ανάγκη για τις “Αναλυτικές Περιγραφές”, ώστε να μπορεί κάποιος με ασφάλεια να επισκεφθεί και να γνωρίσει τις προτεινόμενες πεζοπορίες. Στο βιβλίο θα βρείτε τις αναλυτικές περιγραφές διαδρομών που σας οδηγούν βήμα-βήμα κατά την πορεία σας στις πεζοπορικές διαδρομές που περιγράφονται.

Τα μονοπάτια της Ύδρας έχουν σήμανση αλλά επειδή μπορεί κάποια σήματα να έχουν καταστραφεί, η βοήθεια των αναλυτικών περιγραφών είναι σημαντική. Οι αναλυτικές διαδρομές βοηθούν επίσης να είστε ενήμεροι σε κάθε σημείο της διαδρομής σχετικά με το πόσο χρόνος π.χ. απομένει, αν θα συναντήσετε ανηφόρα ή κατηφόρα κ.λπ.

Οι αναλυτικές περιγραφές των διαδρομών διαβάζονται την ώρα της πεζοπορίας. Μία ανάγνωση εκ των προτέρων θα ήταν ίσως χρήσιμη αλλά όχι αναγκαία. Επειδή όμως κατά την ώρα της πεζοπορίας είναι δύσκολο να διαβάζει κάποιος συνεχές κείμενο, γι’ αυτό οι περιγραφές έχουν χωρισθεί σε ενότητες (κουτάκια) ώστε να μπορείτε εύκολα να εντοπίσετε το σημείο που βρίσκεσθε.

Στα κείμενα των αναλυτικών περιγραφών δεν υπάρχουν γενικές πληροφορίες αλλά μόνο ό,τι είναι αναγκαίο για να φτάσετε στον προορισμό σας. Η ύπαρξη μιας ενότητας (κουτάκι) σημαίνει ότι στο συγκεκριμένο σημείο πρέπει να γίνει μια υπόμνηση διότι άλλως υπάρχει κίνδυνος να μπερδευτείτε.

Ακόμα και στην περίπτωση που υπάρχουν σήματα ή πινακίδες, σκόπιμα δε λαμβάνονται υπ’ όψιν ώστε, εάν έχουν εν τω μεταξύ καταστραφεί, να μπορείτε να κάνετε τη διαδρομή με την ίδια ασφάλεια.

Οι αναλυτικές διαδρομές είναι απαραίτητες κυρίως την πρώτη φορά που θα επισκεφθείτε μια περιοχή. Από εκεί και πέρα δεν θα τις ξαναχρησιμοποιήσετε.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ (*)

Χρησιμοποιούνται ως ενδείξεις αξιολόγησης της Ομορφιάς μιας διαδρομής, της Βλάστησης, της Δυσκολίας διαδρομής και τη Σήμανσης. Κλιμακώνονται από 1 έως 5, όπου 5 είναι το άριστα (το ομορφότερο, το πυκνότερο, το δυσκολότερο, το καλύτερα σηματοδοτημένο).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Η κατηγορία πολλές φορές συμπίπτει με τη δυσκολία αλλά όχι πάντα

- **Απλή πεζοπορία:** Η διαδρομή είναι απλή χωρίς δυσκολίες. Γίνεται στη φύση αλλά και σε πόλεις και σε αρχαιολογικούς χώρους και προσιτή σε όλους.
 - **Ορεινή πεζοπορία:** Η διαδρομή πραγματοποιείται κυρίως στα βουνά, είναι αρκετά απαιτητική, ενώ χρειάζεται εξοπλισμός και καλή φυσική κατάσταση.
 - **Ορειβασία:** Ο γενικός αυτός όρος των δραστηριοτήτων βουνού σημαίνει δύσκολη διαδρομή διάρκειας πολλών ωρών με μεγάλη υψομετρική διαφορά.
- Σε αυτή την κατηγορία χρειάζεται πολύ καλός εξοπλισμός και άριστη φυσική κατάσταση.

ΤΥΠΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

- **Διάσχιση:** Χαρακτηρίζεται η διαδρομή που καταλήγει σε διαφορετικό σημείο από αυτό που ξεκινήσατε. Στην περίπτωση αυτή ή θα πρέπει να επιστρέψετε από την ίδια διαδρομή ή να μετακινηθείτε με άλλο μέσο για να επανέλθετε στο σημείο απ' όπου ξεκινήσατε.
- **Κυκλική διαδρομή:** Είναι η πεζοπορία η οποία αφού κάνει έναν κύκλο, καταλήγει στο σημείο που ξεκινήσατε. Είναι πολύ χρήσιμες διαδρομές σε περίπτωση που έχετε ιδιωτικό μεταφορικό μέσο και πρέπει στο τέλος να το παραλάβετε.
- **Π/Ε:** Σύντμηση της φράσης Πάει - Έλα που σημαίνει ότι θα επιστρέψετε από την ίδια διαδρομή. Μέσα σε παρένθεση υποδηλώνονται οι χρόνοι, τα χιλιόμετρα (χλμ.) και όλα όσα απαιτούνται για να ολοκληρωθεί μια διαδρομή.

ΟΜΟΡΦΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ από 1* έως 5*

Επειδή η υποκειμενικότητα είναι δεδομένη, η αξιολόγηση γίνεται με βάση στοιχεία που μπορούν να επιτρέψουν κάποια αντικειμενικότητα στην κρίση όπως ποτάμια, λίμνες, ωραία θέα, αλλά κυρίως από την τελική αίσθηση που αφήνει κάθε διαδρομή. Στο τέλος της διαδρομής μπορείτε να βάλετε τα δικά σας αστέρια.

ΜΗΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Το μήκος της διαδρομής δίνεται σε χιλιόμετρα. Στις πεζοπορικές όμως διαδρομές με μεγάλη υψομετρική διαφορά, δεν παίζουν τόσο ρόλο τα χλμ. όσο τα μέτρα ανάβασης (Περίπου 300 μ. ανά ώρα.)

ΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ

Ο χρόνος είναι σχετικός με τις ικανότητες του πεζοπόρου. Στις περιγραφές των διαδρομών έχει υπολογισθεί ο χρόνος ενός μέσου πεζοπόρου. Πολύ σημαντικό είναι να υπολογίσετε τις στάσεις, κατά μέσον όρο ένα τέταρτο ανά ώρα, που κάνουν μια διαδρομή π.χ. 4 ωρών να φτάσει τις 5 ώρες. Στις διαδρομές Π/Ε, μέσα σε παρένθεση αναφέρεται ο συνολικός χρόνος μαζί με την επιστροφή.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΡΕΙΑΣ

Είναι η κατεύθυνση (σε μοίρες°) από το σημείο που ξεκινάτε μέχρι το σημείο που θα καταλήξετε. Καλό είναι πριν από το ξεκίνημα της διαδρομής σας να την προσδιορίσετε για να έχετε μια πρώτη αίσθηση προς τα πού πάτε. Αυτό δεν ισχύει στις κυκλικές διαδρομές.

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΑΒΑΣΗΣ – ΚΑΤΑΒΑΣΗΣ

Είναι η υψομετρική διαφορά που θα συναντήσετε ανεβαίνοντας και κατεβαίνοντας κατά τη διάρκεια της διαδρομής σας. Είναι σημαντικό στοιχείο γιατί σας δείχνει τη δυσκολία της διαδρομής και σας επιτρέπει να εκτιμήσετε αν μπορείτε να την πραγματοποιήσετε.

ΚΛΙΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

Ανάλογα με τη διαδρομή υποδηλώνονται συνολικά οι μοίρες κλίσης, ή αν υπάρχει δύσκολο τμήμα, η κλίση του συγκεκριμένου τμήματος. Πάνω από 8° η ανάβαση γίνεται επίπονη. Πάνω από 30°-35° είναι επικίνδυνη.

ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ – ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ

Αναφέρεται στο ψηλότερο και το χαμηλότερο σημείο της διαδρομής για να γνωρίζετε σε τι υψόμετρα θα κινηθείτε.

ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Αν **ΟΧΙ** σημαίνει ότι δεν υπάρχει ούτε χόρτο.

* Θαμνώδης χαμηλή βλάστηση.

** Θαμνώδης υψηλή βλάστηση στο ανθρώπινο ύψος.

*** Δενδρώδης αραιή βλάστηση.

**** Δενδρώδης πυκνή βλάστηση.

***** Δενδρώδης πυκνή βλάστηση που σκεπάζει τη διαδρομή που περπατάτε προσφέροντας σκιά.

Είναι φυσικό όλα τα σημεία της διαδρομής να μην έχουν την ίδια βλάστηση αλλά σε αυτές τις κατηγορίες κυμαίνεται η διαδρομή κατά το μεγαλύτερο τμήμα της.

ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Συνήθως υπάρχει η δυνατότητα να προμηθευτείτε νερό από το σημείο που φεύγετε ή φτάνετε (χωριό, οικισμός κ.λπ.). Εάν υπάρχει η ένδειξη ΝΑΙ σημαίνει ότι υπάρχει νερό και κατά τη διάρκεια της διαδρομής. Συνήθως σημειώνεται σε ποιο χλμ. θα τη συναντήσετε.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

Σημειώνεται αν είναι μονοπάτι, χωματόδρομος ή άσφαλτος και αναφέρεται το συνολικό μήκος του κάθε τμήματος όπως και το ποσοστό (%) του μονοπατιού στο σύνολο της διαδρομής. Με τη λέξη μονοπάτι υποδηλώνεται και το καλντερίμι και γενικά κάθε πέρασμα απ' όπου δεν περνά αυτοκίνητο.

ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Η δυσκολία είναι σχετική, με τις ικανότητες του πεζοπόρου.

Οι διαδρομές κατατάσσονται από το 1* έως 5* όπου το 1* χαρακτηρίζει επίπεδο έδαφος ενώ τα 5* αφορούν σημεία όπου πρέπει να χρησιμοποιήσει κάποιος τα χέρια του για να συνεχίσει τη διαδρομή του. Τη δυσκολία μιας διαδρομής την καθορίζει πολλές φορές όχι μόνο το συγκεκριμένο κομμάτι που περιγράφεται, αλλά και το αν είστε αναγκασμένοι να συνεχίσετε σε άλλη διαδρομή για να καταλήξετε σε κάποιο μέρος όπου μπορείτε να φάτε και να κοιμηθείτε ή να επιστρέψετε στη βάση σας.

Η αξιολόγηση γίνεται σε στεγνό έδαφος αφού με χιόνι, ομίχλη, ή βροχή, η ίδια διαδρομή μπορεί να γίνει εξαιρετικά δυσκολότερη.

* Καμία δυσκολία. Το έδαφος είναι επίπεδο χωρίς προβλήματα.

** Υπάρχει μικρή υψομετρική διαφορά. Το έδαφος δεν είναι τελείως στρωτό.

*** Η υψομετρική διαφορά είναι τουλάχιστον 300 μ. και το μήκος της διαδρομής ξεπερνά τα 10 χλμ. Τα άτομα που θα την ακολουθήσουν θα πρέπει να έχουν εξοπλισμό και εμπειρία στο περπάτημα.

**** Η υψομετρική διαφορά είναι πάνω από 700 μέτρα σε δύσκολο και απότομο έδαφος.

***** Υπάρχουν όλα τα στοιχεία που αναφέρθηκαν παραπάνω και επιπλέον πρέπει να χρησιμοποιήσετε και τα χέρια σας για να συνεχίσετε την πορεία σας.

ΣΗΜΑΝΣΗ

Αν **ΟΧΙ** Δεν υπάρχει καθόλου σήμανση.

* Υπάρχουν ελάχιστα σημάδια σε κάποια σημεία της διαδρομής.

** Υπάρχουν αρκετά σημάδια αλλά χωρίς καμία συνέχεια.

*** Υπάρχουν σημάδια πυκνά καθ' όλη την διάρκεια της διαδρομής.

**** Υπάρχουν σημάδια που είναι ορατά το ένα από το άλλο και μπορείτε να περπατάτε χωρίς κανένα πρόβλημα.

***** Εκτός των ανωτέρω, υπάρχουν πινακίδες και σήματα που σας οδηγούν στα σημεία έναρξης των μονοπατιών με ενδείξεις χρόνων προορισμού κ.λπ.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Λίγες πληροφορίες για το πώς θα φτάσετε στην αρχή της διαδρομής. Η έναρξη μιας διαδρομής είναι ένα συγκεκριμένο σημείο και όχι αόριστα ένα χωριό π.χ. χωριό Πλάτανος.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (δεν υπάρχει πάντα)




Μια σύντομη περιγραφή της διαδρομής που θα κάνετε και που αξίζει να διαβάσετε πριν ξεκινήσετε για να γνωρίσετε τα γενικά στοιχεία της διαδρομής.

ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (Κουτάκια)

ΧΡΟΝΟΣ: Είναι ο χρόνος που απαιτείται για να πάτε από την μία ενότητα (κουτάκι) στην άλλη. Σας βοηθά να υπολογίζετε σε πόση ώρα θα είστε στο επόμενο σημείο που αναφέρεται στην περιγραφή αλλά και πόσος χρόνος απομένει ως το τέλος της διαδρομής. Η αναφορά στα λεπτά, π.χ. 2 ώρ. 37', οφείλεται στα επιμέρους αθροίσματα που δεν στρογγυλοποιούνται για λόγους αρχής.

ΧΛΜ: Είναι το μήκος που διανύετε. Για να το ελέγξετε χρειάζεστε τη συσκευή «βηματόμετρο» ή GPS. Ανεξάρτητα όμως από τη συσκευή για την καταγραφή τους, έχετε μια αίσθηση για το πόση απόσταση πρέπει να διανύσετε μέχρι την επόμενη ενότητα. Τα χλμ. αναφέρθηκε ήδη ότι χάνουν την αξία τους όταν πρόκειται ν' ανεβείτε μια μεγάλη υψομετρική διαφορά.

ΥΨΟΜ: Είναι το υψόμετρο που βρίσκεστε κατά τη διάρκεια της διαδρομής σας. Για να το ελέγξετε πρέπει να έχετε αλτίμετρο ή GPS.

ΕΔΑΦΟΣ: Σημειώνεται αν είναι μονοπάτι (ΜΟΝΟΠΑΤΙ), χωματόδρομος (ΧΩΜΑΤ.) ή άσφαλτος (ΑΣΦΑΛ.) και αποδίδονται αντίστοιχα με τα χρώματα πράσινο , κίτρινο , πορτοκαλί . Σε περιπτώσεις μικρών χωματόδρομων που μοιάζουν με μονοπάτια αναγράφεται ΜΟΝΟΠ. ΧΩΜΑΤ. και είναι σημειωμένος με πράσινο χρώμα. Ακόμα, μπορεί να υπάρχει η ένδειξη ΚΑΛΝΤ.= Καλντερίμι, ή ΣΚΑΛΙΑ - Σκαλιά.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Περιγράφεται βήμα-βήμα η πεζοπορική διαδρομή.

Σημειώσεις για τα κείμενα των περιγραφών

Στα κείμενα των περιγραφών αναφέρονται οι μοίρες πορείας π.χ. (10°) που πρέπει ν' ακολουθήσετε για να συνεχίσετε τη διαδρομή σας. Για να τις ελέγξετε πρέπει να έχετε πυξίδα.

Επίσης μέσα σε παρένθεση υπάρχει το γεωγραφικό στίγμα π.χ. (N 37° 17' 33"- E 22° 38' 54"). Για να το ελέγξετε πρέπει να έχετε τη συσκευή G.P.S. (Global Positioning System). Είναι ο πιο ασφαλής τρόπος για να γνωρίζετε το σημείο που βρίσκεστε. Το datum των συντεταγμένων είναι WGS 84.

Η λέξη **ΠΡΟΣΟΧΗ**, όταν αναφέρεται στα κείμενα, υποδηλώνει ότι σε εκείνο το σημείο η συνέχεια της διαδρομής είναι δυσδιάκριτη και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή. Με τη λέξη ΠΡΟΣΟΧΗ δεν υποδηλώνεται δυσκολία, η οποία εάν υπάρχει αναφέρεται περιφραστικά.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΔΡΑ

Στην Ύδρα φτάνετε μέσω Πειραιά με ιπτάμενα δελφίνια ή από τον οικισμό Μετόχι στην ακτή της Ερμιονίδος απέναντι από την Ύδρα.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ιπτάμενα Δελφίνια Τηλ. 210 419900 - Site: http://www.hellenicseaways.gr/index.asp?a_id=80

ΜΕΤΟΧΙ - ΥΔΡΑ ΛΑΙΝΣ Ν.Ε. Τηλ. 694 7325263 - Site: <http://www.hydralines.gr/>

ΧΡΗΣΙΜΑ LINKS

- Γενικά για την πεζοπορία στην Ελλάδα
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=1>
- Οι κατηγορίες της πεζοπορίας
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=2>
- Βαθμοί δυσκολίας πεζοπορικών – ορειβατικών διαδρομών
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=6>
- Πως διαβάζονται οι αναλυτικές περιγραφές
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=3>
- Πυξίδα – Χάρτες – Τρόποι χρήσης
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=3>
- Ρουχισμός - Εξοπλισμός για την πεζοπορία-ορειβασία
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv>
- GPS – Συσκευές και χρήση
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=5>
- Ώρες ανατολής και δύσης ηλίου
<http://www.pezoporiar.gr/pez/pez.asp?cat=viv&art=7>

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ (229)

Νοσοκομείο	229 8053150
Φαρμακείο	229 8052059
Αστυνομία	229 8052205
Δημαρχείο Ύδρας	229 8052210
Λιμεναρχείο Ύδρας	229 8052279
Αγροτικό Ιατρείο	229 8052420



Στο νησί της Ύδρας ο χρόνος έχει σταματήσει στις αρχές του 20ού αιώνα. Η απουσία τροχοφόρων, μοναδική περίπτωση στον ελληνικό χώρο, "απορρυθμίζει" στην αρχή τον επισκέπτη που μετά μερικές ημέρες διαμονής στο νησί, απολαμβάνει μια πρωτόγνωρη ηρεμία, ακούγοντας ήχους "αλλόκοτους" όπως τα πέταλα των μουλαριών πάνω στα καλοστρωμένα καλντερίμια, τον αέρα που τρυπώνει από τα παραθυρόφυλλα, τα ψιθυρίσματα της νύχτας.

Περπατώντας το νησί ο πεζοπόρος γυρνά πίσω στο χρόνο και απολαμβάνει πεζοπορικές διαδρομές, άλλοτε μέσα σε πευκώνες και άλλοτε πάνω στο γυμνό σκληρό τοπίο, πάντοτε αγναντεύοντας τη θάλασσα που αστραφτοκοπά όπου φτάνει το μάτι του.